

Innst. 12 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget
fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 1 S (2014–2015) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)

Innst. 12 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget
fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 1 S (2014–2015) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)

Innhold

	Side
1. Oversikt over regjeringens forslag	5
2. Partienes hovedprioriteringer	11
2.1 Innledning	11
2.2 Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre	12
2.3 Høyre og Fremskrittspartiet	12
2.4 Arbeiderpartiet	13
2.5 Kristelig Folkeparti	18
2.6 Senterpartiet	20
2.7 Venstre	23
2.8 Sosialistisk Venstreparti	23
2.9 Oversikt over alternative budsjettforslag i finansinnstillingen	25
3. Merknader til kapitler under Kunnskapsdepartementet	32
4. Administrasjon	32
Kap. 200 Kunnskapsdepartementet	32
5. Grunnopplæring	32
Kap. 220 Utdanningsdirektoratet	32
Kap. 221 Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene	32
Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	33
Kap. 223 Sametinget	33
Kap. 224 Senter for IKT i utdanningen	33
Kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen	34
Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	38
Kap. 227 Tilskudd til særskilte skoler	51
Kap. 228 Tilskudd til private skoler mv.	51
Kap. 229 Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	52
Kap. 230 og 3230 Statlig spesialpedagogisk støttesystem	52
6. Voksenopplæring m.m.	52
Kap. 252 EUs utdannings- og ungdomsprogram	53
Kap. 253 Folkehøgskoler	53
Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring	54
Kap. 255 Tilskudd til freds- og menneskerettssentre	57
Kap. 256 Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	58
Kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet	58
Kap. 258 Tiltak for livslang læring	59
7. Høyere utdanning og fagskoleutdanning	60
Kap. 260 Universiteter og høyskoler	60
Kap. 270 Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	66
Kap. 276 Fagskoleutdanning	68
Kap. 280 Felles enheter	69
Kap. 281 Fellestiltak for universiteter og høyskoler	70
8. Utdanningsstøtte	72
Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning	72
9. Merknader om forskning og utvikling i statsbudsjettet som helhet	74

10. Forskning under Kunnskapsdepartementet	78
Kap. 283 Meteorologiformål	78
Kap. 284 De nasjonale forskningsetiske komiteene	78
Kap. 285 Norges forskningsråd	78
Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak	80
Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak	81
11. Forskning under Nærings- og fiskeridepartementet	81
Kap. 920 Norges forskningsråd	81
Kap. 925 Havforskningsinstituttet	83
Kap. 926 Forskningsfartøy	84
Kap. 927 NIFES	84
Kap. 928 Annen marin forskning og utvikling	84
12. Forskning under Landbruks- og matdepartementet	84
Kap. 1137 Forskning og innovasjon	84
13. Merknader til kapitler under Kulturdepartementet	85
14. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	85
Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.	85
15. Den norske kirke	86
Kap. 340 Den norske kirke	86
Kap. 342 Kirkebygg og gravplasser	88
16. Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen	89
17. Forslag fra mindretall (rammeuavhengige forslag)	95
18. Komiteens tilråding	96

Innst. 12 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 1 S (2014–2015) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)

Til Stortinget

1. Oversikt over regjeringens forslag

Nedenfor følger en samlet oversikt over regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett for 2015, slik

det framgår av Prop. 1 S (2014–2015) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015).

90–99-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over regjeringens forslag under rammeområde 16 Kirke, utdanning og forskning

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2014–2015)
Utgifter			
<i>Kunnskapsdepartementet</i>			
200	Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	254 948 000
	21	Spesielle driftsutgifter	10 969 000
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 673 000
220	Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	255 011 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	147 497 000
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	55 478 000
221	Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene		
	1	Driftsutgifter	13 859 000
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	91 553 000
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 452 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2014–2015)
223		Sametinget	
	50	Tilskudd til Sametinget	40 331 000
224		Senter for IKT i utdanningen	
	1	Driftsutgifter	60 792 000
	21	Spesielle driftsutgifter	23 946 000
225		Tiltak i grunnopplæringen	
	1	Driftsutgifter	21 886 000
	21	Spesielle driftsutgifter	101 256 000
	60	Tilskudd til landslinjer	197 772 000
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	23 003 000
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	58 551 000
	64	Tilskudd til opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge	160 410 000
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	465 500 000
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	46 887 000
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	8 306 000
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	256 167 000
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	222 194 000
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lærekandidater med spesielle behov	50 408 000
	71	Tilskudd til kunst- og kulturarbeid i opplæringen	25 594 000
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner	6 290 000
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	13 754 000
	74	Tilskudd til organisasjoner	11 932 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	767 102 000
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 033 944 000
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen	96 163 000
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	39 662 000
	62	Tilskudd for økt lærertetthet	384 077 000
	70	Tilskudd til NAROM	7 921 000
	71	Tilskudd til vitensentre	48 920 000
227		Tilskudd til særskilte skoler	
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmanskskolen	2 179 000
	61	Tilskudd til voksenopplæring i Andebu kommune	4 951 000
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	5 899 000
	70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	7 356 000
	71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide videregående skole	25 427 000
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	32 069 000
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya	676 000
	74	Tilskudd til Signo grunn- og videregående skole og Briskeby videregående skole	41 324 000
	75	Tilskudd til opplæring i rusinstitusjoner	10 330 000
	76	Tilskudd til Foreningen Norden og Norsk håndverksinstitutt	3 587 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2014–2015)
228		Tilskudd til private skoler mv.	
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 701 414 000
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 468 254 000
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	139 306 000
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	109 555 000
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	27 166 000
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	240 682 000
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	46 533 000
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	13 780 000
	78	Kompletterende undervisning	34 461 000
	79	Toppidrett	40 250 000
	80	Privatskoleorganisasjoner	714 000
	81	Elevutveksling til utlandet	1 839 000
	82	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd	10 330 000
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	
	1	Driftsutgifter	23 191 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 128 000
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem	
	1	Driftsutgifter	637 555 000
	21	Spesielle driftsutgifter	60 036 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 644 000
252		EUs utdannings- og ungdomsprogram	
	70	Tilskudd	439 921 000
253		Folkehøyskoler	
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	743 316 000
	71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	4 683 000
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	598 000
254		Tilskudd til voksenopplæring	
	70	Tilskudd til studieforbund	162 501 000
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	6 202 000
255		Tilskudd til freds- og menneskerettsentre	
	70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	31 166 000
	71	Falstadsenteret	18 111 000
	72	Stiftelsen Arkivet	8 768 000
	73	Nansen Fredssenter	5 870 000
	74	Narviksenteret, <i>kan overføres</i>	29 890 000
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	7 875 000
	76	Raftostiftelsen	2 846 000
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	
	1	Driftsutgifter	48 786 000
	21	Spesielle driftsutgifter	16 497 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2014–2015)
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	5 198 000
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	163 518 000
258		Tiltak for livslang læring	
	1	Driftsutgifter	4 817 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	65 923 000
	60	Tilskudd til karriereveiledning	30 960 000
260		Universiteter og høyskoler	
	50	Statlige universiteter og høyskoler	29 689 399 000
	70	Private høyskoler	1 222 872 000
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	
	71	Tilrettelegging for internasjonal mobilitet	16 708 000
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	79 991 000
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	380 000 000
276		Fagskoleutdanning	
	72	Annen fagskoleutdanning	66 747 000
280		Felles enheter	
	1	Driftsutgifter	79 468 000
	21	Spesielle driftsutgifter	10 000
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	70 149 000
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	171 165 000
	71	Tilskudd til UNIS	121 827 000
	72	Tilskudd til UNINETT	26 472 000
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	24 694 000
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	122 013 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 857 000
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	135 833 000
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	46 388 000
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	67 148 000
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	16 275 000
283		Meteorologiformål	
	50	Meteorologisk institutt	285 248 000
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	94 234 000
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene	
	1	Driftsutgifter	18 149 000
285		Norges forskningsråd	
	52	Langsiktig, grunnleggende forskning	1 524 979 000
	53	Strategiske satsinger	980 818 000
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	455 663 000
	55	Administrasjon	276 422 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2014–2015)
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	29 715 000
	53	NUPI	4 620 000
	56	Ludvig Holbergs minnepris	10 050 000
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	163 285 000
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	226 008 000
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	40 564 000
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	14 119 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter	26 872 000
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	246 426 000
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	2 053 648 000
	75	UNESCO-kontingent	18 573 000
	76	UNESCO-formål	3 207 000
<i>Kulturdepartementet</i>			
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.	
	60	Tilskudd til livssynsnøytrale sermonirom	10 661 000
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	303 318 000
	78	Ymse faste tiltak	6 119 000
340		Den norske kirke	
	1	Driftsutgifter	1 192 843 000
	21	Spesielle driftsutgifter	38 292 000
	70	Kirkevalg, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	76 167 000
	71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	81 297 000
	75	Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, <i>kan overføres</i>	459 068 000
342		Kirkebygg og gravplasser	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	57 627 000
	60	Rentekompensasjon-kirkebygg, <i>kan overføres</i>	58 230 000
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	10 667 000
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>			
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd til forskning	2 047 800 000
925		Havforskningsinstituttet	
	1	Driftsutgifter	376 300 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	327 300 000
926		Forskningsfartøy	
	1	Driftsutgifter	133 700 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	78 800 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	401 300 000
927		NIFES	
	1	Driftsutgifter	85 400 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	80 200 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2014–2015)
928		Annen marin forskning og utvikling	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	151 000 000
	50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	53 400 000
	72	Tilskudd til Nofima	97 500 000
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>			
1137		Forskning og innovasjon	
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	234 914 000
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	175 611 000
	52	Innovasjonsaktivitet m.m.	5 139 000
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	3 473 000
<i>Statsbankene</i>			
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	367 982 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 994 000
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	5 838 165 000
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 739 832 000
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	796 858 000
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	894 282 000
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	508 050 000
	74	Tap på utlån	304 700 000
	76	Startstipend for kvotestudenter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 570 000
		Sum utgifter rammeområde 16	68 346 465 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3220		Utdanningsdirektoratet	
	1	Inntekter ved oppdrag	3 952 000
	2	Salgsinntekter mv.	1 159 000
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	
	2	Salgsinntekter mv.	5 035 000
3224		Senter for IKT i utdanningen	
	1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 596 000
3225		Tiltak i grunnopplæringen	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	69 297 000
3229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	
	2	Salgsinntekter mv.	1 683 000
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 103 000
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem	
	1	Inntekter ved oppdrag	60 036 000
	2	Salgsinntekter mv.	14 749 000
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	
	1	Inntekter ved oppdrag	10 996 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2014–2015)
	2	Salgsinntekter mv.	338 000
3280		Felles enheter	
	1	Eksterne inntekter NOKUT	10 000
	2	Salgsinntekter mv.	1 288 000
3281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler	
	2	Salgsinntekter mv.	10 000
3288		Internasjonale samarbeidstiltak	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 599 000
3340		Den norske kirke	
	1	Ymse inntekter	44 016 000
	2	Inntekter ved oppdrag	38 292 000
3342		Kirkebygg og gravplasser	
	1	Ymse inntekter	18 043 000
	2	Leieinntekter m.m.	3 574 000
3925		Havforskningsinstituttet	
	3	Oppdragsinntekter	335 700 000
3926		Forskningsfartøy	
	1	Oppdragsinntekter	78 900 000
3927		NIFES	
	1	Oppdragsinntekter	84 000 000
5310		Statens lånekasse for utdanning	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	21 500 000
	29	Termingebyr	43 130 000
	89	Purregebyrer	262 510 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning	
	80	Renter	3 757 151 000
		Sum inntekter rammeområde 16	4 862 667 000
		Netto rammeområde 16	63 483 798 000

2. Partienes hovedprioriteringer

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Christian Tynning Bjørnø, lederen Trond Giske, Martin Henriksen, Tone Sønsterud og Marianne Aasen, fra Høyre, Henrik Aasheim, Norunn Tveiten Benestad, Kent Gudmundsen og Kristin Vinje, fra Fremskrittspartiet, Sivert Haugen Bjørnstad og Bente Thorsen, fra Kristelig Folkeparti, Anders Tyvand, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra

Venstre, Iselin Nybø, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, er ved Stortingets vedtak 16. oktober 2014 tildeelt kapitler under rammeområde 16 kirke, utdanning og forskning. Ved Stortingets vedtak under finansdebatten 1. desember 2014 ble netto utgiftsramme for dette området fastsatt til kr 64 134 264 000.

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 16 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2014–2015) og Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015). Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2015 fra regjeringen Solberg, Prop. 1 S (2014–2015), som ble lagt fram 8. oktober 2014,

med en senere talloppretting for så vidt angår kap. 228 post 76 i Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015).

I tillegget til finansinnstillingen gjengis forliket om statsbudsjettet for 2015 som ble inngått 21. november 2014 mellom regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet, og Kristelig Folkeparti og Venstre, jf. Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015).

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform så vel regjeringens forslag, budsjettforliket og partienes primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen, sammenstilt under punkt 2.9 nedenfor. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 1. desember 2014.

Avslutningsvis er det oppsummert hvilke endringsforslag det er flertall for i denne innstillingen, innenfor den netto utgiftsramme Stortinget har vedtatt, jf. punkt 17.

2.2 Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014, inngått mellom disse fire partiene. Budsjettforliket danner grunnlaget for rammene for budsjettet, og de fire partiene fremmer et felles forslag til vedtak i Stortinget. Flertallet viser for øvrig til merknadene i innstillingen.

2.3 Høyre og Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at et av regjeringens hovedprosjekter er å realisere kunnskapssamfunnet. Kunnskap gir fremtidsmuligheter for den enkelte, uansett bakgrunn, og danner grunnlaget for sosial mobilitet i samfunnet. Kunnskap er avgjørende for å styrke norsk konkurransekraft og bygge landet for fremtiden. Dette budsjettet følger opp regjeringens ambisjoner gjennom en markant satsing på skolen, utdanningsinstitusjonene, studentene og forskningsmiljøene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen styrker skolen ved å gjennomføre et lærerløft og øker bevilgningene til videreutdanning av lærere i forhold til tidligere statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2014. Antallet lærere som fra høsten 2015 får videreutdanning innenfor strategien «Kompetanse for kvalitet» økes med totalt 1 500 i forhold til revidert nasjonalbudsjett, til om lag 5 000 lærere. I tillegg er det foreslått en bevilgning på 8 mill. kroner til kompetansehevingstiltak for yrkesfaglærere. Disse medlemmer er tilfredse med at regjeringen foreslår å fase inn 3 mrd. kroner til ordningen med rentekompensasjon til investering og rehabilitering av skole- og svømmeanlegg. Videre vil disse medlemmer understreke betydningen av regjeringens

forslag til satsing på realfagskommuner der målet er å styrke elevenes ferdigheter og kunnskaper i realfag.

Disse medlemmer er tilfredse med at forslaget til statsbudsjett inneholder en massiv satsing på grunnskole og videregående opplæring gjennom kompetansehevingstiltak og videreutdanning for lærere. Videre viser disse medlemmer til at regjeringens forslag til statsbudsjett innebærer en betydelig satsing på kvalitet i høyere utdanning og forskning. Totalt foreslår regjeringen å bevilge 30,9 mrd. kroner til universiteter og høyskoler i 2015, noe som innebærer en realvekst på over to pst. fra 2014.

Disse medlemmer viser videre til regjeringens forslag om å øke studiestøtten med 3,1 pst., eller 3 070 kroner, fra august 2015. Dette er en økning på ett prosentpoeng utover forventet prisvekst (2,1 pst.). Videre viser disse medlemmer til satsingen på studentboliger, hvor det bevilges midler til bygging av 1 500 studentboliger i 2015.

Disse medlemmer viser til regjeringens forslag til en styrket bevilgning til oppgradering av bygg ved institusjoner som forvalter egen bygningsmasse. Videre foreslår regjeringen en bevilgning på 30 mill. kroner til utstyr i sykepleier- og ingeniørutdanningene ved universiteter og høyskoler.

Disse medlemmer viser til regjeringens ambisjon om å utvikle flere verdensledende universitetsmiljøer og mener det er viktig at regjeringen foreslår å bevilge 100 mill. kroner til verdensledende miljøer, hvor storparten av midlene går til å rekruttere internasjonalt anerkjente forskere.

Disse medlemmer mener at satsing på forskning legger grunnlaget for fremtidens arbeidsplasser i en globalisert verden. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å øke den totale bevilgningen til forskning og utvikling (FoU) med 2,1 mrd. kroner i 2015. Det tilsvarer en realvekst på 4,2 pst. fra 2014 til 2015. Disse medlemmer viser til at regjeringen sammen med statsbudsjettet la fram «Langtidsplan for forskning og høyere utdanning», med tilhørende satsinger. I budsjettet for 2015 foreslår regjeringen å følge opp langtidsplanen med 660 mill. kroner.

Blant forskningssatsingene foreslår regjeringen en bevilgning på 115 mill. kroner for å øke norsk deltagelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, en økning på 100 mill. kroner til forskningsinfrastruktur, en økning av bevilgningene på 60 mill. kroner til fri prosjektstøtte, samt over 50 mill. kroner til rekrutteringsstillinger ved utdanningsinstitusjonene. Videre mener disse medlemmer det er positivt at regjeringen foreslår å styrke virkemidler som utløser næringslivets egen forskningsinnsats, deriblant SkatteFUNN-ordningen, med 120 mill. kroner og Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) med 70 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig å motvirke at folk faller utenfor arbeidslivet på grunn av svake grunnleggende ferdigheter. Derfor er det gledelig at det foreslås å øke bevilgningene til Basiskompetanse i arbeidslivet (BKA), samt en satsing på basiskompetanse i frivilligheten (BKF). I tillegg foreslås det 5 mill. kroner til å utvikle et kartleggingsverktøy for grunnleggende ferdigheter tilpasset voksne.

Disse medlemmer vil understreke at religions- og trosfrihet er en grunnleggende menneskerettighet og en forutsetning for et fritt samfunn. Disse medlemmer viser til at regjeringens verdiforankring ligger i den kristne og humanistiske kulturarv, og viser til at regjeringen vil føre en politikk som sørger for at kirken opprettholder statusen som folkekirke.

Disse medlemmer viser for øvrig til budsjettforliket av 21. november 2014 med Kristelig Folkeparti og Venstre som forsterker regjeringens satsing på kunnskapssamfunnet. Disse medlemmer vil spesielt fremheve økt tilskudd til lærlingkontrakter, 500 flere studentboliger utover regjeringens forslag, 100 nye stipendiatstillinger og en styrking av basisbevilgningene til universiteter og høyskoler gjennom en økning av den resultatbaserte komponenten.

2.4 Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at en sterk og velfungerende kunnskapssektor er en viktig forutsetning for å bygge landet. Disse medlemmer vil understreke at for å satse på kunnskap må man sørge for at alle deler av kunnskapsaksen er solid, fra grunnopplæring til forskning.

Disse medlemmer mener fundamentet for kunnskapssamfunnet er en sterk fellesskole, der folk fra alle deler av det norske samfunnet møtes, både i klasserommet og på foreldremøtet. Fellesskolen skal gi alle elever et solid grunnlag for fremtidig arbeidsliv og videre utdanning, men også for å leve et godt og aktivt liv i det norske samfunnet.

Disse medlemmer er kritiske til regjeringens varslede privatskolereform. Å legge til rette for flere private aktører i skolen, kan bidra til et mer sosialt segregert tilbud, hvor det er ressurssterke elever i byområder som får de beste tilbudene å velge mellom. I Sverige har privatiseringen av skolene ført til et A- og B-lag i skolen og ifølge resultatene på internasjonale tester, også et generelt synkende kunnskapsnivå. Disse medlemmer ønsker at nyskaping og utvikling av skoletilbudet først og fremst skal skje innenfor rammene av det offentlige opplæringstilbudet, for å sikre alle elever like muligheter til et godt og spennende opplæringstilbud.

Disse medlemmer viser til at en solid kommuneøkonomi er en grunnleggende forutsetning for en god skole. Kommunene står overfor store utfordringer i 2015 og årene som kommer. Disse medlemmer er svært bekymret for at regjeringens utilstrekkelige kommuneopplegg og særlig manglende kompensering av kommunenes sviktende skatteinntekter, som ligger an til å bli på over 2,5 mrd. kroner, vil gå kraftig utover skolene. Dette er det motsatte av en skolesatsing. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å styrke kommuneøkonomien med 2,5 mrd. kroner i frie inntekter.

Disse medlemmer merker seg at det i regjeringens forslag til statsbudsjett er, med unntak av etter- og videreutdanning til lærere, en samlet nedgang i bevilgningene til grunnopplæringen. Det er oppsiktsvekkende, og lite forenlig med kunnskapsministerens løfter om skolesatsing. Disse medlemmer merker seg at disse løftene ikke har hatt gjennomslag i regjeringen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets finansinnstilling, der det foreslås å styrke bevilgningene til grunnopplæringen med 752 mill. kroner. Disse medlemmer er fornøyd med at den foreslåtte svekkingen av grunnopplæringen rettes opp i forliket mellom Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringspartiene. Samtidig merker disse medlemmer seg at tyngdepunktet i norsk utdanningspolitikk ikke ligger hos regjeringspartiene, men hos partiene i opposisjon.

Disse medlemmer konstaterer at regjeringens forslag til skatteuttak var nesten 100 ganger større enn nettoøkningen til grunnopplæringen. For Arbeiderpartiet er satsing på kunnskap og en god skole viktigere enn skatteuttak til de som har mest fra før. Ved å beholde skattenivået uforandret på 2013-nivå har Arbeiderpartiet funnet rom for en langt større satsing på kunnskap enn regjeringen. Budsjettforlikets forslag om faseforskyvning av ulike bygg og andre inndekninger har gitt rom for en ytterligere satsing på kunnskap.

Grunnopplæringen

Disse medlemmer viser til at mye er bra i norsk skole, og vil bemerke at skolens største styrke er dyktige lærere. Disse er nøkkelen til å løse utfordringene i skolen, og til å gjøre den enda bedre. Disse medlemmer mener det er viktig å gi lærerne mer tid til å løse de viktigste oppgavene i skolen.

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen, i sitt forslag til statsbudsjett, ikke kommer med nye tiltak for å løse flere av de store utfordringene skolen står ovenfor, som frafall, mobbing, at lærerne har for lite tid til elevene, den altfor saktegående utviklingen innen digitalisering av skolen og utfordringene innenfor de yrkesfaglige studieprogrammene.

Disse medlemmer merker seg at regjeringspartienes svake skolebudsjett har blitt styrket gjennom budsjettforliket disse partiene har inngått med Venstre og Kristelig Folkeparti.

Disse medlemmer mener det er viktig å gi kunnskapsrike lærere mulighet til faglig påfyll og oppdatering. Disse medlemmer er derfor glad for at regjeringen følger opp den rød-grønne regjeringens satsing på etter- og videreutdanning for lærere, men vil påpeke at dette er den eneste satsingen regjeringen finner rom for på skolefeltet, i sitt budsjettforslag. Disse medlemmer merker seg at det bevilges midler til kompetanseutvikling for ufaglærte i skolen i regjeringens budsjettforlik med Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer understreker at et slikt tilbud er viktig for å sikre god undervisning, men også for god rekruttering. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 50 mill. kroner til å styrke kompetansen til ufaglærte i skolen.

Disse medlemmer mener tidlig innsats er avgjørende for å forebygge læringsvansker og frafall. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets løfte om at alle barn skal lære å lese, skrive og regne tidlig i grunnopplæringsløpet. Dette innebærer at alle elever på barnetrinnet som ligger under kritisk nivå skal få tilbud om tilpasset intensivopplæring. Det vil gi elevene bedre grunnlag for læring i alle fag, gi bedre motivasjon og trivsel. I tillegg vil det dempe behovet for spesialundervisning senere i skoleløpet, og minske risikoen for frafall. Disse medlemmer merker seg at regjeringen ikke prioriterte tidlig innsats i sitt forslag til statsbudsjett. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil trappe opp bevilgningen til en milliard kroner i løpet av fire år. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 200 mill. kroner til tidlig innsats, som første opptrapping mot målet om 1 mrd. kroner.

Disse medlemmer er kritiske til at det i forliket er foreslått å kutte bevilgningen til de nasjonale sentrene. Sentrene er en drivkraft for kvalitetsutvikling i grunnopplæringen rettet inn mot fagfelt og oppgaver som har høy prioritet i skolen, og er en viktig ressurs og støtte for skoler og lærere. Disse medlemmer er bekymret for at dette kuttet, sammen med det svake kommuneopplegget regjeringen har foreslått, vil svekke kvaliteten i skolen. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å avvise kuttet.

Disse medlemmer er opptatt av at skolen må forberede elever på det samfunns- og arbeidslivet som venter dem, også når det gjelder bruk av digitale verktøy. Elevene må erverve kunnskap om hvordan de kan bruke digitale verktøy godt, men også lære å reflektere rundt egen bruk. En viktig forutsetning er

at lærerne besitter pedagogisk kunnskap om god bruk av digitale læringsverktøy. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å prioritere 15 mill. kroner til et tilbud om kompetanseutvikling innen god pedagogisk bruk av IKT i undervisningen.

Disse medlemmer er opptatt av at skolen skal lære barna våre mer enn fagkunnskap. De skal lære de grunnleggende verdiene og prinsippene for samfunnet vårt, om demokrati, forståelse og fellesskap. Disse medlemmer vil understreke at her er et godt og inkluderende læringsmiljø den beste læreresteren vi kan gi dem. Å oppleve mobbing ødelegger for læring og trivsel. I dag oppgir 17 000 elever at de blir mobbet i skolen. Likevel legger ikke regjeringen fram noen nye tiltak for å bekjempe dette alvorlige samfunnsproblemet i sitt forslag til statsbudsjett. I år er prøveprosjektet med beredskapsteam mot mobbing ferdig. Det har vært en suksess. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslo å bevilge 15 mill. kroner til å opprette beredskapsteam som varig ordning for alle kommuner.

Et godt læringsmiljø er en forutsetning for god læring, men også et viktig grunnlag for en god folkehelse. Det inkluderer både det fysiske og det psykiske læringsmiljøet elever opplever. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslo å øremerke 200 mill. kroner til skolehelsetjeneste, 100 mill. kroner til frukt og grønt i skolen og 40 mill. kroner til å starte innføringen av en time daglig fysisk aktivitet i skolen.

Yrkesfagopplæringen

Disse medlemmer viser til at gode fagarbeidere bygger Norge. I framskrivinger anslår SSB at Norge vil mangle 90 000 fagarbeidere i 2025. Det er stort behov for å gjøre de yrkesfaglige utdanningsprogrammene mer attraktive og få flere til å gjennomføre. Disse medlemmer er kritisk til regjeringens manglende oppfølging av Meld. St. 20 (2012–2013) På rett vei, en melding Stortinget stilte seg samlet bak da den ble vedtatt.

Disse medlemmer viser til at det er på de yrkesfaglige utdanningsprogrammene vi har de største frafallsproblemen og rekrutteringsutfordringene. Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen kun fremmer én ny satsing for å styrke yrkesfagene i sitt statsbudsjett. Disse medlemmer merker seg at dette er blitt noe forbedret gjennom forliket med Venstre og Kristelig Folkeparti, men vil understreke at det fremdeles er behov for en betydelig styrking av disse fagene. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslo en markant styrking av yrkesfagene, blant annet ved å bevilge 160 mill. kroner til å styrke lærlingtilskuddet,

slik at opplæring i bedrift blir likebehandlet med opplæring i skole.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen der Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 100 mill. kroner til utstyr for yrkesfaglige utdanningsprogrammer, og at satsingen følges opp videre. Disse medlemmer vil understreke betydningen av oppdatert utstyr på yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Skolene må settes i stand til å forberede elevene på den arbeidssituasjonen som venter dem.

Disse medlemmer vil videre påpeke at heller ikke i etter- og videreutdanning er yrkesfagene prioritert av regjeringen. Det til tross for at det i dag er 1 000 yrkesfaglærere i skolen som ikke har tilstrekkelig kompetanse for å kvalifisere til fast ansettelse. I tillegg vil Norge mangle 2 000 yrkesfaglærere innen 5 år. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo at yrkesfaglærere skal være en av de prioriterte gruppene innen satsingen på etter- og videreutdanning for lærere. Disse medlemmer viser også til forslaget om å bevilge 20 mill. kroner til en stipendordning for fagarbeidere som tar yrkesfaglærerutdanning og ytterligere 20 mill. kroner til å gi yrkesfaglærerne som i dag ikke oppfyller kravene til fast ansettelse, et godt tilpasset utdanningstilbud. Videre viser disse medlemmer til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 10 mill. kroner til hospiteringsordning for yrkesfaglærere og instruktører, for å gi dem mulighet til å bli bedre kjent med hele opplæringsløpet til elevene og lærlingene sine.

Disse medlemmer viser til at gratisprinsippet er viktig for å gi alle like muligheter til utdanning. Mange steder må elever flytte hjemmefra for å kunne ta videregående opplæring eller være i lære. Regjeringens forslag om behovsprøving av borteboerstipendet ville gitt mange familier med moderat inntekt en krevende ekstrakostnad. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å avvise behovsprøving av borteboerstipendet. Disse medlemmer merker seg at i forliket regjeringspartiene har inngått med Venstre og Kristelig Folkeparti er regjeringens forslag avvist.

Studentvelferd

Disse medlemmer viser til at høy studie-kvalitet også forutsetter gode rammer rundt studenttilværelsen. Disse medlemmer vil gi alle studenter lik mulighet til å studere og at alle som ønsker å studere på fulltid skal ha mulighet til det, også i eksamensperioden. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet la fram forslag om innføring av en 11. måned med studiestøtte. Disse medlemmer understreker den store betydningen studentboliger har for studentenes økonomiske situasjon og viser til Arbeiderpartiets løfte om

å trappe opp til 3 000 nye boliger i året. Disse medlemmer viser videre til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å trappe opp byggingen av boliger i 2015 til 2 000, 500 flere enn i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Disse medlemmer viser til at et godt helse-tilbud for studenter er viktig del av å sikre gode rammer for å studere. I Studentenes helse og trivselsundersøkelse (SHOT) rapporterer 19 pst. av studentene om alvorlige psykiske symptomplager. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 15 mill. kroner til å styrke det psykologiske helsetilbudet for studenter, hvor 5 mill. kroner er foreslått bevilget direkte til studentsamskipnadene.

Disse medlemmer mener det er viktig å beholde gratisprinsippet i norsk høyere utdanning og hegne om lik rett til utdanning. Disse medlemmer er sterkt kritiske til regjeringens forslag om å innføre en studieavgift for internasjonale studenter fra land utenfor EØS. En slik studieavgift ville sveket den tilgangen norske akademiske miljøer, næringsliv og øvrig arbeidsliv har til kloke hoder, verdifull kunnskap og kontakter fra hele verden. Disse medlemmer er også kritiske til at studieavgiften i praksis ble foreslått som et flatt kutt til alle universiteter og høyskoler, uten engang å ta hensyn til hvorvidt institusjonene har slike studenter. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet avviste forslaget om å innføre studieavgift for utenlandsstudenter. Disse medlemmer er tilfreds med at forslaget ble lagt bort i regjeringspartienes forhandlinger med Venstre og Kristelig Folkeparti, og forventer at det ikke fremmes noen nye forslag om innføring av studieavgift.

Høyere utdanning og forskning

Disse medlemmer viser til at forskning og høyere utdanning er av avgjørende betydning for å bygge landet gjennom ny kunnskap og godt kvalifisert arbeidskraft. Norge trenger grunnforskning, og vi trenger forskning rettet inn mot særskilte næringer og samfunnsutfordringer.

Disse medlemmer viser til at sterke og tilgjengelige universiteter og høyskoler er viktig for å skape vekst og livsgrunnlag for hele landet. Disse medlemmer understreker at Norge har gode universiteter og høyskoler, med forutsetninger for å bli enda bedre. En forutsetning for høy kvalitet i forskning og utdanning er en solid satsing på grunnaktiviteten ved universiteter og høyskoler. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å styrke basisbevilgningen til universiteter og høyskoler med til sammen 54 mill. kroner, og 100 flere stipendiater enn i regjeringens forslag.

Disse medlemmer er kritiske til regjeringens forslag om å endre de etablerte spillereglene for norsk forskning til at det nå er regjeringen som skal håndplukke hvilke institusjoner det skal satses mest på. Innretningen bryter med det veletablerte prinsippet i sektoren om at man skal belønne kvalitet gjennom åpen konkurranse.

Disse medlemmer mener også det er uheldig at satsingen på håndplukkede institusjoner i praksis finansieres ved kutt i bevilgningene til høyskolene og de resterende universitetene.

Disse medlemmer er bekymret for konsekvensene av de kuttene regjeringen foreslo i bevilgningene til høyskolene og de nye universitetene. Dette er institusjoner med et særlig tungt ansvar for viktige profesjonsutdanninger som lærer-, sykepleier- og ingeniørutdanninger. Kvaliteten på disse utdanningene er avgjørende for en god skole, et godt helsevesen og at vi kan bygge landet for fremtiden. Disse medlemmer ville derfor innenfor Arbeiderpartiets foreslåtte ramme i finansinnstillingen prioritert 90 mill. kroner til å styrke undervisningskvaliteten innen høyere utdanning, særlig på disse tre utdanningene.

Disse medlemmer er positive til at regjeringen foreslo å fortsette den styrkingen av forskningsbudsjettet som er gjort de senere årene, men kritisk til at nye satsinger ble foreslått på bekostning av betydningsfulle og veletablerte satsinger for eksempel innen klimaforskning, forskning på sikkerhet og ekstremisme og landbruksforskning. Med ny kunnskap legges grunnlaget for hva vi skal leve av i Norge. Gjennom å velge ut forskningssatsinger velger vi som samfunn også ut hvilke næringer som skal lykkes og hvilke utfordringer vi skal bidra til å løse. Disse medlemmer ønsker å satse på forskning som bygger hele landet, som gir klarere prioritet til næringer der Norge har sine fortrinn og som samtidig er et ledd i å løse store utfordringer som klimakrisen og helseutfordringene. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Arbeiderpartiet foreslo totalt 333 mill. kroner til å styrke forskning, utvikling og innovasjon. Herunder 300 mill. til satsinger underlagt Nærings- og fiskeridepartementet og 100 mill. kroner til styrking av forskning innen helseforetakene.

Studieforbundene

Disse medlemmer er bekymret for de dramatiske kuttene regjeringen foreslo i bevilgningene til studieforbundene i sitt forslag til statsbudsjett og viser til finansinnstillingen, hvor Arbeiderpartiet foreslo å avvise kuttene. Disse medlemmer vil understreke at tilbudene studieforbundene står for er en viktig forutsetning for livslang læring på et bredt spekter av områder. Tilbudene omhandler alt fra å

styrke yrkesrelevant kompetanse til å øke kompetansen i frivilligheten og grasrota i kulturlivet, til å videreføre kunnskap om å ta vare på kulturarv og tradisjoner. Disse medlemmer er videre tilfreds med at kuttforslaget ble lagt bort i Venstre og Kristelig Folkepartis forlik med regjeringspartiene.

Folkehøyskolene

Disse medlemmer vil understreke at å tilegne seg kompetanse ikke er ensbetydende med eksamen og karakterer. Folkehøyskolenes tilnærming til kompetanseutvikling, kunnskap og ferdigheter har en annen karakter enn den tradisjonelle skolen. For mange er nettopp dette særtrekket nøkkelen til suksess hva gjelder økt motivasjon og selvutvikling som grunnlag for videre utdanning. Disse medlemmer er bekymret for at regjeringens foreslåtte kutt i bevilgningene til folkehøyskolene og i studiestøtten til elever på folkehøyskole ville svekket folkehøyskoletilbudet og gjort det mindre tilgjengelig for alle, og viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å avvise begge kuttforslagene. Disse medlemmer er tilfreds med at kuttforslaget ble lagt bort i Venstre og Kristelig Folkepartis forlik med regjeringspartiene.

Trossamfunn

Disse medlemmer vil peke på at Den norske kirke forvalter en stor del av vår felles kulturarv i form av kirker og andre historiske og verneverdige bygninger. Dette er viktige historiske bygg som rommer kunst, kultur og eksempler på byggeskikker som har stor verdi, også for dem som ikke er en del av trossamfunnet. Disse medlemmer er bekymret for at regjeringen ikke setter av penger til å ivareta kirkebygg, og viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo en rentekompensasjonsordning for kirkebygg med en investeringsramme på 500 mill. kroner og å bevilge 2 mill. kroner til sikring av kirkebygg. Videre er disse medlemmer tilfreds med at en tilsvarende styrking av bevilgningen ble lagt inn i forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti til rentekompensasjon for kirkebygg.

Disse medlemmer stiller spørsmål ved at regjeringen har satt i gang en omfattende reform for å gjennomføre ytterligere endringer i forholdet mellom stat og kirke, men ikke bevilget penger til å tilrettelegge for en god prosess i sitt forslag til statsbudsjett. Disse medlemmer er tilfreds med at det er foreslått å bevilge midler til omstilling i regjeringspartienes budsjettforlik med Venstre og Kristelig Folkeparti, og viser videre til finansinnstillingen, hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 16 mill. kroner til å sikre en god omstillingsprosess.

*Oversikt over Arbeiderpartiets endringsforslag i finansinnstillingen
(Endringer i forhold til regjeringens forslag)*

Arbeiderpartiets satsinger	(i hele tusen)
Satsinger grunnskolen	
Tidlig innsats	200 000
Kommunale beredskapsteam mot mobbing	15 000
Pedagogisk kompetanse av IKT i undervisningen, øremerking	15 000
Kompetanseløft ufaglærte i skolen, øremerking	50 000
Reversere behovsprøving bostipend for elever og lærlinger	85 700
Kommunaldepartementets budsjett	
Kommunesektoren frie inntekter	2 500 000
Lærlingtilskudd (øremerking)	160 000
Utstyrspakke VGO, øremerking	100 000
Yrkesfaglærere, grunnutdanningspakke, øremerking	20 000
Stipendordning for fagarbeidere, øremerking	20 000
Hospitering for yrkesfaglærere, øremerking	10 000
Gratis kjernetid, SFO i satsingsområder	30 000
Skolehelsetjenesten, øremerking	200 000
Helse- og omsorgsdepartementets budsjett	
Frukt og grønt	100 000
Fysisk aktivitet i skolen	40 000
Studenters psykiske helse	10 000
Klima- og miljødepartementets budsjett	
Den naturlige skolesekken	1 500
Folkehøgskoler	
Tilskudd til folkehøgskoler	22 700
Studiestøtte folkehøgskolestudenter	11 500
Tilskudd til nordiske folkehøgskoler	700
Voksenopplæring	
Tilskudd til studieforbund	40 000
Tilskudd til studiesenter	6 300
Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	4 000
Program for basiskompetanse i arbeidslivet	5 000
Fagskoleutdanning	
Nasjonalt fagskoleråd	2 500
Studentvelferd	
Tilskudd studentboliger	28 500
Studenters psykiske helse	5 000
Universiteter og høyskoler	
Reversere kutt i basis for studieavgift for internasjonale studenter	80 500
Oppstartsbevilgning byggetrinn II Universitetsmuseet i Bergen	15 000
Oppstartsbevilgning byggetrinn II Framsenteret	10 000
100 stipendiatstillinger	37 500
Styrket finansiering RBO	54 000

Arbeiderpartiets satsinger	(i hele tusen)
Arkivarutdanningen HiST	6 000
Oppgradering av bygg i UH sektoren	-10 000
Forskningssatsing	
Kunnskapsdepartementets budsjett	
Forskningsinstitutter	10 000
Havforskningsinstituttet	10 000
FORNY 2020	20 000
Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd (Landbruksforskning)	20 000
Moderert styrking av basis tekniskindustrielle forskningsinstitutter	-10 000
Moderert styrking av muligjgørende teknologier	-10 000
Drift av nasjonale fellesoppgaver (Artsdatabanken)	3 000
Landbruks og matdepartementets budsjett	
Veterinærinstituttet	10 000
Bioforsk	10 000
Nærings- og fiskeridepartementets budsjett	
Bygging av nytt isgående forskningsfartøy (forskyvning utgifter)	-50 000
Sørlandslabben	5 000
Innovasjon Norge - IFU og OFU	20 000
Innovasjon Norge - Marint verdiskapingsprogram	20 000
Helse og omsorgsdepartementets budsjett	
Forskning og nasjonale kompetansetjenester	100 000
Forsvarsdepartementets budsjett	
Forsvarets forskningsinstitutt	3 000
Felles enheter	
Trossamfunn	
Omstillingsmidler Den norske kirke	16 000
Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	2 400
Rentekompensasjonsordning kirkebygg	250
Sikring kirker	2 000

2.5 Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti vil bygge samfunnet på det verdigrunnlaget som er nedfelt i vår kristne og humanistiske kulturarv. Dette verdigrunnlaget tar utgangspunkt i hvert enkelt menneskes uendelige verdi, i vårt kollektive og personlige ansvar for hverandre, og ønsket om å ta vare på miljø og livsgrunnlag for kommende generasjoner.

Dette medlem vil styrke barn og ungdommers livskvalitet og oppvekstvilkår ved å satse på familiene, barnehage, skole og barnevern. Familien er barnets grunnleggende og viktigste fellesskap, og må derfor styrkes. Skolen skal sammen med hjemmet danne og utdanne elevene, og utruste dem for livet. Dette medlem mener at en av de beste inves-

teringene vi kan gjøre, er å investere i barns kunnskap og oppvekst. Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon og et godt samfunn å leve i.

Dette medlem viser til avtalen mellom samarbeidspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor det er enighet om en rekke felles politiske prosjekter og satsinger, og hvor de fire partiene er enige om å forvalte det politiske flertallet i fellesskap.

Dette medlem viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, som innebærer at disse partiene danner flertall om netto utgiftsrammene for statsbudsjettet 2015. Dette medlem viser til at Kristelig Folkepartis primære standpunkt fremkommer av Kristelig Folkepartis alternative budsjett.

Grunnutdanningen

Dette medlem mener at en god skole er helt avhengig av gode og mange nok lærere. Skolen preges i dag av større klassestørrelser og flere arbeidsoppgaver for lærerne. Dette fører til at lærerne har mindre tid til hver elev, og mindre mulighet til å tilpasse opplæringen etter den enkeltes behov. Mye tyder på at dette har bidratt til et økende behov for spesialundervisning, og vi bruker mer ressurser på spesialundervisning sent i skoleløpet, stikk i strid med intensjonen om tidlig innsats. Dette medlem ønsker å sikre alle elever tilpasset opplæring, og fylle kunnskapshullene idet de oppstår. Dette medlem vil derfor øke lærertettheten for de yngste elevene. Dette vil gi flere elever utbytte av ordinær undervisning, redusere behovet for spesialundervisning, og på sikt forebygge frafall i videregående skole.

Dette medlem viser til at mobbing i skolen er et omfattende problem. Mobbing er komplisert og følelsesladet, og det er krevende for involverte parter å løse situasjonen. Dette medlem mener et godt læringsmiljø er grunnleggende for å gi elevene de beste forutsetninger for å lykkes. Dette medlem mener systematisk og langsiktig arbeid med læringsmiljøet er viktig for å forebygge og håndtere mobbing. Dette medlem viser til den viktige jobben frivillige organisasjoner bidrar med for å heve læreres kompetanse, og forebygge mobbing i skolen. Dette medlem mener disse organisasjonene bidrar til å skape et trygt og godt miljø rundt elevene, og ønsker derfor å styrke disse organisasjonenes arbeid.

Dette medlem mener det er behov for å styrke satsingen på yrkesfagene for å sikre nok fagarbeidere, motvirke frafall og sikre at flest mulig kommer ut i arbeidslivet. Dette medlem viser til at det i årene fram mot 2030 vil være behov for at vel 30 pst. av arbeidsstyrken i Norge har fagkompetanse på videregående nivå. Dette medlem mener vi må øke antallet læreplasser både i dag og i tiden fremover. Derfor vil dette medlem øke lærlingtilskuddet til lærebedrifter, slik at flere bedrifter kan ta inn lærlinger.

Dette medlem viser til at det i budsjettforliket for 2014 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre i Stortinget ble funnet rom for en oppstartbevilgning til kapitaltilskudd for friskolene på 10 mill. kroner. Dette medlem viser til at mange friskoler har store utfordringer knyttet til sin bygningsmasse slik også mange offentlige skoler har. Manglende støtte til husleie og kapitalutgifter har ført til en veldig økonomisk presset situasjon for disse skolene. Dette medlem vil øke kapitaltilskuddet, og arbeide for en opptrapping av tilskuddet i kommende statsbudsjetter, samt etablering av en til-

svarende ordning med kapitaltilskudd til private høyskoler.

Dette medlem viser til at gratisprinsippet er et grunnleggende prinsipp i norsk skole og utdanning, og mener det er viktig å bevare dette prinsippet. Mange steder i Norge må man reise ut av kommunen for å ta videregående opplæring. Dette medlem mener den foreslåtte behovsprøvingen av borteboerstipendet vil medføre at mange familier med moderat inntekt vil få en ekstrakostnad knyttet til skolegang. Dette medlem er derfor glad for at det i budsjettforliket ble enighet om å beholde dagens ordning med borteboerstipend til alle, uten behovsprøving.

Dette medlem mener et godt samarbeid mellom hjem og skole bidrar til å gi elevene de beste forutsetninger for et godt læringsmiljø. Dette medlem viser til at foreldreutvalgene har en viktig rolle i å styrke samarbeidet mellom skole og hjem, og barnehage og hjem. Dette medlem ønsker derfor å styrke dette arbeidet.

Dette medlem viser til at Teknisk Senter, Flekkefjord gir plass og muligheter til å styrke unges kreativitet, bidra til rekruttering til næringslivet, øke interessen for yrkesfagene og stimulere til økt interesse for realfagene. Dette medlem mener det er viktig med et godt samarbeid mellom skole og næringsliv, og ønsker derfor å styrke dette arbeidet.

Utdanning under voksenopplæringsloven

Dette medlem mener kompetanse kan måles i mer enn studiepoeng. Kompetanse og læring handler om å utvikle hele mennesker, og her har folkehøgskolene en svært viktig rolle. Dette medlem ønsker å ha et bredt folkehøgskoletilbud. Dette medlem ønsker også å legge til rette for å opprette flere folkehøgskoler. Dette medlem viser til at folkehøgskolene har et mer konsentrert skoleår grunnet obligatorisk undervisning på lørdager. Dette medlem er derfor glad for at det i budsjettforliket ble enighet om at elever i folkehøgskole fortsatt vil ha 10 måneders studiestøtte. Dette medlem ønsker at alle skal ha mulighet til å velge et år på folkehøgskole, uavhengig av økonomi.

Dette medlem mener frivillighet er en av bærebjelkene i det sivile samfunn og en viktig forutsetning for et aktivt kultur- og organisasjonsliv rundt om i hele landet. Dette medlem viser til at tilskuddet til studieforbundene kommer en stor rekke frivillige organisasjoner til gode, og gir midler til voksenopplæring og kurs. Dette medlem ser stor verdi av studieforbundenes arbeid, og er derfor glad for at det i budsjettforliket ble enighet om å reversere kuttet regjeringen foreslo til studieforbundene.

Dette medlem mener studiesenteret Finnsnes AS har en betydningsfull rolle ved å tilby en desentralisert og fleksibel utdanning i Midt-

Troms. Studiesenteret gir et tilbud til voksne som er etablert i regionen, og som har store utfordringer med å flytte til en by med høyskole eller universitet. Dette medlem viser til at tilbudet er avgjørende for lokal rekruttering og utdanning innenfor ulike yrkesgrupper. Dette medlem er derfor glad for at det i budsjettforliket ble enighet om å opprettholde tilbudet studiesenteret Finnsnes AS tilbyr.

Dette medlem mener Stiftelsen Arkivet tilbyr et viktig opplæringstilbud om fred og menneskerettigheter for barn og unge. Dette medlem mener det er viktig at barn og unge får god kjennskap til krigshistorie, folkeretten og menneskerettighetene, og Stiftelsen Arkivet sitt tilbud er viktig for å oppnå dette. Dette medlem mener derfor dette tilbudet bør styrkes.

Høyere utdanning

Dette medlem ønsker en sterk og fremtidsrettet universitet- og høyskolesektor i Norge. Dette medlem mener det er et stort behov for å styrke utdanningskvaliteten gjennom å øke grunnbevilgningene til utdanningsinstitusjonene. Dette medlem mener det er positivt at grunnfinansieringen av universiteter og høyskoler styrkes, og at det opprettes flere rekrutteringsstillinger.

Dette medlem mener studieavgift for studenter utenfor EU/EØS vil svekke kvaliteten på høyere utdanning. Dette medlem viser til at de av våre naboland som har innført studieavgift har opplevd sterk nedgang i antall søkere. Dette medlem vil legge til rette for videre kompetanseheving og økt internasjonalisering av sektoren, og ønsker ikke at det innføres studieavgift for utenlandske studenter.

Dette medlem mener det er positivt at regjeringen foreslo å bygge 1 500 nye studentboliger i 2015. Dette medfører en økning på 200 boliger, men det er fremdeles ikke nok for å imøtekomme behovet for boliger. Dette medlem viser til at stadig flere studerer, og at det mangler over 13 000 studentboliger for å nå målet om 20 pst. dekningsgrad nasjonalt. Dette medlem mener det er viktig å trappe opp byggingen ytterligere, og er derfor fornøyd med at det i budsjettforliket ble enighet om å bygge 500 ekstra studentboliger.

Trossamfunn

Dette medlem mener kirkepolitikken skal støtte opp under kirkens eget mål om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Dette medlem viser til at et økende antall nordmenn velger å bo i utlandet i lengre eller kortere perioder. Dette medlem mener Sjømannskirken har stor betydning som et kirkelig, kulturelt og sosialt møtested for mange av disse. Dette medlem vi-

ser til at manglende bevilgninger gjennom flere år gjør at Sjømannskirken nå har et årlig etterslep på om lag 25 mill. kroner, som tilsvarer 37 stillinger. Dette medlem mener Sjømannskirken må styrkes, slik at etterslepet reduseres.

Dette medlem viser til at kirken får overført en rekke nye oppgaver når den i 2017 skilles fra staten. Dette gjelder blant annet forvaltningsoppgaver, arbeidsgiveransvar og ansvar for økonomiforvaltning. Dette medlem viser til at nye systemer skal kunne settes i drift så snart skillet er realisert. Dette medlem viser til at Den norske kirke har behov for omstillingsmidler for å kunne ivareta de nye oppgavene Den norske kirke vil få ansvar for.

Dette medlem mener trosopplæring er en av kirkens viktigste oppgaver, men tilskuddet til trosopplæring har ikke fått en økning som tilsvarer lønnsveksten. Dette medlem viser til at dersom kirken skal ha mulighet til å opprettholde innsatsen i trosopplæringen, må tilskuddet økes slik at de ansatte kan få lønnsvekst på lik linje med andre.

Dette medlem viser til at kirkebygg er historiske bygninger med stor kulturminneverdi, som bør bevares også for fremtidige generasjoner. Dette medlem viser til at mellom 70 og 80 pst. av Den norske kirkes 1 625 kirker bør ha automatisk brannslukningsanlegg, ifølge Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon. Dette medlem mener derfor at innsatsen for å sikre disse byggene bør trappes opp, og viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2015 hvor det foreslås å bevilge 2 mill. kroner for å igangsette et nasjonalt løft for sikring av kirkebygg i 2015, samt en ny investeringsramme på 500 mill. kroner til rentekompensasjonsordningen for kirkebygg. Dette medlem mener også det er viktig at private kirkesamfunn får tilskudd til private kirkebygg.

2.6 Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, med forslag om å bevilge 1 054 300 000 kroner mer over rammeområde 16 enn regjeringens budsjettforslag. I tillegg inneholder Senterpartiets alternative budsjettforslag forslag om 505 mill. kroner mer til grunnskoleformål og videregående opplæring finansiert over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, samt 200 mill. kroner til skolehelsetjeneste og helsestasjoner og 59,5 mill. kroner til kirkeformål utover regjeringens budsjettforslag. Dette medlem viser til at dette i sum innebærer nær 1,66 mrd. kroner mer til styrking av viktige tiltak innen grunnopplæring, videregående opplæring, høyere utdanning, forskning og kirkeformål enn det regjeringen har foreslått i Prop. 1 S (2014–2015)

Grunnutdanningen

Dette medlem mener at kunnskap og kompetanse er grunnleggende viktig for enkeltmenneskets liv, velferdsproduksjon og utviklingen av nærings- og samfunnsliv.

Dette medlem viser til at ordinær drift av alle barneskoler og videregående skoler ikke finansieres over Kunnskapsdepartementets budsjett, men direkte av skoleeierne, kommuner og fylkeskommuner gjennom bevilgninger finansiert over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Det innebærer at for eksempel antall elever per lærer, tilgang på bøker og utstyr, vikarbudsjett, rekruttering av kvalifiserte lærere, bruk av styrkingstiltak i undervisningen, funksjonelle arealer og kvaliteten på innklimaet avhenger helt av nivået på kommuneøkonomien. Dette medlem er derfor bekymret for effekten av regjeringens budsjettforslag når det gjelder kommunene og fylkeskommunenes oppgave som skoleeier. Manglende kompensasjon for svekket skatteinngang og mangel på frie inntekter gjør at skolebudsjettene vil settes under press lokalt. Dette vil svekke kvalitetsarbeidet i skolen. Dette medlem frykter at resultatet vil bli større klasser, mindre tid til den enkelte elev og vanskeligere for lærerne å kunne følge opp den enkelte. Dette er en utvikling stikk i strid med behovet for tidlig innsats i grunnskolen.

Dette medlem frykter også at dette vil presse fram flere skolenedleggelse.

Dette medlem vil med dette budsjettforslaget setter skoleeierne i stand til å innfri forventningene til en god skole. Ikke minst gjelder dette en dreining i retning av en mer en praktisk skole, både i innretning av de enkelte fagene og for å løfte yrkesfagutdanningen.

Dette medlem vil understreke at skolens evne til å kunne innfri forventningene til en god skole først og fremst er avhengig av kvaliteten på undervisningen og det utviklingsarbeidet som skjer på den enkelte skole og i det enkelte klasserom. For Senterpartiet er kvalitetsarbeid innenfor dagens timeplan langt viktigere enn det å stadig å fylle på timeplanen med flere timer.

Motivasjon og det å oppleve mestring er en helt sentral forutsetning for å oppnå gode læringsresultater og å fullføre utdanningen. Dette medlem mener det fortsatt er et for ensidig fokus på teoretisk kunnskap i skolen. De elevene som er praktisk anlagt får for lite oppmerksomhet og anerkjennelse for sine evner og interesser.

Yrkesfag og fagskoleutdanning

Tilstrekkelig tilgang på læreplasser er en forutsetning for en god fagopplæring. Derfor vil dette medlem øke lærlingtilskuddet.

Senterpartiet er glad for de gjennomslag partiet fikk under den rød-grønne regjeringen når det gjelder tiltak for å praksisrette ungdomstrinnet og yrkes- og fagopplæringen. Det er derfor svært skuffende at regjeringens budsjettforslag ikke på langt nær følger opp Stortingets vedtak. Dette medlem mener det mangler tilstrekkelig innhold i det som presenteres som et løft for yrkesfagene i regjeringens forslag til statsbudsjett, både i Kunnskapsdepartementets og Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjettproposisjoner. Dette medlem viser til at Senterpartiet gjennom ulike tiltak i det alternative budsjettet vil sette skoleeier i økonomisk stand til å gjennomføre et reelt løft for yrkesfagene. Dette gjelder blant annet muligheten til å tilby vekslingsmodell og andre alternative opplæringsløp som kan bedre elevenes mulighet til å fullføre utdanningen, samt finansiere retten til påbygg med studiekompetanse etter oppnådd fagbrev. Dette medlem vil også styrke fagskoleutdanningene.

Lærere

Dette medlem mener regjeringens budsjettforslag i proposisjonen viser at det såkalte lærerløftet er ikke mer enn en framtidig visjon og at regjeringens prioriteringer ikke vil løse hovedutfordringene i skolen. Senterpartiet lytter til hva lærere opplever som viktigst for å få en god skole, nemlig behovet for flere lærere og tid til å møte behovene til den enkelte elev i klasserommet. Det kan bare realiseres gjennom å sette skoleeierne i økonomisk stand til å øke lærertettheten ved den enkelte skole gjennom en bedre kommuneøkonomi.

Læreren er den viktigste innsatsfaktoren for å fremme læring. Dette medlem ønsker derfor å utvide tilbudet om etter- og videreutdanning i tråd med den satsingen som startet under den rød-grønne regjeringen. Dette medlem er opptatt av at vi må ha lærere som har solid fagkunnskap, men som også behersker pedagogikk og variert metodikk tilpasset elevenes behov i læringssituasjonen. Dette medlem mener det nå er viktig å gi faglærerne og yrkesfaglærerne prioritet i denne satsingen. I tillegg foreslår Senterpartiet i det alternative budsjettforslaget en særskilt satsing på ansatte i skolen som mangler formell kompetanse.

Fysisk aktivitet, svømming og energipåfyll

Forskning viser at gode skolerresultater også henger sammen med aktivitet og ernæring. Derfor vil Senterpartiet gjeninnføre tilskuddet til gratis frukt og grønt som ble avvirket inneværende år og utvide ordningen til å gjelde alle barne- og ungdomsskoler.

I tillegg vil Senterpartiet starte opptrappingen mot innføringen av et skolemåltid gjennom å etablere

en tilskuddsordning for skoler som legger til rette for skolemåltid.

Dette medlem viser til alternativt budsjettforslag der det foreslås stimuleringsmidler slik at skolene kan utvikle opplegg for å realisere én time fysisk aktivitet i løpet av skoledagen. Senterpartiets alternative budsjettforslag inneholder også forslag for å bedre elevenes svømmeferdigheter gjennom midler til svømmeopplæring.

Leirskoleopplæring

Dette medlem mener at alle elever bør få anledning til å reise på leirskole i løpet av grunnskolen. Undersøkelser viser at mange kommuner ikke dekker kostnader i forbindelse med leirskoleopphold og at dette fullt ut må dekkes gjennom frivillige bidrag for ikke å komme i konflikt med gratisprinsippet i grunnskolen. Dette medlem mener det er beklagelig at enkelte elever ikke gis mulighet til leirskoleopphold som følge av at skolen ikke har mulighet til å bidra økonomisk. Derfor inneholder det alternative budsjettforslaget en ny tilskuddsordning for å avhjelpe dette.

Høyere utdanning og forskning

Framtidig struktur innen høyere utdanning vil være avgjørende for kunnskap, kompetanse og framtidig innovasjon også utenfor de største byene.

Dette medlem mener at en ny arbeidsdeling i universitets og høgskolesektoren ikke kan defineres uten å se helheten i samfunnsoppdragene til disse institusjonene. Senterpartiet er bekymret for at regjeringens snevre definisjon av kvalitetsbegrepet vil føre til en svekkelse av gode fagmiljøer og frata regionene viktig forskning og kompetanseutvikling. Dette medlem viser til innstillingen til Meld. St. nr. 18 (2012–2013) hvor et enstemmig storting uttrykte tilfredshet med at det skulle bli satt ned et finansieringsutvalg. Det er et klart behov for en gjennomgang av finansieringen for å sikre likeverdighet mellom ulike institusjoner og en mer optimal ressursbruk ved alle universitet og høyskoler. Dette medlem mener det er helt nødvendig at konklusjonene fra utvalget er klare i tilstrekkelig tid til at det er mulig å bruke rapporten i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om struktur i høyere utdanning, som er varslet av regjeringen. Dette medlem mener regjeringens budsjettforslag er i disfavør av viktige utdanninger, særlig i høgskolesektoren, og mener dette er et dårlig utgangspunkt for den strukturprosessen som sektoren skal inn i det kommende året. Dette medlem vil understreke at forskning og innovasjon ikke kun skal finne sted i de større byene og institusjonene. For å styrke forskningsevnen regionalt og stimulere til innovasjon, foreslår Senterpartiet derfor å øke midlene til de

regionale forskningsfondene i partiets alternative budsjettforslag.

Studiefinansiering og studentvelferd

I motsetning til den rød-grønne regjeringen som innførte gratis læremidler i videregående opplæring og utvidet læremiddelstipendet, registrerer dette medlem at denne regjeringen svekker gratisprinsippet i videregående skole. Ikke minst er regjeringens kuttforslag i proposisjonen et angrep på elever i distriktskommuner som må bo borte fra hjemmet for å gå på videregående skole. Også innen studiefinansiering rammer regjeringens kutt elever i videregående skole, særlig i distriktene gjennom behovsprøving av grunnstipend og bostipend. Senterpartiet vil videreføre gjeldene stipendordninger og utvide studiestipendet til 11 måneder fra studieåret 2015/2016.

Dette medlem viser her til partiets alternative budsjettforslag der Senterpartiet går imot forslaget om å innføre skolepenger for utenlandsstudenter som vi mener vil bryte med gratisprinsippet og være til hinder for internasjonalisering innen høyere utdanning.

Tilstrekkelig tilgang på studentboliger er viktig for å bedre studentenes økonomi og levekår. Dette medlem viser til at Senterpartiet i alternativt budsjettforslag derfor foreslår bygging av 1 000 flere studentboliger enn det regjeringen foreslår. Dette medlem viser til undersøkelser om studentenes helse som viser at mange studenter sliter med psykiske problemer. Derfor har Senterpartiet i det alternative budsjettforslaget foreslått midler for å styrke arbeidet med å bedre den psykiske helsen blant studenter.

Voksenopplæring og fleksibel utdanning

Dette medlem mener det er viktig å legge bedre til rette for livslang læring. Fleksible utdanningstilbud er nødvendig for å gi innhold til begrepet livslang læring. Ikke minst gjelder dette voksne og unge utdanningssøkende i distriktskommuner som ikke har anledning til å reise langt for å følge undervisning på campus.

Dette medlem mener at regjeringen legger til grunn et snevert syn på kunnskap i sitt budsjettforslag og reagerer på forslagene om å utvikle tilskudd til tilbydere av desentralisert og nettstøttet undervisning. Reduksjon og avvikling av tilskudd til studieforbund, voksenopplæringsorganisasjoner og folkehøgskoler vil ramme verdifulle opplæringstilbud rettet mot kompetanseutvikling i frivillige organisasjoner, kulturaktivitet, tilbud til barn, ungdom og voksne som ønsker utvikling og påfyll. Dette medlem vil understreke at kutt i voksenopplæringsmidlene særlig vil ramme kursvirksomhet ute i distriktskommunene. Senterpartiet er imot dette og foreslår i al-

ternativt budsjettforslag å opprettholde støtten og øke tilskuddene til disse tilbyderne av voksenopplæring og fleksibel utdanning.

Kirke og trossamfunn

Dette medlem mener at en levende og tilstedeværende folkekirke må gis bedre rammer i neste års statsbudsjett. Derfor foreslår Senterpartiet i partiets alternative budsjettforslag å styrke trosopplæringen, som er en av kirkens kjerneoppgaver lokalt i den enkelte menighet. Dette medlem viser også til forslag om å styrke økonomien i Den norske kirke for å gjennomføre omstillingsarbeid og tilføring av nye oppgaver som kirken står foran de kommende årene.

Det er fortsatt et stort behov for restaurering og rehabilitering av landets kirkebygg. Dette medlem viser til at partiet foreslår en økning av rammen for rentekompensasjonsordningen på 1,5 mrd. kroner for å imøtekomme behovet. For å sikre likebehandling vil Senterpartiet også opprettholde tilskuddsordningen til private kirkebygg for trossamfunn utenfor Den norske kirke.

I det alternative budsjettforslaget har Senterpartiet også lagt inn et økt tilskudd til det viktige arbeidet som Sjømannskirken utfører.

2.7 Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i behandlingen av finansinnstillingen primært foreslo å bevilge 65,8 mrd. kroner under rammeområde 16.

Dette medlem viser til at Venstres primære forslag til bevilgning på ramme 16 ikke fikk flertall ved behandlingen av finansinnstillingen. Dette medlem viser til at regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre har inngått en avtale om statsbudsjettet for 2015, noe som medfører at Venstre danner flertall med nevnte øvrige partier for rammen på statsbudsjettet for 2015. Venstres primære standpunkt, slik det fremgår av Venstres alternative statsbudsjett, er dog synliggjort i merknader til det enkelte kapittel.

Dette medlem vil påpeke at kunnskap er det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og at en slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, velferd, demokrati og dannelse. For dette medlem er det et mål at Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

I tillegg til satsingen på forskning og høyere utdanning vil dette medlem særlig understreke betydningen av en vedvarende og sterk satsing på grunnopplæringen. Skolen er en av våre viktigste oppdragende og «dannende» samfunnsinstitusjoner.

Dette medlem vil understreke at læreren er den aller viktigste innsatsfaktoren for elevenes læring.

Dette medlem er tilfreds med at regjeringen har realiseringen av kunnskapsamfunnet som en av sine hovedprioriteringer i sin regjeringsplattform. Dette medlem viser videre til vektleggingen av å satse på kunnskap i samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti. Dette medlem imøteser således regjeringens oppfølging av ambisjonene på kunnskapsfeltet gjennom de kommende budsjettbehandlinger.

I tillegg viser dette medlem til en rekke andre forslag i Venstres alternative budsjett som har relevans for utdanningsområdet, men som teknisk sett ligger under andre rammeområder enn rammeområde 16. Dette gjelder bl.a. forslag om satsing på økt kvalitet i barnehager, lavere pris for barn i lavinntektsfamilier og flere barnehageplasser på til sammen ca. 1 mrd. kroner, økt lærlingtilskudd og en fireårig satsing for å øke antallet helsesøstre og spesialpedagoger i norsk skole, samt forslag om å gjøre alle skolebygg universelt utformet innen 2025.

2.8 Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til finansinnstillingen, der Sosialistisk Venstreparti samlet sett foreslår å styrke kunnskapsinnsatsen med 4,3 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Dette tilsvarer om lag regjeringens forslag til lettelse i formuesskatten. For Sosialistisk Venstreparti er kunnskap for alle mye viktigere enn skatteuttak for de aller rikeste. Det finnes ikke mer lønnsomme investeringer enn investeringer i kunnskap. Gode barnehager og skoler er viktig for den enkelte, men er også en investering i inkludering, folkehelse og verdiskaping. Gjennom tidlig innsats kan vi avdekke omsorgssvikt og forebygge psykiske og sosiale problemer senere i livet. Dette medlem vil styrke barnehagen og den offentlige fellesskolen for å gi alle barn en god utdanning og en trygg start på livet. Lik rett til utdanning er en forutsetning for små sosiale forskjeller.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, som har tre overordnede prioriteringer på kunnskapsfeltet: Gode barnehager for alle (se finansinnstillingen for detaljer), heldags-skole med flere lærere og mer penger til fri og banebrytende forskning.

Dette medlem mener heldagsskolen bør være den neste store kunnskaps- og folkehelsereformen. Skoledagen for de minste barna kan organiseres bedre enn i dag, ved at skoledagen gjøres mer variert og helhetlig og ved at øvingsarbeidet gjøres i skoletiden. Sosialistisk Venstreparti vil erstatte et dyrt SFO-tilbud av varierende kvalitet, med en god og gratis heldagsskole for alle barn i 1. til 4. klasse. Skoleda-

gen på 1. til 4. trinn bør utvides med to timer, slik at den blir om lag seks timer hver dag. Da kan øvingsarbeidet gjøres på skolen med en lærer til stede, og det vil være rom for fysisk aktivitet, sunn mat, kultur og lek i løpet av en variert skoledag. Sosialistisk Venstreparti legger et bredt kunnskapssyn til grunn for sin skolepolitikk. Utdanningen skal ikke bare forberede oss på arbeidslivet, men på selve livet.

Dette medlem er klar over at heldagsskolen er en reform som ikke lar seg gjennomføre på ett statsbudsjett, blant annet fordi den vil kreve flere lærere. I dag står 37 000 utdannede lærere utenfor skolen, og vi vet at mange har valgt bort læreryrket fordi de opplevde å ha for liten tid til sine kjerneoppgaver. Første steg i en heldagsskolereform må derfor være å sikre en ressursnorm for lærertetthet, som kan bidra til økt lærerrekuttering og tid til oppfølging av hver enkelt elev. Gode lærere med tid, tillit og faglig frihet er nøkkelen til læring i skolen. Et overordnet mål i Sosialistisk Venstrepartis skolepolitikk er å sikre mer tid til møtet mellom lærer og elev.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås en ressursnorm på skolenivå som sikrer maks 15 elever per lærer på 1.–4. trinn, og maks 20 elever per lærer på 5.–10. trinn. I tillegg foreslås det et skolehelseløft med styrket skolehelse-tjeneste, en halv times fysisk aktivitet hver dag, gjeninnføring av frukt og grønt og et enkelt brødmåltid for de minste elevene, samt gjeninnføring av den gratis kulturskoletimen.

Dette medlem mener den offentlige felleskolen er den beste rammen for grunnopplæringen. I den offentlige fellesskolen møtes barn og unge med ulik bakgrunn, kultur og livssyn for å lære sammen. Det er en styrke for samfunnet vårt. Skolen skal være inkluderende og ha stort rom for forskjellighet. Sosialistisk Venstreparti vil styrke skolehelse-tjenesten og øke lærertettheten, blant annet fordi det kan bidra til et bedre læringsmiljø.

Dette medlem peker på at det i framtiden vil bli stor mangel på viktige fagarbeidere, dersom ikke flere velger og gjennomfører yrkesfaglige utdanningsprogram. Sosialistisk Venstreparti vil gjenreise respekten for yrkesfagene. Det er en politisk oppgave

å gjøre yrkesfag til et mer attraktivt utdanningsvalg, og bidra til at flere gjennomfører utdanningen. Dette medlem mener regjeringen kunne ført en mer aktiv politikk for å nå dette målet, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås bevilget 100 mill. kroner for å få på plass flere lærlingekontrakter, og der det foreslås å øke utstyrsstipendet på yrkesfag.

Dette medlem peker på at kravene til kunnskap og kompetanse i arbeidslivet blir stadig større, og at det må legges bedre til rette for livslang læring. Et godt voksenopplæringstilbud er viktig for den enkeltes jobbmuligheter, men det er også viktig for samfunnets tilgang på kvalifisert arbeidskraft og for kvaliteten på tjenestene i samfunnet. «Utdanningslinjen» burde være like viktig som «arbeidslinjen» i norsk arbeidslivspolitik, og terskelen for faglig påfyll burde være så lav som mulig. Dette medlem mener en rekke av regjeringens kuttforslag motarbeider denne utdanningslinjen, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der kutt i bevilgninger til studieforbund, studiesenter og voksenopplæringsinstitusjoner reverseres, og nettskolene styrkes med 15 mill. kroner.

Dette medlem er opptatt av at retten til å ta høyere utdanning må gjelde for alle. For å sikre lik rett til høyere utdanning vil Sosialistisk Venstreparti blant annet styrke studiefinansieringen, bygge 500 flere studentboliger og gjøre om regjeringens beslutning om å kreve skolepenger for studenter fra utenfor EØS.

Dette medlem arbeider for mer forskning av høy kvalitet i Norge. Skal vi lykkes i å omstille Norge til et lavutslippssamfunn med framtidsrettede arbeidsplasser, må vi bruke større ressurser på forskning enn vi gjør i dag. Forskningsmiljøene må sikres langsiktig og forutsigbar finansiering, og forskerne må sikres faglig frihet og tid til å forske. Dette medlem mener det er nødvendig å prioritere den frie og banebrytende forskningen spesielt, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der økte midler til FRIPRO, økte basisbevilgninger til institusjonene og en vridning mot frie midler står sentralt.

2.9 Oversikt over alternative budsjettforslag i finansinnstillingen

Oversikt over tall til grunn for alternative primære forslag til netto utgiftsramme i finansinnstillingen.
Bare poster med avvik. (Endring i forhold til regjeringens forslag i parentes)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP	A	KrF	Sp	V	SV
Utgifter (i tusen kroner)									
200		Kunnskaps- departementet							
	1	Driftsutgifter	254 948	254 697 (-251)	254 948 (0)	254 948 (0)	254 948 (0)	254 948 (0)	254 948 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	10 969	10 958 (-11)	10 969 (0)	10 969 (0)	10 969 (0)	10 969 (0)	10 969 (0)
220		Utdannings- direktoratet							
	1	Driftsutgifter	255 011	254 753 (-258)	255 011 (0)	255 011 (0)	240 011 (-15 000)	255 011 (0)	255 011 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	147 497	147 344 (-153)	147 497 (0)	147 497 (0)	147 497 (0)	147 497 (0)	147 497 (0)
221		Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehagene							
	1	Driftsutgifter	13 859	13 845 (-14)	13 859 (0)	14 359 (+500)	14 359 (+500)	13 859 (0)	14 359 (+500)
222		Statlige grunn- og vi- deregående skoler og grunnskoleinternat							
	1	Driftsutgifter	91 553	91 464 (-89)	91 553 (0)	91 553 (0)	91 553 (0)	91 353 (-200)	91 553 (0)
224		Senter for IKT i utdanningen							
	1	Driftsutgifter	60 792	60 733 (-59)	60 792 (0)	60 792 (0)	60 792 (0)	67 292 (+6 500)	60 792 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	23 946	23 913 (-33)	23 946 (0)	23 946 (0)	23 946 (0)	23 946 (0)	23 946 (0)
225		Tiltak i grunn- opplæringen							
	1	Driftsutgifter	21 886	21 865 (-21)	21 886 (0)	21 886 (0)	21 886 (0)	21 886 (0)	21 886 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	101 256	101 166 (-90)	101 256 (0)	101 256 (0)	106 256 (+5 000)	106 256 (+5 000)	101 256 (0)
	60	Tilskudd til landslinjer	197 772	202 772 (+5 000)	197 772 (0)	197 772 (0)	207 772 (+10 000)	207 772 (+10 000)	197 772 (0)
	61	1 time fysisk aktivitet daglig, opplæring og ut- vikling av opplegg	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)	0 (0)
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen	58 551	58 551 (0)	58 551 (0)	58 551 (0)	58 551 (0)	58 551 (0)	63 551 (+5 000)
	66	Tilskudd til leirskole- opplæring	46 887	46 887 (0)	46 887 (0)	46 887 (0)	146 887 (+100 000)	46 887 (0)	46 887 (0)
	70	Tilskudd til opplæring av læringer og lære- kandidater med spesielle behov	50 408	50 408 (0)	50 408 (0)	50 408 (0)	65 408 (+15 000)	50 408 (0)	50 408 (0)
	74	Tilskudd til organisa- sjoner	11 932	15 432 (+3 500)	11 932 (0)	19 432 (+7 500)	17 932 (+6 000)	15 432 (+3 500)	14 832 (+2 900)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP	A	KrF	Sp	V	SV
	75	Tilskudd mot tiltak mot mobbing	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 000 (+15 000)	0 (0)
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen							
	21	Spesielle driftsutgifter	767 102	766 307 (-795)	782 102 (+15 000)	748 102 (-19 000)	767 102 (0)	767 102 (0)	767 102 (0)
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 033 944	1 083 944 (+50 000)	1 033 944 (0)	890 344 (-143 600)	1 073 944 (+40 000)	1 453 944 (+420 000)	1 033 944 (0)
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen	96 163	91 069 (-5 094)	96 163 (0)	96 163 (0)	96 163 (0)	96 163 (0)	96 163 (0)
	61	Lese-skrive-regnegaranti	0	0 (0)	104 000 (+104 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	63	Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats fra 1.-4. trinn	0	200 000 (+200 000)	96 000 (+96 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	63	Tilskudd økt lærertetthet 1.-4. trinn	0	0 (0)	0 (0)	500 000 (+500 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	71	Tilskudd til vitensentre	48 920	48 920 (0)	48 920 (0)	49 920 (+1 000)	48 920 (0)	53 920 (+5 000)	58 920 (+10 000)
	73	Tilskudd til forsøk i grunnopplæringen	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 000 (+15 000)	0 (0)
227		Tilskudd til særskilte skoler							
	77	Andre tilskudd	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)
228		Tilskudd til private skoler mv.							
	71	Private videregående skoler	1 468 254	1 468 254 (0)	1 468 254 (0)	1 468 254 (0)	1 468 254 (0)	1 455 854 (-12 400)	1 468 254 (0)
	74	Private videregående skoler i utlandet	27 166	27 166 (0)	27 166 (0)	27 166 (0)	27 166 (0)	26 966 (-200)	27 166 (0)
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever	240 682	240 682 (0)	240 682 (0)	240 682 (0)	240 682 (0)	240 382 (-300)	240 682 (0)
	76	Andre private skoler	46 533	46 533 (0)	46 533 (0)	46 533 (0)	46 533 (0)	43 433 (-3 100)	46 533 (0)
	82	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd	10 330	20 330 (+10 000)	10 330 (0)	50 330 (+40 000)	10 330 (0)	20 330 (+10 000)	10 330 (0)
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører							
	1	Driftsutgifter	23 191	23 168 (-23)	23 191 (0)	23 191 (0)	23 191 (0)	23 191 (0)	23 191 (0)
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem							
	1	Driftsutgifter	637 555	636 932 (-623)	637 555 (0)	637 555 (0)	637 555 (0)	637 555 (0)	637 555 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	60 036	59 978 (-58)	60 036 (0)	60 036 (0)	60 036 (0)	60 036 (0)	60 036 (0)
253		Folkehøyskoler							
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	743 316	766 016 (+22 700)	766 016 (+22 700)	766 716 (+23 400)	763 316 (+20 000)	762 616 (+19 300)	767 616 (+24 300)
	71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	4 683	4 683 (0)	4 683 (0)	4 683 (0)	4 683 (0)	4 683 (0)	5 383 (+700)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP	A	KrF	Sp	V	SV
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	598	598 (0)	1 298 (+700)	598 (0)	598 (0)	598 (0)	598 (0)
254		Tilskudd til voksenopplæring							
	70	Tilskudd til studieforbund	162 501	202 501 (+40 000)	202 501 (+40 000)	202 501 (+40 000)	207 501 (+45 000)	209 701 (+47 200)	223 801 (+61 300)
	71	Nettskoler, reversering av utviklingsforslag + økning.	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	18 000 (+18 000)	0 (0)	0 (0)
	71	Tilskudd til nettskoler	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 700 (+15 700)	0 (0)
	72	Studiesenter	0	0 (0)	6 300 (+6 300)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	72	Studiesenteret Finsnes og Studiesenteret.no	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)
	72	Tilskudd til studiesenter	0	0 (0)	0 (0)	5 700 (+5 700)	0 (0)	6 300 (+6 300)	0 (0)
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	6 202	6 202 (0)	10 202 (+4 000)	6 202 (0)	13 202 (+7 000)	12 402 (+6 200)	12 202 (+6 000)
255		Tilskudd til freds- og menneskerettsentre							
	72	Stiftelsen Arkivet	8 768	8 768 (0)	8 768 (0)	9 268 (+500)	8 768 (0)	8 768 (0)	8 768 (0)
	76	Raftostiftelsen	2 846	4 846 (+2 000)	2 846 (0)	2 846 (0)	4 846 (+2 000)	4 846 (+2 000)	2 846 (0)
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk							
	1	Driftsutgifter	48 786	48 735 (-51)	48 786 (0)	48 786 (0)	48 786 (0)	48 786 (0)	48 786 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	16 497	16 480 (-17)	16 497 (0)	16 497 (0)	16 497 (0)	16 497 (0)	16 497 (0)
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet							
	21	Spesielle driftsutgifter	5 198	5 192 (-6)	5 198 (0)	5 198 (0)	5 198 (0)	5 198 (0)	5 198 (0)
	70	Tilskudd	163 518	163 518 (0)	168 518 (+5 000)	163 518 (0)	163 518 (0)	163 518 (0)	163 518 (0)
258		Tiltak for livslang læring							
	1	Driftsutgifter	4 817	4 812 (-5)	4 817 (0)	4 817 (0)	4 817 (0)	4 817 (0)	4 817 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	65 923	65 867 (-56)	65 923 (0)	65 923 (0)	65 923 (0)	65 923 (0)	65 923 (0)
260		Universiteter og høyskoler							
	50	Statlige universiteter og høyskoler	29 689 399	29 831 318 (+141 919)	29 878 399 (+189 000)	29 805 899 (+116 500)	29 769 999 (+80 600)	30 408 899 (+719 500)	30 177 199 (+487 800)
	70	Private høyskoler	1 222 872	1 225 730 (+2 858)	1 226 872 (+4 000)	1 222 872 (0)	1 222 872 (0)	1 239 072 (+16 200)	1 222 872 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP	A	KrF	Sp	V	SV
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter							
	73	Tilskudd til psykisk helsearbeid	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 000 (+15 000)	0 (0)
	73	Tiltak for psykisk helse for studenter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	79 991	79 991 (0)	84 991 (+5 000)	79 991 (0)	79 991 (0)	79 991 (0)	94 991 (+15 000)
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	380 000	408 500 (+28 500)	408 500 (+28 500)	408 500 (+28 500)	437 000 (+57 000)	436 000 (+56 000)	408 500 (+28 500)
276		Fagskoleutdanning							
	72	Annen fagskoleutdanning	66 747	66 747 (0)	69 247 (+2 500)	66 747 (0)	72 747 (+6 000)	71 747 (+5 000)	66 747 (0)
280		Felles enheter							
	1	Driftsutgifter	79 468	79 392 (-76)	79 468 (0)	79 468 (0)	79 468 (0)	79 468 (0)	79 468 (0)
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	70 149	70 082 (-67)	70 149 (0)	70 149 (0)	70 149 (0)	70 149 (0)	70 149 (0)
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	171 165	171 018 (-147)	174 165 (+3 000)	171 165 (0)	171 165 (0)	171 165 (0)	171 165 (0)
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler							
	1	Driftsutgifter	122 013	121 853 (-160)	122 013 (0)	122 013 (0)	122 013 (0)	147 013 (+25 000)	122 013 (0)
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	135 833	135 731 (-102)	135 833 (0)	135 833 (0)	135 833 (0)	135 833 (0)	135 833 (0)
283		Meteorologiformål							
	50	Meteorologisk institutt	285 248	284 957 (-291)	285 248 (0)	285 248 (0)	285 248 (0)	285 248 (0)	285 248 (0)
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene							
	1	Driftsutgifter	18 149	18 132 (-17)	18 149 (0)	18 149 (0)	18 149 (0)	18 149 (0)	18 149 (0)
285		Norges forskningsråd							
	52	Langsiktig, grunnleggende forskning	1 524 979	1 523 564 (-1 415)	1 524 979 (0)	1 524 979 (0)	1 524 979 (0)	1 924 979 (+400 000)	1 584 979 (+60 000)
	53	Strategiske satsinger	980 818	1 004 814 (+23 996)	980 818 (0)	980 818 (0)	980 818 (0)	1 080 818 (+100 000)	980 818 (0)
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	455 663	455 364 (-299)	455 663 (0)	455 663 (0)	455 663 (0)	505 663 (+50 000)	455 663 (0)
	55	Administrasjon	276 422	276 153 (-269)	276 422 (0)	276 422 (0)	276 422 (0)	276 422 (0)	276 422 (0)
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak							
	21	Spesielle driftsutgifter	29 715	39 704 (+9 989)	39 715 (+10 000)	29 715 (0)	29 715 (0)	29 715 (0)	29 715 (0)
	53	NUPI	4 620	4 616 (-4)	4 620 (0)	4 620 (0)	4 620 (0)	4 620 (0)	4 620 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP	A	KrF	Sp	V	SV
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	163 285	163 094 (-191)	163 285 (0)	163 285 (0)	163 285 (0)	163 285 (0)	163 285 (0)
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	226 008	226 008 (0)	226 008 (0)	226 008 (0)	241 008 (+15 000)	241 008 (+15 000)	226 008 (0)
	72	Bjerknessenteret - internasjonalt karbon observasjonsprog og klimarisikoplan i kommunene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)	0 (0)
288		Internasjonale samarbeidstiltak							
	21	Spesielle driftsutgifter	26 872	26 865 (-7)	26 872 (0)	6 872 (-20 000)	26 872 (0)	26 872 (0)	26 872 (0)
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.							
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	303 318	305 718 (+2 400)	305 718 (+2 400)	303 318 (0)	303 318 (0)	303 318 (0)	261 318 (-42 000)
	75	Tilskudd private kirkebygg	0	5 000 (+5 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	75	Tilskudd til private kirkebygg	0	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	75	Tilskudd til privateide kirkebygg	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)
340		Den norske kirke							
	1	Driftsutgifter	1 192 843	1 207 676 (+14 833)	1 208 843 (+16 000)	1 208 843 (+16 000)	1 209 843 (+17 000)	1 192 843 (0)	1 114 043 (-78 800)
	21	Spesielle driftsutgifter	38 292	38 255 (-37)	38 292 (0)	38 292 (0)	38 292 (0)	38 292 (0)	38 292 (0)
	71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	81 297	81 297 (0)	81 297 (0)	91 297 (+10 000)	86 297 (+5 000)	81 297 (0)	81 297 (0)
	75	Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål	459 068	459 068 (0)	459 068 (0)	468 168 (+9 100)	466 568 (+7 500)	459 068 (0)	459 068 (0)
342		Kirkebygg og gravplasser							
	1	Driftsutgifter	57 627	57 572 (-55)	57 627 (0)	57 627 (0)	57 627 (0)	57 627 (0)	57 627 (0)
	60	Rentekompensasjonkirkebygg	58 230	58 475 (+245)	58 475 (+245)	58 553 (+323)	83 230 (+25 000)	58 230 (0)	58 230 (0)
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	10 667	12 667 (+2 000)	12 667 (+2 000)	14 667 (+4 000)	10 667 (0)	50 667 (+40 000)	10 667 (0)
920		Norges forskningsråd							
	50	Tilskudd til forskning	2 047 800	2 055 913 (+8 113)	2 047 800 (0)	2 055 100 (+7 300)	2 047 800 (0)	2 252 200 (+204 400)	1 997 800 (-50 000)
925		Havforskningsinstituttet							
	1	Driftsutgifter	376 300	385 937 (+9 637)	386 300 (+10 000)	376 300 (0)	376 300 (0)	406 300 (+30 000)	401 300 (+25 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	327 300	327 003 (-297)	327 300 (0)	327 300 (0)	327 300 (0)	329 800 (+2 500)	327 300 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP	A	KrF	Sp	V	SV
926		Forskningsfartøy							
	1	Driftsutgifter	133 700	133 568 (-132)	133 700 (0)	133 700 (0)	133 700 (0)	133 700 (0)	133 700 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	78 800	78 723 (-77)	78 800 (0)	78 800 (0)	78 800 (0)	78 800 (0)	78 800 (0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	401 300	351 300 (-50 000)	351 300 (-50 000)	401 300 (0)	401 300 (0)	401 300 (0)	401 300 (0)
927		NIFES							
	1	Driftsutgifter	85 400	85 322 (-78)	85 400 (0)	85 400 (0)	85 400 (0)	85 400 (0)	85 400 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	80 200	80 113 (-87)	80 200 (0)	80 200 (0)	80 200 (0)	80 200 (0)	80 200 (0)
928		Annen marin forskning og utvikling							
	50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	53 400	53 353 (-47)	53 400 (0)	53 400 (0)	53 400 (0)	53 400 (0)	53 400 (0)
	72	Tilskudd til Nofima	97 500	97 415 (-85)	97 500 (0)	97 500 (0)	97 500 (0)	97 500 (0)	97 500 (0)
	75	Forskning på lus og rømming innen oppdrettsnæringa	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 000 (+15 000)
1137		Forskning og innovasjon							
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	234 914	266 662 (+31 748)	254 914 (+20 000)	258 914 (+24 000)	289 914 (+55 000)	264 914 (+30 000)	259 914 (+25 000)
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	175 611	175 433 (-178)	175 611 (0)	182 911 (+7 300)	205 611 (+30 000)	175 611 (0)	175 611 (0)
	52	Innovasjonsaktivitet m.m.	5 139	5 134 (-5)	5 139 (0)	5 139 (0)	15 139 (+10 000)	5 139 (0)	5 139 (0)
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	3 473	3 470 (-3)	3 473 (0)	3 473 (0)	8 473 (+5 000)	3 473 (0)	3 473 (0)
2410		Statens lånekasse for utdanning							
	1	Driftsutgifter	367 982	367 647 (-335)	367 982 (0)	367 982 (0)	379 982 (+12 000)	367 982 (0)	367 982 (0)
	50	Avsetning til utdanningsstipend	5 838 165	5 850 065 (+11 900)	5 838 165 (0)	5 838 165 (0)	5 841 565 (+3 400)	5 838 165 (0)	5 838 165 (0)
	70	Utdanningsstipend	2 739 832	2 825 532 (+85 700)	2 837 032 (+97 200)	2 837 032 (+97 200)	3 097 132 (+357 300)	2 780 732 (+40 900)	2 840 192 (+100 360)
	73	Avskrivninger	508 050	508 050 (0)	508 050 (0)	508 050 (0)	538 050 (+30 000)	508 050 (0)	508 050 (0)
		Sum utgifter	68 346 465	68 996 335 (+649 870)	68 980 010 (+633 545)	69 112 688 (+766 223)	69 400 765 (+1 054 300)	70 671 465 (+2 325 000)	69 043 025 (+696 560)

Kap.	Post	Formål	Prop 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP	A	KrF	Sp	V	SV
Inntekter (i tusen kroner)									
3220		Utdannings- direktoratet							
	1	Inntekter ved oppdrag	3 952	3 948 (-4)	3 952 (0)	3 952 (0)	3 952 (0)	-848 (-4 800)	3 952 (0)
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat							
	2	Salgsinntekter mv.	5 035	5 030 (-5)	5 035 (0)	5 035 (0)	5 035 (0)	5 035 (0)	5 035 (0)
3224		Senter for IKT i ut- danningen							
	1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 596	1 594 (-2)	1 596 (0)	1 596 (0)	1 596 (0)	1 596 (0)	1 596 (0)
3229		Statens fagskole for gartnere og blomster- dekoratører							
	2	Salgsinntekter mv.	1 683	1 681 (-2)	1 683 (0)	1 683 (0)	1 683 (0)	1 683 (0)	1 683 (0)
3230		Statlig spesialpedago- gisk støttesystem							
	1	Inntekter ved oppdrag	60 036	59 978 (-58)	60 036 (0)	60 036 (0)	60 036 (0)	60 036 (0)	60 036 (0)
	2	Salgsinntekter mv.	14 749	14 734 (-15)	14 749 (0)	14 749 (0)	14 749 (0)	14 749 (0)	14 749 (0)
3256		Vox, nasjonalt fagor- gan for kompetanse- politikk							
	1	Inntekter ved oppdrag	10 996	10 985 (-11)	10 996 (0)	10 996 (0)	10 996 (0)	10 996 (0)	10 996 (0)
3280		Felles enheter							
	2	Salgsinntekter mv.	1 288	1 287 (-1)	1 288 (0)	1 288 (0)	1 288 (0)	1 288 (0)	1 288 (0)
3340		Den norske kirke							
	2	Inntekter ved oppdrag	38 292	38 255 (-37)	38 292 (0)	38 292 (0)	38 292 (0)	38 292 (0)	38 292 (0)
3925		Havforsknings- instituttet							
	3	Oppdragsinntekter	335 700	335 403 (-297)	335 700 (0)	335 700 (0)	335 700 (0)	335 700 (0)	335 700 (0)
3926		Forskningsfartøy							
	1	Oppdragsinntekter	78 900	78 823 (-77)	78 900 (0)	78 900 (0)	78 900 (0)	78 900 (0)	78 900 (0)
3927		NIFES							
	1	Oppdragsinntekter	84 000	83 913 (-87)	84 000 (0)	84 000 (0)	84 000 (0)	84 000 (0)	84 000 (0)
		Sum inntekter	4 862 667	4 862 071 (-596)	4 862 667 (0)	4 862 667 (0)	4 862 667 (0)	4 857 867 (-4 800)	4 862 667 (0)
		Sum netto	63 483 798	64 134 264 (+650 466)	64 117 343 (+633 545)	64 250 021 (+766 223)	64 538 098 (+1 054 300)	65 813 598 (+2 329 800)	64 180 358 (+696 560)

3. Merknader til kapitler under Kunnskapsdepartementet

Under Kunnskapsdepartementet behandles i denne innstillingen alle forslag fra regjeringen, unntatt programkategori 7.30 Barnehager som blir behandlet i Innst. 14 S (2014–2015) fra familie- og kulturkomiteen (kap. 231).

Når det gjelder budsjettposter som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

4. Administrasjon

Programkategori 7.10 Administrasjon gjelder lønn og driftsutgifter i Kunnskapsdepartementet, herunder utredning og utvikling, samt drift av den norske UNESCO-kommisjonen.

Kap. 200 Kunnskapsdepartementet

Det foreslås en bevilgning på kr 268 590 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til proposisjonen og har ikke merknader.

5. Grunnopplæring

Programkategori 7.20 Grunnopplæringen finansierer nasjonale tiltak for å styrke kvaliteten i grunnskolen og den videregående opplæringen, jf. særlig kap. 226. Enkelte særskilte skoler og friskoler som er godkjent etter privatskoleloven, finansieres også her.

Grunnopplæringen blir i all i hovedsak finansiert gjennom de frie inntektene til kommunene og fylkeskommunene (dvs. rammetilskudd og skatteinntekter), jf. kap. 571 og 572 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kap. 220 Utdanningsdirektoratet

Det foreslås en bevilgning på kr 457 986 000 under dette kapitlet.

Komiteen understreker Utdanningsdirektoratets viktige funksjon for å sikre implementering av den nasjonale utdanningspolitikken, både gjennom delegerte forvaltningsoppgaver og gjennom å føre tilsyn med virksomheten ved skolene.

Komiteen merker seg at det i 2010–2013 har vært ført større tilsyn med om lag 60 pst. av de kommunale/fylkeskommunale skoleeierne knyttet til det psykososiale arbeidsmiljøet. Komiteen registrerer at færre skoler fikk pålegg om retting i 2013 enn tidligere år. På tross av dette vil komiteen peke på de

avvik som har kommet fram under tilsynet, og viktigheten av at disse følges opp i det videre arbeidet.

Komiteen viser til regjeringens forslag til statsbudsjett hvor bevilgningen på post 1 foreslås styrket med 2 mill. kroner til tilsyn med private skoler, bl.a. for å forhindre at skoleeier tar ulovlig utbytte.

Komiteen merker seg regjeringens satsing på ny realfagsstrategi og at budsjettposten økes med 1 mill. kroner til formålet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å redusere bevilgningen med 15 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2014–2015).

Kap. 221 Foreldreutvalgene for grunnskolelæringen og barnehagene

Det foreslås en bevilgning på kr 13 859 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) i tillegg til grunnskolen har ansvaret for det første året i videregående opplæring. Foreldreutvalget for barnehager (FUB) har felles sekretariat med FUG.

Komiteen mener et godt samarbeid mellom hjem og skole, og hjem og barnehage, bidrar til å gi barna trygge rammer og gode forutsetninger for et godt læremiljø. Komiteen mener at det fortsatt må satses på utvikling av et godt hjem-skole-samarbeid og dyktiggjøring av alle foreldre til å støtte, motivere og oppmuntre sine barn.

Komiteen viser til den viktige rollen Foreldreutvalget for grunnskoleopplæringen (FUG) har for å styrke foreldreengasjementet og samarbeidet mellom skole og hjem. Komiteen viser også til den viktige rolle FUG spiller for å ivareta foreldreperspektivet i sine innspill til Utdanningsdirektoratet og departementet. Komiteen har merket seg at FUG har utarbeidet viktig informasjonsmaterieell som på en enkel og god måte gir foreldrene bedre innsikt i hvordan de kan bidra og påvirke sine barns skolehverdag. Komiteen har merket seg at FUG har hatt foredrag, hatt kontakt med relevante organisasjoner og institusjoner og deltatt i arbeids- og referansegrupper på nasjonalt nivå.

Komiteen viser til Foreldreutvalget for barnehager (FUB) sin viktige rolle i å stimulere til et godt samarbeid mellom barnehage og hjem, og ivareta foreldrenes interesser overfor barnehagene. Komiteen har merket seg forskning som viser at alle foreldre, uansett bakgrunn og utdanning, kan bidra positivt til barnas motivasjon og læringsutbytte. Foreldres utdanningsnivå har fortsatt stor betydning for barns læringsutbytte, men uavhengig av utdannings-

bakgrunn og kunnskapsnivå vet vi det har stor betydning at foreldre er engasjert i og viser interesse for barns læring.

Komiteen viser til at departementet foreslår en bevilgning på 13,9 mill. kroner. Dette er reelt sett en reduksjon på 1,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2014. Av dette skyldes 0,8 mill. kroner innføring av nøytral merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorgan. Komiteen viser til at bevilgningen i tillegg er redusert med 74 000 kroner som tiltak for avbyråkratisering og effektivisering. Bevilgningen er ytterligere redusert med 250 000 kroner som et ytterligere krav til effektivisering av driften.

Komiteen mener at et godt samarbeid mellom hjem og skole er en av de viktigste forutsetningene for at barn skal lykkes faglig og sosialt på skolen, greie å realisere sitt fulle potensial og ha like muligheter til et godt liv. Forskning viser at barn presterer bedre faglig og utvikler seg bedre sosialt når det er et godt samarbeid mellom hjem og skole. Komiteen mener det er behov for å styrke samarbeidet mellom skolen og hjemmet, og barnehagen og hjemmet. I dette arbeidet er foreldreutvalgene for grunnskoleopplæring og barnehagene (FUG og FUB) viktige.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at regjeringen har valgt å skjære ned på bevilgningen til Foreldreutvalgene med 324 000 kroner, og er bekymret for at dette vil svekke deres viktige arbeid for et godt læringsmiljø og skole-hjem-samarbeid.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at FUG får en reduksjon i overføringene som i all hovedsak skyldes 0,8 millioner reduksjon som konsekvens av innføring av nøytral merverdiavgift for statlige forvaltningsorgan og det generelle effektiviseringskravet som medfører en reduksjon på 74 000 kroner. I tillegg er det et ytterligere effektiviseringskrav på 324 000 kroner for utvalget. Disse medlemmer mener dette er en beskjeden reduksjon i støtten som samlet er på 13 859 000 kroner og at FUG kan gjennomføre en slik effektivisering uten at det går ut over arbeidet de er satt til å gjøre.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2015 reduserer bevilgningen til utvalgene. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett for 2015 foreslo å øke bevilgningen til Foreldreutvalget for grunnskoleopplæring og Foreldreutvalget for barnehage med 0,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til finansinnstillingen og Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å øke tilskuddet til Foreldreutvalget for grunnskoleopplæring (FUG) med 0,5 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningen til FUG med 0,5 mill. kroner.

Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat

Det foreslås en bevilgning på kr 93 005 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil understreke at den norske samepolitikken er forankret i Grunnloven § 110 a, og i en rekke internasjonale konvensjoner som Norge har forpliktet seg til å følge. Det pålegger derfor norske myndigheter å legge til rette for at samene kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsnivå. Målet med støtten til Sameskolen i Hattfjelldal og til de samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino er nettopp å bidra til å holde oppe, utvikle og styrke samisk identitet, språk og kultur.

Kap. 223 Sametinget

Det foreslås en bevilgning på kr 40 331 000 under dette kapitlet.

Komiteen merker seg at det stadig er en mangel på samiske lærere og læremateriell. Komiteen forventer at departementet følger dette nøye og jobber for å sikre samiskspråklige elever nødvendig tilgang på læringsressurser.

Kap. 224 Senter for IKT i utdanningen

Det foreslås en bevilgning på kr 84 738 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil peke på at digitale ferdigheter er en av de grunnleggende ferdighetene i Kunnskapsløftet, og vil derfor understreke viktigheten av at alle elever gis mulighet til å beherske denne ferdigheten. Komiteen er opptatt av at IKT i skolen skal være et viktig verktøy for økt læringsutbytte og utvikling av læringsstrategier. God kompetanse hos ansatte i skolen, infrastruktur og tilgjengelighet er avgjørende forutsetninger for å lykkes med dette.

Komiteen ønsker å understreke at læreren er den viktigste faktoren for elevenes læring. Det er derfor viktig at læreren har den nødvendige kompetan-

sen for å undervise med digitale hjelpemidler og i digitale ferdigheter.

Komiteen vil understreke behovet for gode IKT-verktøy som hjelpemiddel for karriereveiledning i grunnopplæringen. Komiteen viser til at barn og ungdom bruker mye tid på disse spørsmålene når de ikke er på skolen, og at de ofte søker råd på Internett og hos foresatte. Komiteen viser til at det i Danmark er gjennomført en karriereveiledningstjeneste på Internett, som er døgnåpen med faglærte veiledere som veileder og gir råd til de som oppsøker tjenesten. Komiteen mener at en slik tjeneste vil være et svært godt supplement til karriereveiledningen på skolen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er nødvendig med en satsing på digital pedagogisk kompetanse for lærere og lærerstudenter. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen om å øremerke 15 mill. kroner innenfor rammen av «Kompetanse for kvalitet» til en satsing på IKT-kompetanse for lærere.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det er viktig å fortsette arbeidet med å forbedre og styrke rådgivningstjenesten, både i grunnskolen og i videregående skole. Utvikling av veiledningstjenester på Internett er her ett av flere tiltak. Dette medlem viser i den sammenheng til Senterpartiets alternative budsjettforslag der det foreslås å øke ressursene til studie-, yrkes- og karriererådgiving for elever ved å øke bevilgningen over kap. 572 post 60 med 40 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble satt av 6,5 mill. kroner til å opprette en ny statlig karriereveiledningstjeneste på Internett under Senter for IKT i opplæringen.

Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen

Det foreslås en bevilgning på kr 1 669 910 000 under dette kapitlet.

Komiteen registrerer at andelen eksamenssvar som leveres elektronisk gjennom Prøvegjennomføringssystemet (PGS) er 65 pst., men at det i mange fag er opp til 90 pst. som leveres elektronisk. Komiteen vil påpeke at det er et mål å øke denne andelen ytterligere som ledd i forenkling og for å gjøre eksamensavviklingen enda mer effektiv. Komiteen merker seg at den foreløpige evalueringen av forsøk med tilgang til Internett på eksamen i enkelte fag våren 2013 viser positive resultater. Elevene oppgir at de har hatt nytte av tilgang til Internett, uavhengig

av faglig nivå. Komiteen viser allikevel også til en noe mer delt oppfatning blant lærerne og sensorene, og ser derfor positivt på at forsøket ble videreført våren 2014 og skal evalueres.

Komiteen viser til Sametingets høringsinnspill 22. oktober 2014 hvor det påpekes et prekært behov for å øke satsingen på samiske læremidler. Det mangler læremidler i alle tre samiske språk, i mange sentrale fag og emner, på alle nivåer. Komiteen mener det å løfte samiske læremidler på minimumsnivå er et helt nødvendig ledd i arbeidet med å redde disse kulturbærende språkene, jf. også merknad under kap. 281 om oppfølging av Butenschøn-utvalget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor satsingen på samiske læremidler styrkes med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Senterpartiet mener det er viktig å inspirere barn og unge til å lære mer om teknologi og naturvitenskap. Disse medlemmer viser til at disse partiene i sine alternative statsbudsjetter foreslo å gi et tilskudd på 5 mill. kroner til First Scandinavia.

Landslinjer

Komiteen har merket seg at departementet foreslår å opprette en ny landslinje i Tinn kommune for natur- og miljøfag, og at dette øker post 60 med 0,6 mill. kroner i 2015.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener landslinjene utgjør et viktig supplement i utdanningsløpet, og sikrer at vi utdanner ungdom i en rekke fag som det ellers hadde vært vanskelig å tilby opplæringstilbud i. Flertallet er kjent med at flere av de videregående skolene med landslinjer har særskilte utgifter til utstyr og infrastruktur for å kunne opprettholde landslinjetilbudet.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 om å bevilge 5 mill. kroner til Sogn jord- og hagebruksskole for realisering av et byggeprosjekt. Dette flertallet peker på at dette er nødvendig for å sikre at landslinjen i økologisk landbruk blir opprettholdt. Likevel vil dette flertallet understreke at det er fylkeskommunene som har ansvaret for bygningsmassen knyttet til landslinjer, men at det i dette tilfellet er nødvendig med en særskilt bevilgning knyttet til dette prosjektet.

Komiteen medlemmer fra Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti peker i denne sammenhengen særskilt på Sogn jord- og hagebruksskule, som driver opplæring i økologisk landbruk.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til finansinnstillingen og Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått 10 mill. kroner til Sogn jord- og hagebruksskule.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble satt av 10 mill. kroner til landslinjen for økologisk landbruk ved Sogn jord- og hagebruksskule.

Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg

Komiteen vil påpeke viktigheten av et godt læringsmiljø for elevene i grunnskolen og den vide-regående skolen, og at denne ordningen stimulerer til dette på en positiv måte. Komiteen viser til at investeringsrammen økes med 3 mrd. kroner.

Leirskoler

Komiteen viser til at tilskuddsordningen til leirskoleopplæring skal stimulere kommunene til å gi alle elever et leirskoleopphold i løpet av skoletiden. Komiteen er opptatt av at leirskolene og tilbud som «Hvite busser» er gode pedagogiske tilbud som det er viktig at elevene får mulighet til å ta del i. Komiteen registrerer at ca. 9,5 pst. av alle elevene i grunnskolen planla å reise på leirskole i skoleåret 2013–2014, og at dette tallet har vært stabilt siden 2001. Komiteen merker seg at Kunnskapsdepartementet ikke legger opp til å lovpålegge et leirskoletilbud.

Komiteen viser til behandlingen av statsbudsjettet for 2014 i Innst. 12 S (2013–2014) der en samlet komité uttalte følgende:

«Komiteen legger til grunn at departementet, i samråd med berørte interesseorganisasjoner og vertskommuner, vil se nærmere på tiltak som kan bidra til å sikre at flest mulig kommuner har mulighet til å prioritere leirskoleopphold for sine elever.

Komiteen viser til at leirskoleopphold er en verdifull opplevelse for skoleelever. Komiteen vil oppfordre regjeringen til å gå gjennom praktiseringen av gratisprinsippet slik at dette tilbudet sikres på en god måte.

Komiteen merker seg at regjeringen vil vurdere en endring av opplæringsloven for å sikre alle elever et leirskoleopphold i løpet av grunnskolen.»

Komiteen vil igjen understreke at leirskoleopphold er en verdifull opplevelse for skoleelever. Komiteen vil oppfordre regjeringen til å gå gjennom praktiseringen av gratisprinsippet slik at dette

tilbudet sikres på en god måte, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå praktiseringen av gratisprinsippet i leirskoleopplæringen, slik at dette tilbudet kan sikres på en god måte.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til viktigheten av at flest mulig elever får nyte godt av et tilbud om leirskole i løpet av grunnskolen. Flertallet er kjent med at mange kommuner – til tross for bred politisk enighet om viktigheten av et godt leirskoletilbud og avsatte statlige midler – har problemer med å finansiere slike tilbud på en god nok måte. En av hovedgrunnene til dette er øvrige oppgaver som tillegges kommunene, uten tilfredsstillende finansiering fra statlig hold. Flertallet legger til grunn at departementet, i samråd med berørte interesseorganisasjoner og vertskommuner, vil se nærmere på tiltak som bidrar til å sikre at kommunene har mulighet til å prioritere leirskoleopphold for sine elever, og komme tilbake til Stortinget på en god måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg Norsk Leirskoleforenings oversikt for 2013 som viser at over 10 000 elever er rammet av leirskolekutt, utelukkende begrunnet i kommuneøkonomi. Det innebærer at mellom 15 til 20 pst. av elevene ikke lenger får tilbud om leirskoleopphold. Ifølge Norsk Leirskoleforening er det i Vestfold en nedgang på 60 pst. i antall elever som får dra på leirskole, og flere kommuner velger bort leirskole for sine elever. Disse medlemmer er kjent med at det ofte er foreldrene som tar på seg ansvaret for å finansiere reise og opphold. Gjennom dugnader, gaver og frivillige bidrag samles det inn penger i felleskassa for å holde seg innenfor rammen av gratisprinsippet. Disse medlemmer mener dagens praksis er uoversiktlig og gir grobunn for konflikter i forsøket på å holde seg innenfor gratisprinsippet.

Disse medlemmer viser til proposisjonen og kan ikke se at regjeringen har redegjort for den varslede gjennomgangen, og merker seg at regjeringen ikke har til hensikt å lovfeste en rett til leirskoleopphold for alle elever.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er kjent med at mange kommuner – til tross for bred politisk enighet om viktigheten av et godt leirskoletilbud – har problemer med å finansiere slike tilbud på en god nok måte. Disse

medlemmer er bekymret for at kommunene generelt pålegges for mange lovpålagte oppgaver, og er derfor positive til at departementet ikke legger opp til en lovfesting av leirskoletilbudet.

Disse medlemmer viser til at 95 pst. av elevene i årskullet som skal delta på leirskole får et slikt tilbud, noe som må sies å være tilfredsstillende.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til finansinnstillingen og Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å utvide dagens tilskuddsordning på med 100 mill. kroner slik at flere skoler kan sende elevene på leirskole i 2015 ved at kommunene også kan gi tilskudd til reise og opphold i forbindelse med leirskoleopphold.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det foreslås bevilget 0,4 mill. kroner til Skeiv Ungdoms sommerleir.

Yrkesfag, lærlinger og lærekandidater (post 70, jf. kap. 571)

Komiteen er fortsatt bekymret over det høye frafallet innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram. Mange unge trenger særskilt tilrettelegging for å kunne gjennomføre videregående opplæring helt eller delvis. Komiteen registrerer at det har vært en vekst i antall søknader, men at denne er langt mindre enn veksten fra 2011–2012. Komiteen vil vise til merknader i tidligere budsjettbehandlinger og påpeke at slik tilrettelegging kan være ressurskrevende, og oppfordrer departementet til å følge utviklingen nøye.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er nødvendig å løfte yrkesfagene gjennom konkrete satsinger. I regjeringens forslag til budsjett for 2015 var det lagt opp til kun én ny satsing innen yrkesfag, med 8 mill. kroner til faglige nettverk. Totalt sett innebar budsjettforslaget et netto kutt til yrkesfagfeltet. Disse medlemmer mener dette trekker i gal retning og ønsker en større satsing på yrkesfag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen om 160 mill. kroner i økt lærlingtilskudd, 100 mill. kroner til utstyr i videregående opplæring, og 50 mill. kroner til kompetanseheving, rekruttering og hospitering for yrkesfaglærere.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets hovedprioriteringer under punkt 2.6. Dette medlem mener det mangler tilstrekkelig innhold i det som presenteres som et løft

for yrkesfagene i regjeringens forslag til statsbudsjett, både i Kunnskapsdepartementets og Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjettproposisjoner. Dette medlem viser til at Senterpartiet gjennom ulike tiltak i sitt alternative budsjett ville sette skoleeier i økonomisk stand til å gjennomføre et reelt løft for yrkesfagene. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, og merknader under de respektive kapitler og poster, der ulike tiltak for å styrke fag- og yrkesopplæringen ble økt med til sammen 265 mill. kroner, inkludert økning og omprioritering av videreutdanningsmidler til yrkesfaglærere og bedre rådgivning. I tillegg kommer reversering av regjeringens forslag om kutt i bostipend for lærlinger.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det ble foreslått bevilget 100 mill. kroner til å styrke fylkeskommunens arbeid med lærlinger, samt 11,3 mill. kroner for å øke utstyrsstipendet på bygg- og anleggsgag, se for øvrig merknad under kap. 226.

Kunst og kulturarbeid i opplæringen

Komiteen merker seg at posten økes med 7,1 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på post 74 for å samle alle tilskudd til kunst- og kulturformål i opplæringen under samme post.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er opptatt av at skolen skal bygge på et bredt kunnskapssyn, og mener kunst og kultur har en naturlig plass i skolen. Å få utfolde seg kreativt gir glede og mestring, og vi vet også at kreative evner bidrar til bedre læring i andre fag.

Disse medlemmer viser til tidligere merknader, blant annet i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2014, med kritikk av regjeringens manglende vilje til å prioritere økte ressurser til musikk- og kulturskolene. Disse medlemmer viser til tall fra Norsk kulturskoleråd som viser at det inneværende år er 110 432 elever i kulturskolene, noe som kun utgjør ca. 16 pst. av grunnskoleelevene. Disse medlemmer viser til at dette er langt under målsettingen om at 30 pst. av elevene i grunnskolealder skulle kunne ha tilgang til et kulturskoletilbud. I tillegg til kulturskoleundervisningen samarbeider mange kulturskoler med grunnskoler, barnehager og med frivillige kulturliv. Samarbeidet med skolen omfatter blant annet felles prosjekter, bruk av kulturskolens lærere i grunnskolens undervisning og felles forestillinger. I det frivillige kulturliv bidrar kulturskolen i utstrakt grad med dirigenttjenester til kor og korps.

Disse medlemmer mener elevtallsutviklingen, de økede forventninger om utvikling av nye fagtilbud og samarbeid med skoleverk og kulturliv, samt den økede oppmerksomhet rundt kulturens betydning i samfunnsperspektiv, viser behovet for en større satsing på musikk- og kulturskolene. Disse medlemmer mener musikk- og kulturskoler ikke skal være et eksklusivt tilbud for de få, men et tilbud for de barn og ungdommer som ønsker å forfølge sine interesser og evner innen ulike kulturuttrykk. Når regjeringen vil avvikle den ukentlige gratis kulturskoletimen den rød-grønne regjeringen innførte, svekker den arbeidet med kultur og kreativitet i skolen.

Disse medlemmer mener 1 pst. av statsbudsjettet bør gå til kulturformål. Disse medlemmer viser til disse partiers målsetting om å gjennomføre Kulturløftet 3 og at dette er fulgt opp i forslag til finansinnstilling. En sentral del av et slikt løft er styrking av de kulturelle tilbudene til barn og unge. Disse medlemmer viser til proposisjonen og merker seg at regjeringen ikke har samme ambisjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til behandlingen av statsbudsjettet for 2014 der den obligatoriske kulturskoletimen ble fjernet og ressursene ble omdisponert til andre og mer læringsfremmende tiltak. Disse medlemmer viser til at heller ikke Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett prioriterte ressurser til å gjeninnføre en gratis kulturskoletime og vil hevde dette viser en bred politisk enighet om å prioritere ressursene i skolen annerledes.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å øke tilskuddene til musikk- og kulturskolene med 150 mill. kroner over kap. 571 post 60 slik at kommunene kan gi flere elever et tilbud, holde egenbetalingen på et moderat nivå og videreutvikle musikk- og kulturskoletilbudet ytterligere, gjerne i samarbeid med skolen der en lokalt ønsker det.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til budsjettinnstillingen fra Kommunal- og forvaltningskomiteen, og Sosialistisk Venstrepartis forslag i alternativt budsjett om å videreføre tilbudet med en gratis kulturskoletime, gjennom en bevilgning på 77 mill. kroner. Dette medlem vil også gjøre oppmerksom på at Sosialistisk Venstreparti gjennom sitt alternative statsbudsjett igjen ville sikre at én pst. av statsbudsjettet brukes på kulturformål, noe som innebærer en økning på 585 mill. kroner. Dette vil også øke barn og unges mulighet til å oppleve og utøve kunst og kultur.

Internasjonalisering

Komiteen anser det som verdifullt å tilrettelegge for skolegang og studieopphold i utlandet, både for elever og for lærere. I en globalisert verden mener komiteen at tilrettelegging for norsk deltakelse i internasjonale utdanningsprogram er viktigere enn noen gang. På denne måten kan vi oppnå økt internasjonalisering av norsk utdanning, å styrke den europeiske dimensjonen og å sikre at norsk utdanning holder høy kvalitet.

Organisasjoner

Komiteen viser til at post 71 reduseres med 7,1 mill. kroner mot en tilsvarende økning på post 74 for å samle alle tilskudd til kunst- og kulturformål i opplæringen under samme post. Videre registrerer komiteen at tilskudd til Foreningen Norden og Norsk håndverksinstitutt flyttes til kap. 227 post 76.

Komiteen viser til at departementet ønsker å samle tilskuddene til organisasjoner under en ny post for å sikre en bedre forutsigbarhet for organisasjonenes finansiering.

Komiteen viser til at departementet vil prioritere organisasjoner som prioriterer bekjempelse av mobbing, og organisasjoner som bidrar til å styrke grunnleggende ferdigheter hos elevene. Komiteen viser til merknader ved tidligere budsjettbehandlinger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener det er viktig med nær kontakt mellom skolene og frivillige organisasjoner. Det gir skolen viktige impulser utenfor innenfor alle fagområder og oppgaver skolen har. Flertallet slutter seg derfor ikke til departementets vurdering om å innsnevre formålet med tilskudd til organisasjoner til å først og fremst gjelde organisasjoner som styrker grunnleggende ferdigheter eller bekjempelse av mobbing. Flertallet vil i denne sammenhengen vise til at organisasjoner som arbeider med seksuell helse og økt forståelse for seksuelt mangfold er svært viktig som et supplement til skolens ordinære seksualundervisning, og at organisasjoner som arbeider med disse må ha forutsigbare rammevilkår for sin virksomhet. Flertallet vil også understreke viktigheten av å støtte organisasjoner som fremmer kunnskap om språklig mangfold og elevdemokrati. Disse organisasjonene er med på å gi elevene kunnskap de ellers ikke ville fått tilgang til.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, vil understreke viktigheten av at det finnes prosjekter som bidrar

til økt LHBT-kompetanse blant lærerne i skolene. Dette flertallet mener dette bidrar til å trygge lærere i utfordrende situasjoner, men også at det er en god metode å bruke i antimobbearbeid og arbeid med økt livskvalitet for en sårbar ungdomsgruppe. Dette flertallet mener at gode prosjekter i så måte er organisasjonen Sex og politikks prosjekt «Uke Sex» og LLHs prosjekt «Rosa kompetanse skole».

Dette flertallet anser innsats på dette feltet som nødvendig for at alle elever skal føle seg trygge og inkluderte på skolen, men også i det generelle holdningsarbeidet i samfunnet. Rosa kompetanse skole, LLHs undervisningsopplegg rettet spesielt mot lærere, og Restart, Skeiv Ungdoms skoleinformasjonsprosjekt rettet mot skoleelever, er viktige i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at regjeringen foreslår å redusere de samla overføringene til organisasjonene med til sammen 5,5 mill. kroner (reduksjonen på kap. 226 post 72 medregnet). Disse medlemmer vil understreke viktigheten av arbeidet disse organisasjonene gjør i skolen. Organisasjonene bidrar med verdifull kunnskap, innsikt og erfaringer som har en unik overføringsverdi til både lærere og elever. Disse medlemmer er bekymret for at en reduksjon i overføringene vil føre til at denne kunnskapsoverføringen begrenses.

Disse medlemmer er tilfreds med at forslaget om å kutte i bevilgningen til disse organisasjonene, delvis er lagt bort i forliket 21. november 2014.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen viderefører praksisen fra fjorårets tilleggsproposisjon med en lavere grad av øremerking av midlene avsatt til organisasjoner. Disse medlemmer mener dette bidrar til en mer åpen og demokratisk praksis ved at en større sum er åpen til å søke på for flere organisasjoner.

Disse medlemmer er positive til at departementet gjennomfører en opprydding i antallet poster organisasjonene trenger å søke på. Dette skaper en bedre oversikt og mindre byråkrati for organisasjonene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket av 21. november 2014 hvor det ble funnet rom for en bevilgning på 3,5 mill. kroner til anti-mobbearbeid i regi av frivillige organisasjoner. Dette medlem ønsker å styrke dette arbeidet ytterligere, og viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett for 2015 foreslo å

øke bevilgningen til frivillige organisasjoner med 7,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til finansinnstillingen og Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det er foreslått å reversere regjeringens kutforslag og øke bevilgningen ytterligere med 6 mill. kroner utover regjeringens forslag i proposisjonen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett satte av 3,5 mill. kroner for å opprettholde støtten til frivillige organisasjoners arbeid i og med grunnopplæringen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det ble foreslått å bevilge 1,5 mill. kroner for å styrke Rosa kompetanse i skolen, og 1 mill. kroner for å styrke Restart.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 hvor det ble funnet rom for en bevilgning på 3,5 mill. kroner til anti-mobbearbeid i regi av frivillige organisasjoner. Flertallet er glade for denne økningen og ser de frivillige organisasjonene som en svært viktig aktør i arbeidet med å få ned mobbingen i skolen. På bakgrunn av dette er flertallet positiv til en bevilgning som styrker frivillige organisasjoners mulighet til å bidra i kampen mot mobbing (post 74).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre mener det trengs økt støtte til tiltak som vil redusere mobbingen i skolen. Disse medlemmer mener frivillige organisasjoner sammen med skolene kan bidra svært positivt i arbeidet med å redusere mobbingen i skolen. Disse medlemmer viser bl.a. til LLHs og MOTs positive resultater i arbeidet mot mobbing i skolen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det ble satt av 15 mill. kroner til å etablere en egen tilskuddsordning for tiltak mot mobbing (ny post 75).

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen

Det foreslås en bevilgning på kr 2 377 789 000 under dette kapitlet.

Komiteen legger til grunn en omforent og overordnet målsetting om å gjøre Norge til en ledende kunnskapsnasjon. Kvalitet i grunnopplæringen

står sentralt i realiseringen av dette målet. Komiteen vil innledningsvis understreke betydningen av at det kontinuerlig foregår kvalitetsutvikling lokalt, og at dette er en kjerneoppgave for den enkelte skole og de lokale myndigheter som skoleeiere. Komiteen viser til at kapitlet omfatter bevilgninger til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen. Dette gjelder både finansiering av statlige virkemiddel i form av strategiske tiltak og bevilgninger til lokalt initierte kvalitetsutviklingstiltak.

Komiteen er kjent med at det i forbindelse med kontroller utført av arbeidstilsynet har blitt gitt forbud mot å bruke gammelt farlig verktøy i videregående yrkesskoler. Komiteen ber departementet sikre at elever på yrkesfag har et trygt læringsmiljø.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at de fire ikke-sosialistiske partiene har som et av sine felles hovedprosjekter å realisere kunnskapssamfunnet. Kunnskap gir fremtidsmuligheter for den enkelte, uansett bakgrunn, og danner grunnlaget for sosial mobilitet i samfunnet. Kunnskap er avgjørende for å styrke norsk konkurransekraft og bygge landet for fremtiden.

Flertallet viser til at de fire partiene styrker skolen gjennom å satse på læreren. Ingenting betyr mer for elevenes læring enn lærerens kompetanse og evne til å lære bort. Flertallet viser til at de fire partiene har vist vilje og evne til å gjennomføre et lærerløft. Som et resultat av den vedtatte tilleggsproposisjon for 2014 økte antallet lærere som deltok på videreutdanning med 35 pst., sammenliknet med skoleåret 2009–2010. Flertallet gleder seg over at regjeringen, i sitt forslag til Prop. 1 S (2014–2015), fortsetter det taktskiftet de fire ikke-sosialistiske partiene startet i fjor, ved å foreslå ytterligere styrket bevilgning til etter- og videreutdanning av lærere med nesten 500 mill. kroner. Flertallet viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre som sikrer at antallet lærere som fra høsten 2015 får tilbud om videreutdanning innenfor strategien *Kompetanse for kvalitet*, økes til totalt 5 050 lærere og 500 skoleledere. Flertallet viser også til satsing på utarbeiding av desentralisert og nettbasert læremateriell til etter- og videreutdanning av lærere. Flertallet er positiv til dette tiltaket og viser til at det vil gi flere lærere mulighet til å ta etter- og videreutdanning i hele landet. Flertallet viser også til en fortsatt opptrapping av bevilgningene til universitets- og høyskolesektoren som skal bidra til at utdanningsinstitusjonene har kapasitet til å gjennomføre kompetansetiltakene for lærere i årene fremover.

Flertallet er opptatt av å sikre tilstrekkelig med lærerressurser i fremtiden. Flertallet viser til budsjettforliket mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre som bevilger 50 mill. kroner til et kompetanseløft for de ufaglærte som allerede jobber i skolen, og ser dette som et godt tiltak for å løfte kompetansen blant de ansatte i skolen, samt sikre tilstrekkelig rekruttering.

Flertallet viser til at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre sammen bevilger 200 mill. kroner til tidlig innsats gjennom økt lærerinnsats i 1.–4. trinn på barneskolen. Flertallet mener det er viktig å sikre elevene tilstrekkelige basiskunnskaper tidlig i skoleløpet, og mener denne bevilgningen kan bidra til dette.

Flertallet viser til at det er bred oppfatning om at Norge trenger flere dyktige fagfolk for å møte arbeidslivets behov for kompetanse. Norge trenger flere fagarbeidere, både innenfor privat og offentlig sektor. Flertallet viser til at de fire ikke-sosialistiske partiene gjorde endringer i statsbudsjettet for 2014 som økte bevilgningene med 114 mill. kroner til tiltak som skal styrke fag- og yrkesopplæringen, sammenliknet med den rød-grønne regjeringens forslag. I budsjettforliket for 2015 har de samme partiene gått sammen om ytterligere å øke satsingen, blant annet ved å øke lærlingstilskuddet med 4 000 kroner.

Komiteen vil understreke at kompetanseutviklingen er et kommunalt og fylkeskommunalt skoleeieransvar som må være forankret i lokale behov i den enkelte kommune og fylkeskommune, på den enkelte skole og hos den enkelte lærer. Samtidig har statlige utdanningsmyndigheter et medansvar og en rolle i utviklingen av etter- og videreutdanningstilbudet.

Komiteen viser til proposisjonen og er tilfreds med at regjeringen følger opp den satsingen som den forrige regjeringen etablerte gjennom strategien «Kompetanse for kvalitet» som nå er inne i sin andre strategiperiode. Gjennom denne strategien har skoleeiere, lærere og nasjonale utdanningsmyndigheter siden 2009 brukt betydelige ressurser på videreutdanning i prioriterte fag og områder. Komiteen merker seg at deltakelsen når det gjelder videreutdanning er økt med 35 pst. i perioden 2009–2014.

Komiteen merker seg videre rapporteringen når det gjelder de øvrige strategiene «Strategi for etter- og videreutdanning av ansatte i PP-tjenesten (2013–2018)», «Kompetanse for mangfold (2013–2017)» og «Tegnspråkpakken», og mener dette i sum gir en nødvendig og tiltrengt videreutdanning av ulike fag- og pedagogiske funksjoner i skole og barnehage, jf. den dokumentasjonen som framkom gjennom Meld. St. 18 (2010–2011) og de utfordringene

utdanningssystemet har når det gjelder å møte behovet for tilpasset opplæring for et mangfold av barn, ungdommer og voksne. Komiteen er tilfreds med at regjeringen vil videreføre dette arbeidet i 2015.

Komiteen merker seg med tilfredshet at måloppnåelsen i etterutdanningstilbudene gjennom satsingen «Ungdomstrinn i utvikling (2013–2017)», er høy. Skolebasert utdanning for å gjøre opplæringa på ungdomstrinnet mer praktisk og variert er etter komiteens oppfatning svært viktig, både for å skape relevans for lærerne i etterutdanningen og for å beholde elevenes motivasjon for læring og sikre mestringfølelsen som et grunnlag for videre utdanning. Dette understrekes av de positive tilbakemeldingene som framkommer gjennom NIFUs devaluering av ordninga.

Komiteen mener at tidlig innsats innebærer både innsats tidlig i et barns liv, og å gripe inn tidlig når problemer oppstår eller avdekkes.

Komiteen viser til Meld. St. 18 (2010–2011) Læring og fellesskap som omhandler hvordan skolen og barnehagen skal bli bedre til å fange opp og følge opp de som trenger hjelp og støtte. Komiteen mener at tidlig innsats er et av de viktigste tiltakene for at flere skal lykkes i skolen.

Komiteen viser til PIRLS-undersøkelsen fra 2012 som viser at 24 pst. av 4. klassingene har et lavt mestringsnivå i lesing.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil derfor at det etableres en ordning som sikrer at alle elever som ligger på kritisk nivå skal få tilbud om tilpasset intensivopplæring. Dette vil kunne dempe behovet for spesialundervisning senere i skoleløpet, og minske risikoen for frafall.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet har lovet å bevilge 1 mrd. kroner til dette i løpet av denne stortingsperioden. Disse medlemmer viser videre til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen om å bevilge 200 mill. kroner til tidlig innsats.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil understreke at tidlig innsats i skolen krever tilstrekkelige lærerressurser, slik at læreren har tid til å følge opp hver enkelt elev. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det blir foreslått innført en ressursnorm på skolenivå som sikrer at det maksimalt er 15 elever per lærer på 1.–4. trinn, og 20 elever per lærer på 5.–10. trinn. Dette medlem viser også til Sosialistisk Venstrepartis store satsing på helse, ernæring og fysisk aktivitet i skolen: En halv time fysisk aktivitet hver dag og frukt og grønt til alle elever i

grunnskolen, et brødmåltid på 1.–4. trinn og en øremerket opptrappingsplan mot 1 500 nye årsverk for helsestasjoner og skolehelsetjenesten.

Dette medlem vil særlig påpeke den viktige rollen skolehelsetjenesten kan spille i arbeidet mot mobbing og for et mer inkluderende skolemiljø.

Komiteen merker seg proposisjonens omtale av den videre organiseringen og videreutviklingen av tiltakene som er satt i gang under prosjektet Ny Giv, som ble avsluttet som prosjekt i 2013. Komiteen er tilfreds med at regjeringen setter av midler til å fortsette dette arbeidet gjennom «Program for bedre gjennomføring i videregående opplæring» slik at viktig arbeid rettet mot elever som står i fare for å droppe ut av skolen, blir videreført. På denne måten kan skolene fortsatt høste erfaringer og gevinster av det samarbeidet som er etablert gjennom prosjektet.

Komiteen viser til at det gjennom partnerskapet GNIST, som ble satt i gang av den rød-grønne regjeringen i 2009, er gjennomført en rekke tiltak for å øke rekrutteringen og utdanningen av lærere. Komiteen merker seg statusundersøkelsen som NORSTAT har utført for departementet i 2014, som viser at læreryrkets attraktivitet har økt merkbart blant søkerne til høyere utdanning. Fra 2008 er det en økning i søkere til lærerutdanningene med 58 pst. Hele 1 av 4 unge utdanningssøkende sier nå at de kan tenke seg å bli lærer. Det er klart flere enn for bare fem år siden. Likevel blir studieplasser stående tomme ved lærerutdanningsinstitusjonene. Komiteen merker seg at det er særlig grunnskolelærerutdanningen for 1.–7. trinn (GLU 1-7) som strever med å fylle alle plassene. Grunnskolelærerutdanningen for 1.–7. trinn er den eneste utdanningen som kvalifiserer til fast stilling på de laveste trinnene i skolen. Derfor er lav søkning til denne utdanningen spesielt bekymringsfullt når framskrivninger, blant annet fra Statistisk sentralbyrå, anslår at det vil mangle faglærte lærere i grunnskolen i 2020.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at mer enn hver fjerde lærerutdannet jobber i andre næringer enn skoleverket, og at mange lærere forlater skolen fordi de opplever å få for liten tid til undervisning, og for liten tid til hver elev. I GNIST-rapporten «Reservestyrken av lærere» som ble fremlagt av Kunnskapsdepartementet i 2011, trekkes det å gi læreren mer tid til hver elev frem som et av de aller viktigste grepene som kan gjøres for å få lærere tilbake til yrket. Mange steder vil dette innebære et behov for færre elever i klassen. Dette medlem viser til Dokument 8:100 S (2013–2014) om tidlig innsats i skolen gjennom økt lærertetthet i de laveste klassetrinnene. Forslaget innebærer en norm for lærertetthet i form av en maks grense for

gjennomsnittlig gruppestørrelse på skolenivå. Dette medlem forutsetter at regjeringen vil vurdere dette tiltaket i sin strategi for å øke rekrutteringen til læreryrket, gjøre yrket mer attraktivt, og redusere fremtidig lekkasje fra skoleverket over til andre næringer.

Komiteens medlem fra Venstre viser til samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre der det er enighet om å gjennomføre et lærerløft i den norske skolen. Dette medlem vil understreke at regjeringens strategi «Lærerløftet. På lag for kunnskapskolen», der det er lagt særlig vekt på skoleledelse, videreutdanning, karriereveier og lærerutdanning, utgjør en sentral del av et slikt lærerløft. Likevel vil dette medlem understreke at det er nødvendig med større grep for å redusere byråkratiet for lærerne og øke rekrutteringen til yrket. Etter dette medlems mening er mangelen på lærere en av de største utfordringene norsk skole står overfor i årene som kommer. Dette medlem mener at det utover GNIST-kampanjen må etableres andre tiltak for å sikre tilstrekkelig mange lærere i norsk skole. Dette medlem viser i denne sammenheng til Dokument 8:9 S (2014–2015) om økt rekruttering av lærere og redusert skolebyråkrati som komiteen har til behandling. I representantforslaget fremheves flere elementer som kan inngå i et samlet lærerløft. Dette gjelder bl.a. å få flere yrkesgrupper inn i skolen, redusere sentralt og lokalt skolebyråkrati, etablere gode seniortiltak, rekruttere lærere fra andre yrker og en gjennomgang av læreplanene. Dette medlem legger til grunn at regjeringen vil vurdere disse tiltakene for å øke rekrutteringen til læreryrket.

Fleksibilitet i yrkesfagopplæringen

Komiteen viser til at det i dag finnes mange muligheter for fleksibilitet i videregående opplæring, og mener disse bør benyttes i større grad enn i dag. Komiteen mener det er viktig at skoleeierne stimuleres til å utnytte disse mulighetene.

Komiteen viser til at Stortinget gjennom behandlingen av Meld. St. 20 (2012–2013) sluttet seg til å gi fylkeskommunen utvidet handlingsrom til å etablere fleksible og tilpassede opplæringsløp. Stortinget sluttet seg blant annet til forslagene i meldingen om å forskriftsfeste læreplanene for praksisbrevet, innføre en fylkeskommunal plikt til å tilby praksisbrev som et ordinært tilbud innenfor tilbudsstrukturen, og etablere praksisbrev innenfor flere fagområder i samarbeid med partene i arbeidslivet. Komiteen merker seg at regjeringen velger å videreføre forsøket med Praksisbrev ut 2015 med sikte på en varig regulering av ordningen fra 2016.

Komiteen mener at de fylkeskommunene som er med i forsøket, og øvrige fylkeskommuner, aktivt må informere om praksisbrevordningen og veilede de elevene som vil ha nytte av ordningen for å oppnå slik delkompetanse. I den forbindelse peker komiteen på at alle fylkeskommuner har anledning til å tilby praksisbrev i 2015. Komiteen mener dette vil bidra til å bedre gjennomføringen innen fagopplæringen og sikre at ungdom som står i fare for å droppe ut av opplæringen, opprettholder tilknytningen til skolesystemet.

Komiteen viser til at Stortinget i juni 2013 sluttet seg til den forrige regjeringens forslag om å prøve ut ulike modeller for veksling mellom opplæring i skole og bedrift som alternativ til hovedmodellen i fag- og yrkesopplæringen, jf. Innst. 432 S (2012–2013). Komiteen mener dette vil muliggjøre økt faglig fordypning og bedre progresjon for elevene som følge av bedre læringsutbytte og økt motivasjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til ovenstående om at Stortinget våren 2013 sluttet seg til forslag fra den rød-grønne regjeringen om å åpne opp for den såkalte vekslingsmodellen som alternativ til hovedmodellen med to år på skole og to år i lærebedrift for elever på yrkesfag. Disse medlemmer viser til at det i 2013 ble innvilget støtte fra Utdanningsdirektoratet til seks fylkeskommuner for å prøve ut veksling i helse- og oppvekstfag. I 2014 er forsøket med vekslingsmodell noe utvidet og teller p.t. 13 fylker på til sammen 25 skoler og innenfor sju utdanningsprogram. Disse medlemmer mener at behovet og interessen for å få til en bedre veksling mellom opplæring i bedrift og i skole tilsier at langt flere skoler bør tilby sine elever en slik modell. Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke har lagt inn kompensasjon til fylkeskommunene for den merkostnaden det påløper skolene å drifte ulike modeller og parallelle kostnader for opplæringen i bedrift og i skole. Disse medlemmer er bekymret for at dette fører til at skoler vegrer seg for å tilby vekslingsmodellen som alternativ til hovedmodellen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til regjeringens yrkesfagløft som har til hensikt å få øke gjennomføring i videregående opplæring. Løftet skjer i samarbeid med skoleeiere og partene i arbeidslivet.

For å nå målet skal departementet sette i gang og føre videre tiltak som øker fleksibilitet, relevans og kvalitet i fag- og yrkesopplæringa. Disse medlemmer viser til at dette blant annet innebærer å følge opp Meld. St. 20 (2012–2013) På rett vei og

«Samfunnskontrakten for flere læreplasser». Disse medlemmer viser til at tiltakene skal føre til at mer av opplæringa kan foregå i bedrift, mulighet for å fordype seg i fag tidligere og til at flere skal få læreplass, i både offentlig og privat sektor. En vil åpne for større forskjeller mellom utdanningsprogram og mer fleksible løsninger både for bransjer og for elever og lærlinger som trenger det. Disse medlemmer viser til samfunnskontrakten mellom utdanningsmyndighetene, offentlige og private parter i arbeidslivet der de forplikter seg til å arbeide for å øke tallet på lærekontrakter. Disse medlemmer har merket seg og er positiv til at offentlig sektor nå i større grad tar samfunnskontrakten på alvor, ved at det nå tas inn flere lærlinger enn i tidligere år. Samfunnskontrakten omfatter også tiltakene hospitering for lærere i videregående skole, og faglige ledere og instruktører i lærebedrift, utprøving av vekslingsmodeller og alternativ til Vg3 i skole for de som ikke får læreplass. Disse medlemmer er opptatt av at det skal være godt samarbeid mellom skole, skoleeier og arbeidslivet og viser til at regjeringen har bevilget midler til faglige nettverk som vil støtte opp om dette.

Disse medlemmer er opptatt av at lærerne i videregående skole har mulighet til å følge utviklingen i det faget de underviser i. Disse medlemmer er derfor positive til at det legges til rette for at flere lærere får oppdatert seg faglig i arbeidslivet og for at folk fra arbeidslivet får delta i skolen gjennom hospiteringsordningen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det ble foreslått å bevilge 50 mill. kroner på kap. 572 post 60 til innføring av vekslingsmodellen i alle fylker.

Komiteen viser til at engelsk er arbeidsspråket i mange fagutdanninger, spesielt for de yrkesfagene som jobber mot internasjonale miljøer. Behovet for fagkompetanse til norsk industri tilsier derfor muligheten til å ta fagbrev på engelsk, og komiteen ber derfor departementet vurdere innføring av en slik ordning.

Praksisbrev

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de meget gode erfaringene med praksisbrevordningen der et av hovedfunnene er at elever som tidligere sto i fare for å avbryte videregående opplæring, gjennomfører opplæringen. I tillegg planlegger flertallet av deltakerne å fullføre opplæringen fram mot ordinært fagbrev. Disse medlemmer viser videre til at den rødgrønne regjeringen foreslo å innføre praksisbrev som en del av tilbudsstrukturen i videregående opplæring

og innføre en fylkeskommunal plikt til å tilby praksisbrev. Dette sluttet Stortinget seg til i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 20 (2012–2013). Disse medlemmer mener praksisbrev er et svært viktig tiltak for å forhindre frafall i videregående opplæring og styrke yrkesfagutdanningen. Disse medlemmer registrerer at regjeringen ikke har til hensikt å innføre praksisbrev som en varig ordning før i 2016.

Disse medlemmer er kritiske til dette og mener det nå er på tide å oppfylle Stortingets intensjon og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2015 med forslag om å innføre praksisbrev som en del av tilbudsstrukturen i videregående opplæring, med en fylkeskommunal plikt til å tilby praksisbrev.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til finansinnstillingen og Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å styrke bevilgningen med 15 mill. kroner til å stimulere og utvide antall plasser for elever med praksisbrev.

Lærlinger (jf. kap. 572)

Komiteen vil understreke at tilstrekkelig antall læreplasser er avgjørende viktig for kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen. Dette gjelder både kvaliteten på opplæringen og elevenes motivasjon til å fullføre opplæringsløpet. Komiteen er kjent med at pr. 1. november 2014 har 16 800 så langt fått godkjent lærekontrakt av totalt 26 000 søkere til læreplass. Tallene viser at antall godkjente lærekontrakter har økt, men andelen er den samme som for 2013. Det er fortsatt stor forskjell mellom fylkene i andel godkjente lærekontrakter. I Oslo og Rogaland har 77 pst. av søkerne godkjent lærekontrakt, mens ca. 50 pst. har fått godkjent lærekontrakt i Østfold og Buskerud.

Disse viser, etter komiteens mening, behovet for å intensivere arbeidet med å rekruttere nye lærebedrifter og øke motivasjonen for å ta inn flere lærlinger i både offentlige og private virksomheter. Komiteen viser i den sammenheng til Samfunnskontrakten, en avtale inngått mellom Kunnskapsdepartementet, Fornyings- og administrasjonsdepartementet, LO, NHO, KS, YS, Unio, Virke, Spekter og Maskinentreprenørenes forbund, der partene forplikter seg til å øke antallet lærekontrakter med 20 pst. innen 2015. Komiteen forventer at avtalen innfris, også fra statlig og kommunal sektors side.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det i bud-

sjettforliket mellom de fire partiene for statsbudsjettet for 2014 ble bevilget 114 mill. kroner til et yrkesfagløft. På bakgrunn av dette er flertallet fornøyd med at det i budsjettforliket blir foreslått å øke lærlingtilskuddet med 4 000 kroner per kontrakt. Flertallet håper dette vil føre til at flere bedrifter ser verdien i å ta inn lærlinger. Den foreslåtte økningen medfører at bevilgningene til kap. 572 post 60 øker med 78,4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å øke lærlingtilskuddet med totalt 160 mill. kroner utover det som kommer fram av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015. Denne økningen ville styrket kvaliteten i bedriftsopplæringen, og dermed også bidratt til å øke andelen som gjennomfører videregående opplæring. Disse medlemmer viser i tillegg til forslaget i finansinnstillingen om å øke bevilgningen for å sikre læreplass til de 6 000 som i dag står uten læreplass.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det i budsjettforliket blir foreslått å øke lærlingtilskuddet med 4 000 kroner pr. kontrakt. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2015 hvor det ble foreslått å øke lærlingtilskuddet med 5 000 kroner pr. kontrakt.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å bevilge 60 mill. kroner under kap. 572 post 60 til økt lærlingtilskudd for å øke antall lærekontrakter og styrke gjennomføringen i fagopplæringen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett for 2015 hvor det ble foreslått å øke lærlingtilskuddet med 15 000 kroner pr. kontrakt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti gjør oppmerksom på Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor fylkeskommunenes arbeid med yrkesfag styrkes med til sammen 100 mill. kroner. Midlene skal brukes til å legge til rette for flere lærlingeplasser, og å tilpasse opplegg slik at flere får gjennomført yrkes- og fagutdanning. Det vises videre til Sosialistisk Venstrepartis satsing på å øke utstyrsstipendet i anleggs- og byggfag til kr 3 500 pr. år med en samlet bevilgning på 11,3 mill. kroner. Kostnadene knyttet til utstyr i disse fagene er spesielt høye og svekker dermed prinsippet om lik rett til utdanning. En opptrapping av utstyrsstipendet er derfor viktig.

Arbeidslivsfaget

Komiteen viser til de gode erfaringene og tilbakemeldingene når det gjelder de forsøk som er igangsatt med faget Arbeidslivsfag i ungdomsskolen.

Komiteen viser til at evalueringen av forsøket med arbeidslivsfag på ungdomstrinnet viser at mange elever og lærere hadde positive erfaringer med faget. Komiteen viser til at departementet har besluttet å videreføre arbeidslivsfaget som et frivillig fag skolene kan tilby.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at arbeidslivsfaget blir et permanent fag i fag- og timefordelingen fra og med skoleåret 2015/2016. Flertallet vil understreke at dette gjør det mulig for skolene å tilby elevene et mer praktisk tilbud enn fremmedspråk, noe mange elever ønsker.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er uheldig at regjeringen ikke har til hensikt å gjøre Arbeidslivsfaget til et obligatorisk tilbud ved alle ungdomsskoler slik at de elevene som har lyst til å velge faget gis mulighet til dette ved alle skoler. Disse medlemmer er bekymret for at mange skoler ikke vil ha økonomi til å prioritere dette faget og at mange elever som vil kunne ha stor utbytte av et slikt praktisk rettet fag, ikke får muligheten til å velge Arbeidslivsfaget på sin skole.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag der det ble foreslått å bevilge 40 mill. kroner over kap. 571 post 60 til dette formålet.

Realfagstrategi

Komiteen viser til Realfagstrategien som ble initiert av den rød-grønne regjeringen i 2010. Strategien inneholder en rekke tiltak med formål å øke interessen for realfag og teknologi og styrke rekruttering og gjennomføring innen realfag på alle nivåer. En hovedmålsetting er å styrke norske elevers kompetanse i realfag. Et hovedmål er også å øke rekrutteringen av jenter til matematikk, fysikk, kjemi og teknologifagene. Gjennom strategien er det gjennomført en satsing på realfag i hele utdanningsløpet, fra barnehage til forskning og arbeidsliv.

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å lansere en ny realfagsstrategi rettet mot barnehagene og grunnsopplæringen i 2015. I tillegg vil regjeringen rekruttere såkalte realfagkommuner innenfor en budsjetttramme på 19 mill. kroner slik at disse kommune-

ne kan utvikle egne strategier for å bedre resultatene og øke interessen for realfag lokalt.

Kvalitetsvurderingssystemet

Komiteen viser til at det nasjonale prøve- og vurderingssystemet i grunnopplæringen er svært omfattende og består av flere elementer med til dels ulike funksjoner. Komiteen er kjent med at det over tid er reist spørsmål om omfanget av og innretningen på de ulike prøvene og brukerundersøkelsene som årlig gjennomføres. Komiteen mener kvalitetsvurderingssystemet gir viktig styringsinformasjon til skolemyndighetene på ulike forvaltningsnivå, men at det samtidig er nødvendig å vurdere totaliteten og effekten av de ulike prøvene og kontrolltiltakene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet, kombinert med egne lokale prøve- og rapporteringssystem, har ført til et svært omfattende og tidkrevende målstyringsystem som gir mindre tid for lærerne til å utføre sin profesjon. Flertallet mener at målstyringsreformen er blitt en resultatstyringsreform som også overvåker og sammenligner resultater nasjonalt og lokalt. Det er derfor grunn til å være bekymret for om undervisningen blir smalere. Tilbakemeldinger fra lærere og foreldre, samt Tidsbruksutvalgets innstilling (2009) og Meld. St. 19 (2009–2010) viser at det er nødvendig å rette et kontinuerlig kritisk blikk på utviklingen. Målstyringen er begrunnet i et behov fra myndighetene til å forsikre seg om at de nasjonale læringsmålene oppnås. Flertallet vil understreke at skolens oppgave og formål er langt videre enn å måle resultat i fellesfag fra år til år. Skolen har et bredt samfunnsmandat der hele eleven skal utvikles til «gagns menneske». Flertallet mener derfor det er på tide å rette et kritisk blikk på totalitet og effekten av kontroll- og styringssystemene.

Videreutdanning

Komiteen vil understreke at også når det gjelder videreutdanning av lærere, er dette først og fremst et ansvar for skoleeierne. Kompetanseutvikling er en kjerneoppgave i det arbeidsgiveransvaret og lederansvaret som tilligger skoleeiere og skoleledere. Et velfungerende system for videreutdanning betinger et godt samspill mellom utdanningstilbydere, skoleeiere, statlige myndigheter og arbeidstakerorganisasjonene. Komiteen mener det er nødvendig å utvikle og oppdatere egne kompetanseutviklingsplaner lokalt slik at skolene kan systematisk arbeide med rekruttering og kompetanseutvikling som sikrer tilstrekkelig og rett kompetanse ved den enkelte skole.

Komiteen viser til proposisjonen og forslaget om å øke kapasiteten i ordningen for 2015 med til sammen 1 500 plasser fordelt mellom vikarordningen og stipendordningen. Komiteen merker seg at denne økningen skal rettes inn mot fagene norsk, engelsk og matematikk som følge av innføring av endrede kompetansekrav for undervisning i disse fagene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, støtter regjeringens forslag om økte bevilgninger til etter- og videreutdanning av lærere. Samtidig mener flertallet at regjeringens forslag ikke i tilstrekkelig grad tar innover seg de utfordringene vi har med å ha kvalifiserte lærere i alle fag. Flertallet viser til SSBs rapport om kompetanseprofil i grunnskolen hvor det kommer frem at 43 pst. av lærerne i engelsk mangler fordypning i faget. Flertallet vil understreke betydningen av at lærere har høy kompetanse i faget og i didaktiske problemstillinger. Flertallet mener regjeringens satsing på videreutdanning av lærere, med særlig vekt på realfagene, er for snever og i for liten grad tar innover seg hvor stort behovet er for at hver enkelt elev skal ha kvalifiserte lærere. Flertallet vil også understreke behovet for å kunne fremmedspråk i den globaliserte verden vi lever i.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er bra at økningen i antall plasser til videreutdanning rettes inn mot flere fag enn det som var realiteten i budsjettet for 2014. Strategien Kompetanse for kvalitet 2012–2015 definerer hvilke fag som skal prioriteres i denne strategiperioden. Disse medlemmer mener det er viktig å ivareta helheten og bredden i skolens fag- og virkeområde når en ny strategi skal utarbeides.

Disse medlemmer merker seg videre at yrkesfaglærerne ikke er prioritert i etter- og videreutdanningsløftet. Dette til tross for at vi allerede i dag vet at det er mange yrkesfaglærere som mangler kvalifisert utdanning. I tillegg vet vi at vi vil ha et stort udekt behov for kvalifiserte yrkesfaglærere de neste årene. Disse medlemmer foreslår derfor at yrkesfaglærere skal være en prioritert gruppe innen satsingen på etter- og videreutdanning for lærere.

Disse medlemmer mener det er behov for en bred satsing på yrkesfaglæreren.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener etter- og videreutdanningsmidlene må få en bedre regional og lokal forankring, med mål om at skoleeierens behov dekkes best mulig. Skoleeier bør i samarbeid med institusjonene avgjøre hvilken innretning etter- og vi-

dereutdanningen bør ha, slik at man når flere lærere og bruken av midlene blir mest mulig effektiv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å øremerke 50 mill. kroner innenfor rammen av «Kompetanse for kvalitet» til en bred satsing på yrkesfaglæreren. Satsingen innebærer en hospiteringsordning for yrkesfaglærere og instruktører for oppdatering på den bransjen de utdanner elevene til. I tillegg til etablering av en stipendordning for fagarbeidere som tar yrkesfaglærerutdanning og til å gi yrkesfaglærerne som i dag ikke oppfyller kravene til fast ansettelse et godt tilpasset utdanningstilbud.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag der det ble foreslått å øke bevilgningen til videreutdanning av lærere med 20 mill. kroner, og innenfor den økte totalrammen øremerke 70 mill. kroner til videreutdanning spesielt for yrkesfaglærere og faglærere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener forskjellsbehandlingen i statlig støtte til vikarutgifter mellom fag er uheldig, og fører med seg negative konsekvenser. Det fører til at mange kommuner prioriterer videreutdanning bare for matte- og realfagslærere. Dette går ut over videreutdanningen til andre fag, og bidrar til å forsterke fag-skillene i norsk skole, der noen fag blir viktigere enn andre. Dette går også ut over kommuner som har vært gode til å prioritere nettopp matte- og realfagslærerne, og som har andre kompetansebyggingsbehov. For å hindre utviklingen av A- og B-fag foreslår dette medlem at statlig støtte til videreutdanningsordningen gis likt til alle fag og at den statlige andel av vikarkostnadene fordeles likt på 67,5 pst.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett der det ble foreslått en bevilgning på 220 mill. kroner til videreutdanning av lærere i engelsk, slik at lærere som underviser i engelsk i skolen i dag får høyere kompetanse i faget.

Kompetanseløft for ikke-kvalifiserte

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at disse fire partiene i samarbeidsavtalen av 30. september 2013 ble enige om å gjennomføre et «lærerløft». Læreren er skolens viktigste ressurs for at norske elever skal lære mer. I den forbindelse mener flertallet det er en styrke for kompetansehevingen i skolen at det i budsjettforliket av 21. november 2014 ble foreslått

en bevilgning på 50 mill. kroner for å gjennomføre et kompetanseløft for ikke-kvalifisert undervisningspersonell. Flertallet mener dette vil bidra til målsettingen om at alle elever skal undervises av faglig sterke lærere. Flertallet er bekymret over at om lag 9 000 personer ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå underviser i norsk skole uten å ha kompetanse til å undervise i det faget eller på det trinnet de underviser i. Flertallet mener den nye bevilgningen skal brukes for å kvalifisere flere til yrket de praktiserer. Flertallet er opptatt av å sikre tilstrekkelig med lærerressurser i fremtiden, og anser derfor denne bevilgningen som et godt tiltak for å løfte kompetansen blant de ansatte i skolen, samt sikre tilstrekkelig rekruttering.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener at det må settes i gang et særskilt kompetansehevingsløft for de ca. 9 000 ikke-kvalifiserte lærerne i grunnskolen. Av disse har om lag halvparten bare grunnskole eller videregående opplæring, og alle mangler pedagogisk kompetanse. Dette flertallet mener alle barn skal ha like muligheter i utdanningsløpet, og dermed må ha like godt kvalifiserte lærere. Dette flertallet viser til behandlingen av Dokument 8:46 S (2013–2014), jf. Innst. 211 S (2013–2014) om et kompetanseløft for å redusere andelen ikke-kvalifiserte tilsatte i grunnskolen, der en samlet komité mente regjeringen bør komme tilbake til Stortinget på en egnet måte om et særskilt kompetanseløft for tilsatte i grunnskolen som mangler undervisningskompetanse for trinnene de underviser på. Dette flertallet forventer at dette følges opp ved senere budsjettbehandlinger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at ifølge Grunnskolen Informasjonssystem (GSI) har rundt 3,2 pst. av alle årsverk av undervisningspersonalet ikke godkjent lærerutdanning i 2013–2014. Dette utgjør omtrent 1 639 årsverk. Tall fra SSB i 2012 tilsier at dette utgjør ca. 10 000 ikke-kvalifiserte lærere i grunnskolen. Disse medlemmer er kjent med at det ikke finnes tilsvarende oversikt over situasjonen i videregående opplæring.

Disse medlemmer mener det er en utfordring at det fortsatt er mange midlertidig ansatte uten lærerkompetanse i undervisningsstillinger. Denne gruppen ansatte utgjør en viktig ressurs i skolen, men de mangler den formelle kvalifikasjonen som gir mulighet til fast ansettelse og som tilfredsstillende krav til undervisningskompetanse. Mange av disse ønsker å

bli i skolen, bare det blir lagt til rette for at de kan fylle på med den kompetansen de mangler.

Disse medlemmer er kjent med at det er stor variasjon i hvilken kompetanse midlertidig tilsatte har, men at det svært ofte er personer med høyere utdanning og lang realkompetanse i å undervise i skolen. Disse medlemmer er kjent med at det i strategien Kompetanse for kvalitet mangler skreddersydde tilbud til denne gruppen ansatte.

Disse medlemmer mener det er behov for å utvikle egne tilbud for gruppen av ansatte i skolen uten formell undervisningskompetanse for å kvalifisere disse for undervisning i skolen.

Disse medlemmer vil påpeke behovet for en særskilt strategi med kompetanseheving blant ufaglærte og betydningen dette har for å ivareta den norske modellen med samarbeid og innovasjon på arbeidsplassen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er tilfredse med at det ble forlik mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti om å styrke bevilgningen til videreutdanning av ufaglærte i skolen med 50 mill. kroner. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å øke bevilgningen til videreutdanning av ufaglærte med 50 mill. kroner.

Disse medlemmer viser videre til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 5 mill. kroner til et pilotprosjekt for å gi norske og utenlandske ufaglærte mulighet til å få vurdert sin realkompetanse og få kartlagt gjenstående formelle kompetansebehov for kvalifisering til fagbrev.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått 20 mill. kroner i 2015 til utvikling av tilbud og studieplasser til ikke-kvalifiserte tilsatte.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett der det ble foreslått 200 mill. kroner til et særskilt videreutdanningsløp for ikke-kvalifiserte lærere.

IKT og utstyr

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til høringsinnspill fra IKT-Norge som påpeker at det er lærere med lengst og kortest ansiennitet som har lavest digital kompetanse. Disse medlemmer mener det er nødvendig med en satsing på digital pedagogisk kompetanse for lærere og lærerstudenter slik at digitale skiller i skolene ikke forsterkes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo 15 mill. kroner innenfor rammen av «Kompetanse for kvalitet» til en satsing på IKT-kompetanse for lærere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at relevans i utdanningen er avgjørende for å øke gjennomføringen. Elever i videregående skole blir på mange skoler i dag møtt med utdatert utstyr i opplærings situasjonen. Dette er med på å gjøre opplæringen mindre relevant for elevene og ikke minst for det arbeidslivet de skal ut i.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo 100 mill. kroner i 2015 til en opptrappingsplan for oppdatering av utstyr til skolene.

Bedre læringsmiljø

Komiteen viser til Elevundersøkelsen 2013, hvor ca. 17 000 elever oppgir at de blir mobbet 2–3 ganger i måneden eller oftere. Komiteen mener dette er alvorlige tall som er med på å hindre god sosial utvikling og læring. Det kreves en bred innsats for å bekjempe mobbing i skolen. Det handler om bevisstgjøring, tid til forebygging, kompetanse til å avdekke og evne til å sette i verk tiltak.

Komiteen ser for øvrig fram til Djupedalutvalgets helhetlige utredning og anbefalinger om mobbearbeidet, våren 2015.

Komiteen viser for øvrig til merknad om anti-mobbearbeid i regi av frivillige organisasjoner under kap. 225.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til samarbeidsprosjektet mellom KS, Foreldreutvalget for grunnopplæringen og utvalgte kommuner om forsøk med kommunale beredskapsteam mot mobbing. Erfaringene fra forsøkene er oppsummert i rapporten «Beredskapsteam mot mobbing. Samarbeid mellom voksne». Flertallet vil særlig påpeke beredskapsteamenes unike mulighet til å jobbe tverrfaglig for iverksetting av gode tiltak og for å gi lærere, elever og foreldre veiledning, støtte og hjelp i krevende situasjoner.

Flertallet ønsker å bruke erfaringene fra forsøket til å vurdere et slikt tilbud i alle landets kommuner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 15 mill. kroner til å

gjøre beredskapsteam mot mobbing til en landsomfattende ordning (post 21).

Fysisk aktivitet og folkehelse

Komiteen mener kommunene og skolene bør utnytte det lokale handlingsrommet, bl.a. gjennom å organisere skoledagen på en måte som gir elevene større mulighet til å være fysisk aktive. Slik aktivitet kan tilrettelegges både i skolens utemiljø og i gymsaler eller andre egnede fellesrom innendørs. Komiteen vil også peke på at det i mange fag kan være helt naturlig å inkludere undervisningsmetoder som innebærer undervisning ute, der elevene kan kombinere faglige aktiviteter med fysisk aktivitet.

Komiteen viser til at valgfaget «Fysisk aktivitet og helse» er det mest populære av samtlige valgfag på ungdomsskolen. Komiteen viser til at Kunnskapsdepartementet samarbeider med Helse- og omsorgsdepartementet om hvordan man best mulig kan legge til rette for at skolene sikrer elevene daglig fysisk aktivitet. Komiteen ber regjeringen følge opp dette på egnet måte.

Komiteen viser til Sundvolden-erklæringen hvor målet er å få mer fysisk aktivitet i skolen. Komiteen mener dette bør la seg gjøre innenfor dagens timetall og gjennom samarbeid med frivillige og skolene selv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener skolen kan spille en mer aktiv rolle i arbeidet for forebygging og folkehelse. Folkehelseinstituttet anslår at rundt en femtedel av barn og unge i Norge har psykiske plager som påvirker dem i hverdagen. For mange barn har opplevd vold, overgrep eller omsorgssvikt, men går gjennom skolen uten at det oppdages eller tas tak i. Vi vet også at det er store sosiale forskjeller når det gjelder barns kosthold og aktivitetsnivå. Fedme og inaktivitet er et økende problem. Med enkle grep kan skolen bidra til å forebygge helseproblemer og utjevne sosiale forskjeller. Forskning viser også en klar sammenheng mellom fysisk aktivitet, ernæring og læring. Å satse på helse og ernæring kan slik støtte opp under lærernes undervisning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, hvor det ble foreslått å avsette 40 mill. kroner til søkbare midler for å starte innfasingen av én times fysisk aktivitet i skolen hver dag.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser at Senterpartiet i sitt alternative budsjettforslag foreslo en bevilgning på 50 mill. kroner til utvikling av undervisningsopplegg og opplæring av ansatte

slik at flere skoler legger til rette for én time fysisk aktivitet for elevene i løpet av skoledagen, samt en tilskuddsordning på 20 mill. kroner i 2015 til kommuner for å tilrettelegge for innføring av skolemåltid (ny post 61).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til finansinnstillingen og Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det foreslås en omfattende satsing på barn og unges helse. Der foreslås det bevilget 126 mill. kroner til en halvtime fysisk aktivitet på 5.–10. trinn, 766 mill. kroner til frukt og grønt i hele grunnskolen, samt enkelt brødmåltid i 1.–4. trinn, og en øremerket opptrappingsplan for helsestasjoner og skolehelsetjenesten med 395 mill. kroner.

Komiteen er godt kjent med den positive betydningen både et sunt kosthold, som også innebærer inntak av frukt, og fysisk aktivitet har for barn og unge. Komiteen ser det som positivt at skolen legger til rette for et sunt kosthold, men vil fremheve foreldrenes ansvar for at deres barn har et sunt og variert kosthold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at skolen er en sentral arena i arbeidet med å utvikle holdninger og gode aktivitetsvaner, og til å jevne ut sosiale forskjeller i levevaner og helse. Fysisk aktivitet i barndommen legger grunnlag for mestring, trivsel og velvære senere i livet. Fysisk aktivitet i skolen er viktig i et folkehelseperspektiv, i tillegg til at det er en klar sammenheng mellom fysisk aktivitet og læring. Disse medlemmer viser til behandling av Dokument 8:59 S (2013–2014) fra Senterpartiet våren 2014, der flertallet mente at det bør legges til rette for daglig fysisk aktivitet for elevene i grunnskolen.

Disse medlemmer mener det er en klar sammenheng mellom riktig ernæring og god læring. Kunnskap om riktig ernæring og innarbeiding av gode matvaner i barndommen er viktig både i et folkehelseperspektiv og for å sikre elevene nok energi til å få fullt utbytte av undervisningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å gjeninnføre frukt og grønt i skolen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er kjent med at enkelte kommuner har innført skolemåltid ved sine skoler, enten enkle brødmåltid eller servering av varmmat. Samtidig er dette medlem

oppmerksom på at flere skoler mangler fasiliteter til å tilby skolemåltid.

Dette medlem viser til finansinnstillingen og Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å bevilge 155 mill. kroner over kap. 571 post 60 til å gjeninnføre ordningen med gratis frukt og grønt i skolen og utvide ordningen til å gjelde alle elever i grunnskolen, både på barnetrinnet og på ungdomstrinnet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er solid forankret i både forskning og erfaring at det er en nær sammenheng mellom læringsutbytte og ernæring, aktivitet, psykisk og fysisk helse. Hjernen er ikke alene – heller ikke i læringsarbeid i skolen. En bred læringspolitikk bør derfor inneholde en satsing på alle felter. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det foreslås en stor satsing på helse, ernæring og fysisk aktivitet i skolen: En halv times fysisk aktivitet hver dag og frukt og grønt til alle elever i grunnskolen, et brødmåltid på 1.–4. trinn, og en øremerket opptrappingsplan mot 1 500 nye årsverk for helsestasjoner og skolehelsetjenesten.

Skolehelsetjenesten

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Folkehelseinstituttet som anslår at rundt en femtedel av barn og unge i Norge har psykiske plager som påvirker dem i hverdagen. Disse medlemmer mener at psykiske lidelser må forebygges gjennom tidlig innstas. I Norge mangler det 1 500 stillinger i skolehelsetjenesten for at Helsedirektoratets anbefalte norm for tjenesten skal virkeliggjøres.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil fremheve at regjeringen er opptatt av å sørge for at barn og unge sikres lik tilgang til viktige helsetjenester. Derfor satser regjeringen offensivt på barn og unges helse blant annet gjennom styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Disse medlemmer viser til at disse tjenestene etter budsjettforliket er styrket med 270 mill. kroner i 2015 gjennom vekst i kommunenes frie inntekter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, hvor Arbeiderpartiet foreslo å øremerke en bevilgning på 200 mill. kroner til skolehelsetjenesten.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjettfor-

slag foreslo å bevilge til sammen 200 mill. kroner til skolehelsetjenesten og helsestasjoner i kommunene over kap. 571 post 60.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Vestres alternative statsbudsjett der det ble satt av 326 mill. kroner til å opprette 500 nye helsesøsterstillinger til sammen i skolehelsetjenesten og på helsestasjonene.

Svømmeopplæring

Komiteen mener at svømmeferdighet er en ferdighet som alle elever skal kunne tilegne seg i skolen, og at det er et offentlig ansvar å gi alle elever en slik mulighet. Bare halvparten av elevene på femte trinn i grunnskolen kan svømme 200 meter ifølge en undersøkelse som Gjensidigestiftelsen og Norges Svømmeforbund fikk utført i 2013. Dette innebærer at minst 150 000 barn i Norge i første til femte klasse ikke kan svømme tilfredsstillende.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de sosiale forskjellene er tydelige når det gjelder svømmeopplæring, bl.a. lærer barn med innvandrerbakgrunn i mindre grad å svømme av familie og venner. Disse medlemmer mener derfor at alle elever må sikres retten til god og individuelt tilpasset svømmeopplæring i skolen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen vil innføre en klar definisjon på hva svømmedyktighet er. For å styrke svømmeopplæringen slik at flere barn og unge lærer å svømme, har Utdanningsdirektoratet fått i oppdrag å tydeliggjøre kompetansemålene som gjelder svømming i læreplanen for kroppsøving. Det skal utvikles en definisjon på hva svømmedyktighet er, som skal uttrykkes i kompetansemål i læreplanen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å bevilge 75 mill. kroner over kap. 571 post 60 for å styrke svømmeopplæringen i grunnskolen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre der det ble bevilget 10 mill. kroner til tiltak for å begynne svømmeopplæringen i barnehagen. Dette medlem mener det er viktig å starte svømmeopplæringen tidlig, og er derfor glad for at flertallet har samlet seg om en slik tilskuddsordning for å fremme svømmeferdigheter.

Naturlig skolesekk

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det vil ha negative konsekvenser dersom bevilgningene til Den naturlige skolesekken reduseres med 1 mill. kroner, slik regjeringen foreslår. Den naturlige skolesekken bidrar til at barn og unge får oppleve naturen, bedre forstår miljøproblemene som truer den og tilegner seg kunnskap som kan bidra til å løse dem.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 1,5 mill. kroner til den naturlige skolesekken på kap.1400 post 62.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der bevilgningene ble videreført på samme nivå som i 2014.

Nasjonale sentre

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 om å redusere bevilgningen på post 50 med ca. 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er svært kritiske til at det i forliket er foreslått å kutte bevilgningen til de nasjonale sentrene under Utdanningsdirektoratet med 5 mill. kroner. Sentrene har en nøkkelrolle i å utvikle kvaliteten i grunnopplæringen på prioriterte områder som lesing, læringsmiljø, IKT og matematikk. Sentrene er en ressurs for lærere og skoler over hele landet, og skal særlig gi råd knyttet til å styrke grunnleggende ferdigheter, tidlig innsats og arbeidsmåter som fremmer motivasjon for læring. Disse medlemmer er bekymret for at dette kuttet, sammen med det svært svake kommuneopplegget regjeringen har foreslått, vil svekke kvaliteten i skolen, og føre til at nyskaping og utvikling stagnerer helt. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Arbeiderpartiet foreslo å avvise kuttet.

Økt lærertetthet 1.–4. trinn

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket der det ble satt av 200 mill. kroner til tidlig innsats gjennom økt lærertetthet i 1.–4. trinn på barneskolen. Flertallet mener det er viktig å sikre elevene tilstrekkelige basiskunnskaper tidlig i skoleløpet, og mener denne bevilgningen kan bidra til dette. Be-

vilgningen er en halvårseffekt av satsingen, som vil gjelde fra skolestart i august 2015. Flertallet viser også til betydningen av faglærte lærere og vil presisere at stillingene skal besettes av lærere med formell kompetanse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at ordinær drift av barneskoler og videregående skoler ikke finansieres over Kunnskapsdepartementets budsjett, men direkte av skoleeierne gjennom bevilgninger finansiert over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Det innebærer at antall elever per lærer, størrelsen på vikarbudsjetten, rekruttering av kvalifiserte lærere og bruk av ulike styrkingstiltak i undervisningen, herunder muligheten til bruk av tolærer-ordning, avhenger helt av nivået på kommuneøkonomien. Disse medlemmer er derfor bekymret for effekten av regjeringens budsjettforslag for kommunesektoren og frykter at skolebudsjettene vil settes under press lokalt. Dette vil svekke kvalitetsarbeidet i skolen. Disse medlemmer frykter at det i enkelte kommuner vil bli større klasser og at det i andre kommuner blir vanskelig å øke lærertettheten som ønsket. Dette er en utvikling stikk i strid med behovet for tidlig innsats i grunnskolen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre gir en reell vekst i kommunenes samlede inntekter på 7,8 mrd. kroner hvorav 4,7 mrd. kroner er frie inntekter. Dette legger til rette for at kommunene kan forbedre sine velferdstjenester, i tillegg til at økte kostnader knyttet til befolkningsutvikling og pensjon kan dekkes. Disse medlemmer viser til at Kommuneopplegget i 2015 setter kommunene i stand til å sikre mer kunnskap i skolen, bedre kvalitet i helse- og omsorgstjenesten og å fortsette arbeidet med å tette hull i det sosiale sikkerhetsnettet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at en styrking av kommuneøkonomien er en styrking av skolesektoren. En solid kommuneøkonomi danner grunnlaget for hvorvidt kommunene kan ansette lærere og satse på tiltak som styrker skolesektoren. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å øke rammeoverføringene til kommunene og fylkeskommunene med totalt 3,35 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Disse medlemmer viser også til at Arbeiderpartiet har lovet å bevilge 1 mrd. kroner til tidlig innsats i løpet av denne stortingsperioden, og at dette ble fulgt opp i finansinnstillingen,

hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 200 mill. kroner til dette formålet (ny post 63).

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket av 21. november 2014 der det ble satt av 200 mill. kroner til tidlig innsats gjennom økt lærertetthet i 1.–4. trinn på barneskolen. Dette medlem ønsker en nasjonal bestemmelse for lærertetthet på skolenivå i grunnskolen. Dette medlem viser til at denne satsingen vil kreve 1 200–1 500 nye årsverk, og vil koste om lag 1 mrd. kroner i året. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2015 hvor det ble foreslått å bevilge 500 mill. kroner som halvårsvirkning av denne satsingen.

Komiteen medlem fra Senterpartiet mener økt lærertetthet og bedre kvalitet i undervisningen er viktigere for læringsarbeidet enn for eksempel det å utvide dagens timetall. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag der det ble foreslått en økning i inntektene til kommunene og fylkeskommunene for å styrke det offentlige velferdstilbudet, herunder grunnskole og videregående opplæring, med 2,7 mrd. kroner mer enn regjeringens forslag. Dette medlem viser til at dette ville gitt skoleeierne anledning til blant annet å øke lærertettheten i tråd med lokale behov.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått en lov som sikrer et maksimalt antall elever per lærer i grunnskolen. På mange skoler har lærerne ansvar for altfor mange elever. Sosialistisk Venstreparti vil derfor innføre en ressursnorm på skolenivå som sikrer at det maksimalt er 15 elever per lærer på 1.–4. trinn, og 20 elever per lærer på 5.–10. trinn. Målet er at læreren skal få mer tid til hver elev, så eleven kan få tilpasset undervisning. Ikke minst er økt lærertetthet viktig for å sikre tidlig innsats, slik at alle elever lærer seg å lese, skrive og regne så tidlig som mulig i skoleløpet. Uten nok lærere i skolen, er det ikke realistisk at alle elever som trenger ekstra oppfølging får den hjelpen de har krav på. Nok lærere i skolen er også viktig for å sikre et godt læringsmiljø.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det ble foreslått 848 mill. kroner til innføringen av en slik ressursnorm for lærertetthet, som igjen vil føre til i alt 2 789 flere lærerårsverk i grunnskolen.

Vitensentre

Komiteen viser til at de ni vitensentrene som er med i Vitensenterprogrammet tilbyr populærvitenskapelig opplevelsese- og læringscenter innen mate-

matikk, naturvitenskap og teknologi. Vitensentrene er på denne måten en viktig komponent i arbeidet med å øke interessen for realfag blant barn og ungdom og oppfylle realfagsstrategien. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår en økning i bevilgningen over post 71 som følge av en omprioritering fra kap. 320 post 74 Øremerket tiltak innen Den kulturelle skolesekken.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen i Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014) foreslo å øke bevilgningene til vitensentrene med 3 mill. kroner, noe som fikk tilslutning i budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre. Disse medlemmer viser til at denne økte bevilgningen gikk til en økning i driftsstøtten til vitensentrene, noe som styrker deres mulighet til å skape økt interesse for teknologi, matematikk, naturvitenskap og realfag.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i 2015 vil lansere en ny nasjonal realfagsstrategi. Strategien skal både bidra til å heve det generelle kompetansenivået i realfag og få flere elever til å prestere på de høyeste nivåene. Videre viser disse medlemmer til regjeringens forslag til statsbudsjett der det foreslås å bevilge 20 mill. kroner til realfagskommuner. Realfagskommunene skal senere fungere som veiledere for andre kommuner. Disse medlemmer er meget positive til denne ordningen og håper at dette vil bidra til god erfaringsutveksling mellom kommunene om hvordan styrke realfagsundervisningen i skolen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet kjenner til at departementet arbeider med en ny realfagsstrategi og at det kan være årsaken til at bevilgningene flater ut i et overgangsår. Imidlertid overoppfyller de ni regionale vitensentre forventningene i Vitenprogrammet, og har vist seg som en svært nyttig del av Norges nasjonale satsing på realfag. I et slikt perspektiv er det overraskende å dempe satsingen. For å videreføre den positive trenden er det behov for en jevn styrking av grunnfinansieringen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er viktig med et godt samarbeid mellom skole og næringsliv. Dette medlem viser til at Teknisk Senter, Flekkefjord gir plass og muligheter til å styrke unges kreativitet, bidra til rekruttering til næringslivet, øke interessen for yrkesfagene og stimulere til økt interesse for realfagene. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2015 hvor det ble foreslått å bevilge 1 mill. kroner til Teknisk Senter.

Komiteens medlem fra Venstre er positiv til utviklingen av Vitenparken på Campus Ås som en arena der folk flest får kunnskap om mat og den levende naturen. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det ble foreslått å bevilge 5 mill. kroner slik at Vitenparken på Campus Ås blir en del av vitensenterordningen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er skuffet over at regjeringen kun foreslår en 3,2 pst. økning til vitensentrene i budsjettet, spesielt ut fra tverrpolitisk uttalt ønske om realfagsløft.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor Vitensenterordningen ble foreslått styrket med 15 mill. kroner.

Utviklingsprosjekter

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å utvikle tilskuddsordningen som i inneværende år er tildelt ti landsomfattende organisasjoner som bidrar inn mot holdningsskapende arbeid i skolen.

Komiteens medlem fra Venstre er opptatt av at det skal være mulig å drive forskningsbaserte forsøksordninger i grunnopplæringen. Dette medlem viser i denne sammenheng særlig til Hedmark fylkeskommunes ønske om å etablere en prøveordning med Xclass. Dette medlem er svært bekymret over at 9,7 pst. av elevene i grunnskolen gikk ut av grunnskolen med karakteren 1 eller «ikke vurdert» i ett eller flere fag. Dette medlem viser til Danmark der et frivillig skoleår etter grunnskolen har økt elevenes kunnskapsnivå og redusert frafallet. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslo 15 mill. kroner i tilskudd til forsøksordninger i grunnopplæringen.

Kap. 227 Tilskudd til særskilte skoler

Det foreslås en bevilgning på kr 133 798 000 under dette kapitlet.

Komiteen ser Russland som en stadig viktigere samarbeidspartner i nordområdene og et viktig nærmarked for norsk eksport. Derfor er det positivt at departementet legger opp til videre støtte til Murmanskskolen.

Komiteen registrerer at ingen elever tok vg3 på Moskvas skolen i skoleåret 2013–2014, men at de som søkte om opptak på Moskvas skolen høsten 2013 fikk tilbud om plass på Murmanskskolen.

Komiteen merker seg at departementet foreslår å utvikle tilskuddet til opplæring i Kenya fra og med skoleåret 2015/2016. Komiteen viser ellers til proposisjonen.

Komiteen vil påpeke at det er viktig at utdanning også er en viktig del av rehabilitering av rusavhengige for å hjelpe flest mulig tilbake til samfunnet. I den forbindelse registrerer komiteen at departementet viderefører støtten på 10 mill. kroner til Tyristiftelsen og Fossumkollektivet i Hedmark og Fossumkollektivet i Østfold.

Immateriell kulturarv

Komiteen viser til at Stortinget under behandlingen av St.prp. nr. 73 (2005–2006) ratifiserte UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv. Komiteen er opptatt av det ansvaret Norge har for å ivareta håndverkskunnskap og håndverks tradisjoner. Komiteen viser til at flere institusjoner driver opplæring i små og verneverdige fag til voksne uten ungdomsrett, og at dagens lovverk og finansieringsordninger i liten grad er tilpasset dette.

Komiteens medlem fra Venstre vil opprette en ny ordning med tilskudd til skoler som driver slik opplæring for voksne uten ungdomsrett. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslo å bevilge 5 mill. kroner til denne ordningen (ny post 77).

Kap. 228 Tilskudd til private skoler mv.

Det foreslås en bevilgning på kr 3 834 284 000 under dette kapitlet, jf. justert overslagsbevilgning under post 76 Andre private skoler, i Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015).

Komiteen viser til at lovverket åpner for å etablere og drive private skoler som utgjør et religiøst eller pedagogisk alternativ til den offentlige skolen. Komiteen mener slike skoler kan utgjøre et viktig supplement til det offentlige skoletilbudet, og at de bidrar til å oppfylle foreldrenes rett til å velge en oppdragelse og utdanning for sine barn som er i tråd med egen religiøs, moralsk og filosofisk overbevisning. Dette er en rettighet som er forankret i internasjonale konvensjoner som FNs barnekonvensjon, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter og Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen.

Komiteen mener videre det er et viktig prinsipp at alle skal ha lik tilgang til utdanning uavhengig av økonomi og sosial bakgrunn.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, mener derfor at det er viktig å legge til rette for informasjon og veiledning til alle elever om det private skoletilbudet.

Komiteen viser til at Kongshaug Musikkgymsnas er landets eneste private skole med musikklinje. Komiteen viser til at tilskuddssatsen som er be-

regnet til Musikk, dans og drama (MDD) ikke dekker kostnadene ved instrumentalopplæring. Komiteen viser til at skolen får 3,5 mill. kroner i særskilt tilskudd for å dekke disse ekstra kostnadene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår at bevilgningen på kap. 228 post 78 reduseres med 3,1 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 254 post 73.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser det som svært uheldig at regjeringen har fjernet frukt- og grøntordningen og gratis kulturskoletime i forbindelse med SFO/skole. Dette rammer også elever i private skoler. Gode skoleresultater henger sammen med aktivitet og ernæring. Frukt og grønt og gratis kulturskoletime bidrar til en bedre skolehverdag for elevene gjennom økt trivsel og bedre læring. Disse medlemmer viser til sine merknader og forslag i finansinnstillingen.

Kapital- og husleietilskudd

Komiteen viser til at det i 2014 ble opprettet et kapitaltilskudd til friskoler. Tilskuddet var på 10 mill. kroner (post 82). Målet med tilskuddsordningen er å medvirke til å dekke husleie- og kapitalutgifter for private grunn- og videregående skoler i Norge. Komiteen viser til at departementet foreslår å videreføre bevilgningen på samme nivå som i 2014.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket om å øke bevilgningene til kapitaltilskudd til friskoler med 10 mill. kroner, noe som er en dobling fra bevilgningene i statsbudsjettet for 2014. Flertallet mener friskolene er et viktig og godt supplement til den offentlige skolen, og derfor mener flertallet det er viktig å sikre disse skolene gode vilkår. Flertallet viser til at friskolene driver sitt skoletilbud med begrenset offentlig støtte til skolebygg. Manglende støtte til husleie og kapitalutgifter har ført til en økonomisk presset situasjon for noen av disse skolene, og flertallet mener derfor kapitaltilskudd til friskoler vil bidra til å redusere dette.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket der bevilgningene til kapitaltilskudd til friskoler økes med 10 mill. kroner. Dette medlem ønsker en ytterligere økning av kapitaltilskuddet, og viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett for 2015 foreslo å øke kapitaltilskuddet til friskoler med 40 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett der det ble satt av ytterligere 10 mill. kroner til å øke bevilgningen til kapital- og husleietilskudd for friskoler.

Kap. 229 Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører

Det foreslås en bevilgning på kr 24 319 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 230 og 3230 Statlig spesialpedagogisk støttesystem

Det foreslås en bevilgning på kr 706 235 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil fremholde at tidlig innsats i skolen er av vital betydning for elevene. Det er derfor viktig at Statped videreutvikler samarbeidet med, og arbeider systemrettet mot PP-tjenesten i kommuner og fylkeskommuner slik at disse har god kompetanse til å ivareta elever med spesielle behov. Komiteen er også positiv til at kompetansebehovet i kommunesektoren skal avklares og at kompetansen styrkes der det er nødvendig. Komiteen er positiv til videreutvikling av samarbeid med kommuner og fylkeskommuner i de ulike Statped-regionene for å tydeliggjøre ansvar og oppgaver i tjenestetilbudet.

Komiteen mener at skolen skal være en trygg arena for læring. I den forbindelse er det en forutsetning med tilrettelagte læremidler for elever med spesielle behov. Komiteen er positiv til at regjeringen reduserer kommunenes kostnader tilknyttet gebyr til lydbøker. Komiteen støtter ønsket om å redusere gebyrene slik at kommuner og fylkeskommuner på sikt kun skal dekke formidlingskostnader.

Komiteen er opptatt av at barn med lesevaner skal ha gode hjelpemidler for å kunne få et godt læringsutbytte i skolen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn ble foreslått å bevilge 4,8 mill. kroner til å redusere gebyret for lydbokordningen for barn med lesevaner fra 160 kroner til 60 kroner.

6. Voksenopplæring m.m.

Programkategori 7.50 Voksenopplæring m.m. omfatter tilskudd til å delta i Erasmus+, som er EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett i 2014–2020, tilskuddsordninger for folkehøyskoler, studieforbund, nettskoler, studiesentre og voksen-

opplæringsorganisasjoner, samt drift av Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk og tilskudd til ulike freds- og menneskerettssentre. Videre gis overførbare tilskudd til Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA), som skal bidra til å styrke grunnleggende ferdigheter blant voksne arbeidstakere og arbeidssøkere.

Kap. 252 EUs utdannings- og ungdomsprogram

Det foreslås en bevilgning på kr 439 921 000, vesentlig kontingent til deltakelse i utdanningsprogrammet Erasmus+ 2014–20 gjennom EØS-avtalen.

Komiteen viser til at Norge gjennom EØS-avtalen deltar i EUs program for utdanning, ungdom og idrett, Erasmus+. Programperioden er 2014–2020. Norge dekker også sine forpliktelser i prosjekter under livslang læring (LLP) som ikke er avsluttet fra programperioden 2007–2013. LLP har bidratt til økt utveksling, samarbeid og mobilitet mellom utdanningssystemene i Europa. Programmet besto av fire sektorprogrammer; Comenius for barnehage, grunnskole og videregående, samt lærerutdanning; Erasmus for samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner; Grundtvig for voksenopplæring og Leonardo da Vinci for yrkesopplæring og yrkespraksis, samt samarbeid mellom utdanningssektoren og næringslivet. Fra 2014 vil Erasmus+ slå sammen og bygge videre på LLP, Erasmus Mundus og Aktiv Ungdom. Komiteen viser til at samarbeidet med land utenfor EU, EFTA/EØS-landene og EUs kandidatland i større grad vil bli integrert i Erasmus+ enn i tidligere program og at norsk deltakelse dermed vil gi norske skoler, universiteter, høyskoler og andre aktører tilgang til et omfattende nettverk av samarbeidspartnere av høy kvalitet. Programmet omfatter både mobilitet, institusjonssamarbeid, samarbeid med arbeids- og næringsliv og politikktutforming.

Komiteen viser videre til at det er av stor betydning at institusjoner, elever, studenter og ansatte tilegner seg internasjonal språkkompetanse og kulturforståelse. Dette er kunnskap som arbeidslivet har stort behov for i et globalisert marked. Internasjonalt samarbeid om utdanning og opplæring er viktig for ytterligere å styrke kvaliteten, relevansen og attraktiviteten til det norske utdanningssystemet og arbeidsmarkedet. Det er derfor svært viktig med systematisk arbeid for å gjøre ordningen godt kjent for aktuelle brukere og dermed sikre at tiltakene når ut til flest mulig.

Kap. 253 Folkehøyskoler

Det foreslås en bevilgning på kr 748 597 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil fremheve betydningen folkehøyskolene har i utdanningssystemet. Komiteen mener folkehøyskolene har vært og fortsatt skal være viktige arenaer for kunnskap, kultur, folkeopplysning og dannelse. Komiteen er opptatt av å bevare skoleslagets egenart. Komiteen mener folkehøyskolene bidrar til livslang læring med grunnlag i at kunnskap læres best når man er sammen med andre. Komiteen mener at folkehøyskolene fortsatt må ha anledning til å tilby kortkurs.

Komiteen vil understreke at folkehøyskolene har en viktig rolle i utdanningssystemet og gir et variert og verdifullt tilbud til ungdom og fremmer allmenndannelse, folkeopplysning og egenutvikling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket der det ble satt av 22,7 mill. kroner i økt bevilgning til folkehøyskoler sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett. Dette betyr at det foreslåtte kuttet i bevilgningene til kortkurs ved folkehøyskoler ikke blir vedtatt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at folkehøyskolene er en viktig del av det norske utdanningssystemet for ungdom i overgangen til videre utdanning og arbeidsliv. Langkurs er folkehøyskolenes kjernevirksomhet og har lang tradisjon. Kortkurs er gjennomgående kurs i fritidsrelaterte aktiviteter som ikke er en del av folkehøyskolenes tradisjonelle samfunnsoppdrag. Dette er kurs som har størst deltakelse i aldersgruppen 40–70 år. Kursene gir ingen kompetansegivende opplæring til senere bruk i arbeidslivet eller utdanningssystemet. Disse medlemmer tar til etterretning at den foreslåtte reduksjon er reversert i budsjettforliket.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til proposisjonen og regjeringens kutt på 22,7 mill. kroner. Regjeringen begrunner sitt kutt med at lange kurs er kjernevirksomheten til folkehøyskolene, og at kuttet derfor skal rettes inn mot kortkurs. Det ville betydd nedleggelse av Nestor seniorutvikling i Vestfold og Nordnorsk Pensjonistkole i Nordland. Disse medlemmer viser til at kun 10 pst. av folkehøyskolenes virksomhet er korte kurs. Skolene har lagt opp sin virksomhet etter gjeldende beregningsregelverk. Regjeringens forslag midt i skoleåret resulterer derfor i kutt i all virksomhet ved skolene. Disse medlemmer understreker folkehøyskolenes særstilling i Kunnskaps-Norge. Videre er disse medlemmer opptatt av at sommerkurs for psykisk utviklingshemmede, fore-

bygging av seksuelle overgrep, skrivekurs, kurs om spiseforstyrrelser og arbeid for dialogmøter for fred i regi av Nansenskolene, som bare er noen av de over 500 kortkurs folkehøgskolene tilbyr, fortsetter.

Disse medlemmer frykter at regjeringens forslag om å kutte i støtten for folkehøgskoler vil føre til en skjevare sosial rekruttering og et svekket tilbud. Et år på folkehøgskole er et modningsår som har gitt mange unge mennesker kunnskap, mestring og nye perspektiver, og økt motivasjon for videre utdanning. For flere som ville hatt stor nytte av et år på folkehøgskole, vil en redusert studiestøtte gjøre at folkehøgskole ikke lenger er en reell valgmulighet.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor disse partiene gikk inn for å reversere regjeringens kuttforslag på 22,7 mill. kroner. Disse medlemmer er tilfreds med at i forliket med Venstre og Kristelig Folkeparti er regjeringens opprinnelige forslag lagt bort.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å øke bevilgningen på post 70 med 20 mill. kroner for å opprettholde statsstøtten og tilbudene med kortkurs ved folkehøgskolene.

Nye skoler

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener det er viktig å legge til rette for at det kan utvikles nye og nyskapende tilbud på folkehøgskolene i samarbeid med Folkehøgskolerådet.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser i den forbindelse særlig til forslaget om å etablere en kreativ folkehøgskole, SKAP, i Mandal kommune og freds- og menneskerettsskolen i Eresfjord i Nesset kommune, som disse medlemmer mener hadde vært svært positive tilskudd til opplæringstilbudet i Norge.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti ønsker at SKAP kreative folkehøgskole i Mandal skal realiseres. Målet med skolen er å fremme kreativitet og innovasjon.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2015 hvor det ble foreslått å bevilge 0,7 mill. kroner i oppstartsmidler til folkehøgskolen.

Komiteen medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Fauske kommunes søknad om opprettelse av Sjunghatten folkehøgskole, en skole som skiller seg ut som et spesielt godt tilbud til ungdom med funksjonsnedsettelse og andre utfordringer.

Dette medlem vil styrke folkehøgskoletilbudet, og viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett også ga støtte til Sjunghatten på Fauske.

Genèveskolen

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti påpeker at Genèveskolen har hatt sin plass på statsbudsjettet i en årrekke, og fikk også offentlige tilskudd før det. Det samme er tilfellet i de andre nordiske landene. Skolen er et nordisk samarbeidsprosjekt som har eksistert siden 1931 hvor tusenvis av tillitsvalgte fra hele fagbevegelsen i de fem nordiske land har hatt muligheten til å lære om internasjonale faglige og politiske spørsmål. Disse medlemmer viser til at regjeringens eneste grunn for å fjerne tilskuddet er at skolen ikke er en godkjent folkehøgskole etter folkehøgskoleloven. Folkehøgskolebegrepet ble knyttet til Genèveskolen lenge før folkehøgskoleloven ble vedtatt og viser til skolens pedagogiske tilnærming og internatliv i Genève. Disse medlemmer er uenige i at dette er en begrunnelse for å fjerne det offentlige tilskuddet til skolen. Disse medlemmer finner det oppsiktsvekkende at Norge da blir stående som det eneste landet i Norden uten offentlig bevilgning til dette viktige fellesnordiske tiltaket.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til finansinnstillingen der disse partier foreslo å opprettholde støtten med 0,7 mill. kroner.

Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring

Det foreslås en bevilgning på kr 168 703 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at studieforbundene har som hovedoppgave å tilby opplæring ubundet av pensum og eksamener, men også å gi formell kompetansegivende utdanning som supplement og alternativ til det offentlige utdanningssystemet. Deres viktigste fortrinn er å være en åpen og tilgjengelig læringsarena for alle. Komiteen viser til at frivillige organisasjoner gjennom studieforbundene bidrar med samfunnsnyttig innsats og kompetanseheving rettet mot voksne og målgrupper med spesielle behov som for eksempel funksjonshemmede. Komiteen mener studieforbundene blant annet driver et uvur-

derlig arbeid når det gjelder demokratiopplæring, å skape møtesteder og å ta vare på kultur, tradisjoner og mangfold. Etter at den nye voksenopplæringsloven trådte i kraft kan studieforbundene vise til økende aktivitet, i tråd med intensjonene i loven. Komiteen er kjent med at det gjennomføres en evaluering av voksenopplæringen. Komiteen vil i denne sammenhengen fremheve at studieforbundene på en ubyråkratisk måte støtter opp om det opplæringsarbeidet som foregår i frivillig sektor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, vil understreke betydningen av å beholde tilskudd til studieforbund som en forutsigbar, fri og fleksibel tilskuddsordning. Det er viktig å opprettholde prinsippet om brukerstyring: Behov og ønsker for hva slags kurs og opplæring som skal tilbys blir definert lokalt, fritt for statlig styring.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket der det foreslås 40 mill. kroner i økt bevilgning til studieforbund sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett. Dette betyr at det foreslåtte kuttet i bevilgninger til studieforbund ikke blir vedtatt. Dette flertallet mener studieforbundene bidrar til livslang læring og gir gode og viktige utdannings-tilbud over hele landet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil prioritere kompetanse-givende utdanningstilbud og viser til at bare en viss andel av kurstillbudene er av relevant kompetansegivende karakter. Disse medlemmer mener at tilskuddsordningen bør endres slik at tilbudet konsentreres om relevant kompetansegivende kursvirksomhet med vekt på grunnleggende ferdigheter, videregående og høyere utdanning, og kurs til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til regjeringens forslag om å kutte 40 mill. kroner i tilskudd til studieforbundene. Flertallet viser til alle de brev, mailer og innspill som komiteen har mottatt fra ulike organisasjoner i denne saken. Alle er meget bekymret for det kuttet som regjeringen foreslo. Mange opplyser at mye av det lokale studiearbeidet må legges ned, og en fersk forskningsrapport fra Oxford Research, bestilt av Kunnskapsdepartementet, viser at 35 pst. av kursvirksomheten til de frivillige organisasjonene vil forsvinne uten voksenopplæringstil-

skuddet. Totalt arrangeres det ca. 43 000 kurs i løpet av et år med ca. 500 000 deltakere, det vil si at ca. 10 pst. av Norges befolkning deltar. Flertallet mener det er over tid vi virkelig vil se de store konsekvensene av regjeringens kuttforslag. Flertallet er opptatt av at rekruttering og spesialisering til ulike fagområder og kulturuttrykk opprettholdes.

Flertallet påpeker at kuttet på 40 mill. kroner er foreslått uten begrunnelse i proposisjonen, og har merket seg at de frivillige organisasjonene stiller seg uforstående til kuttet. Det bemerkes at regjeringen tidligere har uttalt at en ønsker en levende frivillig sektor. Norge forpliktet seg til UNESCOs konvensjon om immateriell kulturarv i 2007, og koblingen mellom utdanning, formidling og opplæring er en viktig del av konvensjonen. Flertallet mener at kunnskap og kompetanse ikke bare handler om det som gir studiepoeng. Flertallet er opptatt av at frivillige organisasjoner også i fremtiden skal være kunnskapsformidlere og kulturbærere. Det skal være en lav økonomisk terskel for deltagelse på kurs, og opplæring i organisasjoner skal være tilgjengelig for alle, og ikke bare for de som har god betalingsevne.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at i regjeringspartienes forlik med Venstre og Kristelig Folkeparti legges forslaget om å kutte i bevilgningene til studieforbundet bort.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å reversere regjeringens kuttforslag med 40 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Venstre mener det er potensial fra statens side å redusere byråkratiet knyttet til voksenopplæring. Disse medlemmer mener med fordel organisasjonene selv kan ta større ansvar, og at Vox kan avbyråkratiseres. Det kan også være formålstjenlig å se om Vox kan samorganiseres med relevante direktorater.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til finansinnstillingen og Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å øke bevilgningene til studieforbund med 45 mill. kroner, øke tilskuddet til voksenopplæringsorganisasjoner med 7 mill. kroner, samt opprettholde tilskudd til nettskoler og studiesenter ved å øke bevilgningen med hhv. 10 mill. kroner til studiesenter og 18 mill. kroner til nettskoler.

Videre viser dette medlem til finansinnstillingen og Senterpartiets alternative budsjett med for-

slag om å innlemme studieforbundene i ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner ved å øke bevilgningen under kap. 315 post 70 med 10 mill. kroner utover regjeringens forslag i proposisjonen.

Komiteens medlem fra Venstre mener at for at studieforbundenes aktivitet ikke skal svekkes i 2015, må budsjettet kompensere for prisveksten. Dette medlem viser til at det på denne bakgrunn ble foreslått i Venstres alternative statsbudsjett å øke bevilgningen til studieforbundene med 47,2 mill. kroner og til voksenopplæringsorganisasjonene med 6,2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det ble foreslått å reversere regjeringens kuttforslag på 40 mill. kroner.

Nettskoler og studiesentre

Komiteen mener det er viktig å bidra til at det fins et godt utbygd norskspråklig undervisningstilbud på Internett.

Komiteen mener staten skal legge til rette for at nettbaserte studier er tilgjengelige for alle som er kvalifisert til å delta i dem.

Komiteen viser til at dagens utdanningstilbud innen voksenopplæring er fragmentert og lite oversiktlig. Komiteen viser også til at det skjer en digitalisering av ordinær campusundervisning ved institusjonene.

Komiteen viser til at det har utviklet seg nye muligheter for voksne som vil ta utdanning. Komiteen er derfor positiv til at departementet sammen med Voksenopplæringsforbundet (VOFO) har startet et arbeid med å vurdere hvordan tilskuddsordning, lov og forskrift, kan utvikles for å bedre nå måloppnåelse og gi en mer effektiv forvaltning av voksenopplæring som er mer i tråd med dagens muligheter innen nettbasert utdanning.

Komiteen viser til at livslang læring er avgjørende for omstillingsevnen til den enkelte og for å sikre at bedrifter og yrkesliv har tilgang til ansatte med nødvendig kompetanse.

Komiteen viser til at utvikling av utdanningstilbud over Internett, blant annet «Massive Open Online Courses» (MOOC), innebærer nye utfordringer og muligheter for livslang læring. Komiteen er kjent med at det opprettede MOOC-utvalget i sin innstilling «MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning» (NOU 2014:5) foreslår en rekke konkrete tiltak rettet mot myndighetene og institusjonene.

Komiteen ser frem til videre arbeid med digitale læringsplattformer, forelesinger tilpasset podcast

for mobil, eller læringsprogram og simuleringer som blir gjort tilgjengelige på nettet.

Komiteen viser til partienes ulike merknader om Studiesenteret Finnsnes AS også under kap. 260.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til merknad og bevilgning til Studiesenteret Finnsnes AS under rammen til Universitetet i Tromsø, kap. 260.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens kuttforslag til Studiesenteret.no AS og Studiesenteret Finnsnes AS.

Studiesenteret.no er et nettverk av 46 studiesentre i hele Norge, som i dag har ca. 1 300 studenter i ulike utdanningsretninger. Disse medlemmer viser til at sentrene skal medvirke til at det tilbys eller formidles kurs, høyere utdanning og andre voksenopplæringstiltak der folk bor og er etablert. Disse medlemmer er kjent med at for svært mange av studentene er det ikke noe alternativ å ta høyere utdanning andre steder. I statsbudsjettet foreslår regjeringen å fjerne tilskuddet til sentrene. Disse medlemmer mener dette er svært lite fremtidsrettet med hensyn til å sikre kompetanse og kapasitet over hele landet. Studiesenteret.no er en drivkraft i å utvikle nordisk utdannings samarbeid. Studiesenteret.no har gjennom 14 år levert utdanning til tusenvis av mennesker i distriktene. Dette vil være et miljø som kan være ett av flere verktøy i arbeidet med å gi alle mulighet til utdanning og deltakelse i kunnskaps-samfunnet.

Disse medlemmer mener det er viktig å videreutvikle distribuert læring og anvendelse av ny teknologi og pedagogiske metoder. Her spiller sentrene en viktig rolle. Disse medlemmer påpeker at dette nasjonale samarbeidet, tuftet på offentlig eierskap og partnerskap med statlige høyskoler, er et godt eksempel på at et bredt samarbeid lar seg etablere, og at det effektivt kan skape bedre studietilbud i distriktene. Bevilgningen på statsbudsjettet gir stort utbytte i kompetanseheving, og er i mange regioner avgjørende for rekruttering og utdanning av blant annet sykepleiere og lærere. Disse medlemmer viser også til NILUs (Norsk interesseorganisasjon for lokale utdanningsentre) epost 6. november 2014 til komiteen:

«Regjeringens kutt vil også få ringvirkninger i mange av landets kommuner som satser på kompetanseutvikling for sine ansatte og befolkningen som helhet, og rammer høyskoler og universitet som leverer utdanning inn i nettverket og risikerer å miste studenter».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 6,3 mill. kroner til Studiesenteret Finnsnes AS og Studiesenteret.no AS.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti vil styrke satsingen på fjernundervisning og desentralisert undervisning, både i regi av nettskoler og studiesentre og i regi av andre offentlig finansierte utdanningsinstitusjoner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å videreføre tilskuddet til Studiesenteret.no AS og Studiesenteret Finnsnes AS med til sammen 10 mill. kroner og å styrke nettskolene med 18 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre stiller seg undrende til regjeringens forslag til kutt i bevilgninger til nettskoler og studiesentre. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å bevilge 15,7 mill. kroner til nettskoler og 6,3 mill. kroner til studiesentre.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti registrerer at nettskolene er blant de mest innovative miljøene på fleksible og nettbaserte utdanningstilbud, og at behovet for slike utdanningstilbud er økende. I et slikt perspektiv er det et mysterium at regjeringen kutter all støtte til utvikling av dette tilbudet. Dette medlem registrerer at regjeringen senker ambisjonsnivået på dette viktige området i en tid hvor nettets muligheter blir stadig større og viktigere, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor nettskolene styrkes med 15 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det ble foreslått å bevilge 6,6 mill. kroner til Studiesenteret Finnsnes AS og Studiesenteret.no AS.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at høgskolesenteret i Kongsvinger gir et viktig tilbud om høyere utdanning rettet mot privat og offentlig sektor, og har som mål å bidra til å utløse potensialet for vekst og utvikling i en region som har kritisk behov for tilgang til kompetanseutvikling.

Komiteen medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser også til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett ble foreslått en driftsstøtte til Høgskolesenteret i Kongsvinger.

Voksenopplæringsorganisasjoner

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår at bevilgningene på kap. 254 post 73 økes med 6,2 mill. kroner som tilskudd til VoFo og FuN, mot en reduksjon på kap. 256 post 21 på 1,6 mill. kroner, en reduksjon på kap. 228 post 78 på 3,1 mill. kroner og en reduksjon på kap. 258 post 21 på 1,5 mill. kroner. Flertallet mener det er potensial fra statens side til å redusere byråkratiet knyttet til voksenopplæring. Flertallet mener VoFo og Fleksibel utdanning Norge er viktige samarbeidsorgan for utvikling av denne typen utdanning. Derfor ønsker flertallet å opprettholde støtten til VoFo og FuN.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til voksenopplæringsorganisasjonens rolle i å representere studieforbundene i offentlige utvalg, arbeidsgrupper og prosesser på voksenopplæringsfeltet. Videre viser disse medlemmer til arbeidet som gjøres ved å fremme kunnskap om, og utvikling innenfor, fagområdet voksnes læring, og alle de viktige fellesoppgavene som blir utført for studieforbundene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 4 mill. kroner utover regjeringens forslag på post 73, uten å kutte i overføringene til Vox og i komplementerende undervisning for elever på internasjonale skoler, slik flertallet gjør.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der det ble foreslått å øke tilskuddet på post 73 med 7 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Kap. 255 Tilskudd til freds- og menneskeretts-sentre

Det foreslås en bevilgning på kr 104 526 000 under dette kapitlet.

Komiteen gjør oppmerksom på det viktige arbeidet som utføres av freds- og menneskerettssentrene i Norge.

Komiteen mener Stiftelsen Arkivet tilbyr et viktig opplæringstilbud om fred og menneskerettigheter for barn og unge. Komiteen mener det er viktig at barn og unge får god kjennskap til krigshistorie, folkeretten og menneskerettighetene, og Stiftelsen Arkivets tilbud er viktig for å oppnå dette.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener derfor dette tilbudet bør styrkes, og viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternati-

ve budsjett for 2015 foreslo å øke bevilgningen til Stiftelsen Arkivet med 0,5 mill. kroner.

Rafto-stiftelsen

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 hvor det bevilges 2 mill. kroner til Raftostiftelsen, utover regjeringens forslag på over 2,8 mill. kroner. Raftostiftelsen har i 2013 gitt opplæring i menneskerettigheter og demokrati til nærmere 3 400 elever. Flertallet er positive til opplæring i menneskerettigheter og demokrati, og forventer at denne stiftelsen vil gi flere elever opplæring i 2015 som følge av økt bevilgning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å bevilge 2 mill. kroner til Rafto-stiftelsen for å sikre videre drift.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at det ble satt av 2 mill. kroner til formålet i Venstres alternative statsbudsjett.

Kap. 256 Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk

Det foreslås en bevilgning på kr 65 283 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil understreke viktigheten av arbeidet Vox gjør for å øke deltakelsen i samfunns- og arbeidsliv ved å heve kompetansenivået for voksne.

Komiteen viser til sekretærfunksjonene Vox har for Nordisk Nettverk for Voksens Læring og Nasjonalt fagskoleråd. Komiteen har merket seg det gode arbeidet som er gjort med informasjonskampanjen om fagskoleutdanningen. Komiteen mener det er positivt at samarbeidet med kommunal grunnopplæring for voksne, rusomsorgen, kriminalomsorgen, Nav og tilbydere i BKA fortsetter. Videre har komiteen merket seg at Vox har levert en rekke publikasjoner, og at de deltar i flere nasjonale og internasjonale prosjekter for å fremme voksnes læring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår at bevilgningen på kap. 256 post 21 reduseres med 1,6 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 254 post 73.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til bygge- og anleggsnæringens rapport «Enkelt å være seriøs» og ber regjeringen starte et arbeid med å etablere et na-

sjonalt kompetanseregister, som et grunnlag for utvidet ID-kort-ordning for arbeidstakere på bygge- og anleggsarbeidsplasser. Disse medlemmer mener det må opprettes en database som grunnlag for et slikt register. Dette registeret etableres og administreres av Vox.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt kompetanseregister, som grunnlag for en ordning med et utvidet ID-kort i bygge- og anleggsbransjen. Registeret administreres av Vox.»

Kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet

Det foreslås en overførbart bevilgning på kr 168 716 000 under dette kapitlet om utvidelse av programmet.

Komiteen viser til at over 400 000 voksne nordmenn har svake grunnleggende ferdigheter innen lesing og tallforståelse og har dermed økt risiko for å falle ut av arbeidsmarkedet. En av fem arbeidstakere behersker ikke data, og svake leseferdigheter er tredje viktigste årsak til utstøting fra arbeidslivet etter alder og helse. Komiteen støtter derfor en styrking av programmet for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA), samt utvidelsen med basiskompetanse i frivilligheten (BKF).

Komiteen viser til BKA-ordningen hvor det er et prioritert mål at opplæringen skal nå voksne med svake grunnleggende lese-, skrive-, regne- og IKT-ferdigheter. Fra 2014 inkluderes også ferdigheter i norsk muntlig da dette er nødvendig for å ta i bruk kunnskaper, samt fungere godt både i arbeidslivet og samfunnet for øvrig. Dette vil innebære at minoritetsspråklige og arbeidsinnvandrere kan gis opplæring i norsk muntlig i tilknytning til opplæring i øvrige grunnleggende ferdigheter.

Komiteen viser til at en del av innvandrerne fra EØS-land har grunnopplæring og/eller fagbrev fra hjemlandet, noe som medfører at de faller utenfor BKA-ordningen. Komiteen er derfor fornøyd med den varslede utredningen fra departementet for denne gruppen.

Komiteen viser til regjeringens forslag om opprettelse av en ny BKF-ordning, som har til formål å styrke grunnleggende ferdigheter for voksne gjennom frivilligheten og dermed enklere nå ut til voksne både i og utenfor arbeidslivet. Komiteen mener den nye BKF-ordningen vil kunne bidra til å gi flere voksne et tilbud om opplæring og dermed øke deres muligheter i arbeidsmarkedet.

Komiteen peker på at det er viktig å fortsette arbeidet med å få på plass gode modeller for samar-

beid mellom Nav, fylkeskommuner, næringslivets organisasjoner og enkeltbedrifter, et samarbeid som må gjøre tilbudet tilgjengelig for flere arbeidssøkere og nye grupper ansatte med lav eller manglende utdanning i lesing, skriving, regning og IKT.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti reagerer på at regjeringen foreslår en reduksjon bevilgningene til organisasjoner og studieforbundene, samtidig som en ønsker å styrke voksenopplæringen gjennom programmet Basiskompetanse i frivilligheten (BKF) der frivillige organisasjoner er tenkt å være arena for kompetanseutvikling for personer med manglende lesekompetanse. Disse medlemmer mener frivillig sektor vil være en god arena for å gi tilbud som styrker basiskompetansen hos personer som trenger det, men mener det da er inkonsekvent av regjeringen å svekke de samme organisasjonenes økonomi og egen opplæringsaktivitet. Disse medlemmer mener dette er en overstyring av frivillig sektor og mener det er mer naturlig at organiseringen av BKF bør tilligge for eksempel VOFO eller andre overbygninger innen frivillig sektor som driver med voksenopplæring.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til regjeringens forslag til statsbudsjett der bevilgningene til BKA foreslås styrket med 15 mill. kroner, i tillegg til at det foreslås 10 mill. kroner til etablering av et program for Basiskompetanse i frivilligheten. I det nye programmet BKF vil landsomfattende frivillige organisasjoner og frivillighetssentralene kunne søke om støtte til opplæringsaktiviteter for personer med manglende lesekompetanse. Disse medlemmer mener det er viktig å gi voksne som har falt gjennom skolen en ny sjanse, og anser derfor begge tiltak som verdifulle tilbud rettet inn mot voksne som mangler grunnleggende ferdigheter i for eksempel lesing eller skriving.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at god opplæring i norsk språk og arbeidskultur er viktig. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Arbeiderpartiet foreslo å øke bevilgningen til Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener den nye ordningen med Basiskompetanse for

frivilligheten (BKF) må utformes i nær dialog med de frivillige organisasjonene.

Kap. 258 Tiltak for livslang læring

Det foreslås en bevilgning på kr 101 700 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at den menneskelige kapitalen er Norges viktigste ressurs og utgjør ca. 80 pst. av nasjonalformuen. Forskning viser at personer som ikke har fullført videregående opplæring, har større mulighet for å falle ut av både utdanning og arbeidsliv. I Statistisk sentralbyrås framskrivning av kunnskapsbehovet i arbeidslivet kommer det frem at behovet for ufaglært arbeidskraft vil bli kraftig redusert i fremtiden. I tillegg endres innholdet i etablerte yrker, og stadig utvikling av nye arbeidsmetoder krever at mange må tilegne seg nye ferdigheter. Verden er i stadig utvikling, og livslang læring og kompetanseutvikling er derfor en nødvendighet innen alle utdanningsnivåer og de fleste typer yrker. For å benytte befolkningens kompetanse godt nok så er det viktig å ha en koordinert og en målrettet innsats for livslang læring.

Komiteen har merket seg utfordringer og anbefalinger som fremkommer i OECD-rapporten, diagnose av det norske kompetansesystemet. Komiteen har merket seg at det er satt i gang flere tiltak for å styrke livslang læring. Komiteen ser også behov for å følge anbefalingene fra rapporten og slutter seg til forslagene som fremkommer i saken. Komiteen vil spesielt peke på behovet for å utarbeide en nasjonal strategi for kompetansepolitikken.

Komiteen har merket seg at departementet følger opp komiteens merknad i Innst. 12 S (2013–2014) om å utvikle et helhetlig system for rådgivningstjeneste og karriererettledning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår at bevilgningen på kap. 258 post 21 reduseres med 1,5 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 254 post 73.

Narviksenteret

Komiteen mener det er viktig å satse på historiefremidling, menneskerettigheter og fredsbbygging og vil peke på at stiftelsen Narviksenteret er et godt tiltak i så måte.

Komiteen er derfor fornøyd med at regjeringen ivaretar at Narviksenteret skal kunne følge opp bygging av nytt museumsbygg.

7. Høyere utdanning og fagskoleutdanning

Programkategori 7.60 omfatter universiteter og høyskoler, samt fellestiltak for disse. Videre inngår studentvelferd og -boliger samt fagskoleutdanning.

Kap. 260 Universiteter og høyskoler

Det foreslås en bevilgning på kr 30 912 271 000 under dette kapitlet.

Komiteen mener god kvalitet i høyere utdanning er avgjørende for å sikre framtidig verdiskapning og trygge velferden i Norge. I tillegg har universiteter og høyskoler et bredere samfunnsoppdrag enn bare dette. Akademia skal levere banebrytende ideer og ny kunnskap. Den er også en nødvendig del av en fri offentlighet, og et korrektiv til samfunnet.

Komiteen er tilfreds med at det er stor og bred enighet om at denne sektoren er viktig, og at det å utvikle enda bedre kvalitet, både på utdanningstilbudet og innen forskning, skal prioriteres.

Både utdanning og forskning er viktige oppgaver for alle universiteter og høyskoler. Adgangen til høyere utdanning må være reell for alle, og studentene må sikres et utdanningstilbud av høy kvalitet. Institusjonene og forskerne må sikres forutsigbare rammebetingelser og faglig frihet.

Utdanningsinstitusjonene utdanner ikke bare mennesker som skal inn i arbeidslivet og som skal være i stand til å løse ulike samfunnsbehov. De skal også løse morgendagens utfordringer og være aktive samfunnsborgere. Dannelse og kritisk refleksjon skal fortsatt være en viktig del av samfunnsoppdraget til universiteter og høyskoler, og institusjonenes autonomi må bevares.

Når det i regjeringens budsjettforslag foreslås 47 nye rekrutteringsstillinger innenfor helse- og sosialfag, realfag og lærerutdanning, er dette i tråd med de behov vi ser i framtida.

Komiteen støtter arbeidet med å fremme samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenføring og er fornøyd med at det er satt av 75 mill. kroner til dette.

Komiteen mener at forskning og høyere utdanning er av avgjørende betydning for å bygge landet gjennom ny kunnskap og godt kvalifisert arbeidskraft. Sterke og tilgjengelige universiteter og høyskoler er viktig for å skape vekst og livsgrunnlag for hele landet. Komiteen understreker at Norge har gode universiteter og høyskoler, med forutsetninger for å bli enda bedre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforli-

ket av 21. november 2014, hvor den resultatbaserte omfordelingen (RBO) til UH-sektoren økes med 50 mill. kroner utover regjeringens forslag. Flertallet viser til at disse partier i flere år har etterlyst en sterkere satsing på kunnskap, utdanning og forskning, og er fornøyd med at høyere utdanningsinstitusjoner får styrket sin basisbevilgning, noe som igjen skaper større handlefrihet for sektoren. Videre mener flertallet at økningen i RBO vil bidra til mer resultatorienterte institusjoner, slik at UH-sektoren i større grad vil hevde seg internasjonalt. Flertallet viser til at uttellingen for deltagelse i EU-prosjekter har falt betydelig som resultat av at de høyere utdanningsinstitusjonenes aktivitetsnivå i EU-programmer økte betydelig i 2013. Flertallet ber derfor om at økningen i RBO legges til EU-komponenten.

Flertallet merker seg satsingen på verdensledende utdannings- og forskningsmiljø. Flertallet mener det er naturlig at Norge som kunnskapsnasjon har større ambisjoner i internasjonal sammenheng enn hva tilfellet er i dag. Som et ledd i å nå disse ambisjonene er det en styrke at institusjonene nå får større mulighet til å tiltrekke seg toppforskere fra andre land.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet har lenge etterspurt en styrking av grunnfinansieringen av universiteter og høyskoler. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen i sitt forslag til neste års budsjett følger opp den solide satsingen i inneværende år.

Disse medlemmer vil understreke at fordelingen av 70 mill. kroner til verdensledende utdannings- og forskningsmiljøer er foretatt på bakgrunn av objektive kvalitetskriterier. Det er ikke hold i påstanden om at dette er finansiert gjennom kutt til andre institusjoner. Videre vil disse medlemmer påpeke at Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Nordland, samt flere høyskoler, har generelt vesentlig høyere realvekst enn de fem universitetene som nådde opp i konkurransen om midlene til verdensledende utdannings- og forskningsmiljøer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er kritiske til at regjeringen endrer den etablerte og godt forankrede politikken for hvordan institusjonene finansieres. I regjeringens forslag skal 70 mill. kroner fordeles ut fra spisse kvalitetskriterier, rettet mot fagmiljøer som har særlige forutsetninger for å strekke seg mot verdenstoppen. Innretningen bryter med det veletablerte prinsippet i sektoren om at man skal belønne kvalitet gjennom åpen konkurranse.

Disse medlemmer mener også det var uheldig at regjeringen la opp til at satsingen på håndplukkede institusjoner i praksis skulle finansieres ved kutt i bevilgningene til høyskolene og de resterende universitetene. Disse medlemmer er bekymret for konsekvensene av disse kuttene. Dette er institusjoner med et særlig tungt ansvar for viktige profesjonsutdanninger som lærer-, sykepleier og ingeniørutdanninger, hvor også forskningsbehovet er stort. Kvaliteten på disse fagmiljøene er avgjørende for en god skole, et godt helsevesen og for at vi kan bygge landet for framtiden. Disse medlemmer mener regjeringen sender feil signaler når forskjellige deler av UH-sektoren behandles ulikt.

Disse medlemmer er også kritiske til at regjeringen foreslo at studieavgiften i praksis gjennomføres som et flatt kutt på alle universiteter og høyskoler, uten engang å ta hensyn til hvorvidt institusjonene har slike studenter.

Disse medlemmer er opptatt av at universiteter og høyskoler skal ha forutsigbare rammebetingelser. En solid grunnfinansiering er grunnlaget for å gi skikkelig oppfølging av studentene og gode rammebetingelser for forskerne.

Disse medlemmer viser til innstillingen til den siste forskningsmeldingen, Innst. 372 S (2012–2013), hvor et enstemmig storting uttrykte tilfredshet med at det skulle bli satt ned et finansieringsutvalg. Det er et klart behov for en gjennomgang av finansieringen for å sikre en mer optimal ressursbruk kombinert med høy kvalitet i utdanning og forskning ved alle universiteter og høyskoler. På denne bakgrunn forventer disse medlemmer at konklusjonene i utvalget er klare i såpass god tid, at det er mulig å bruke rapporten i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om struktur i høyere utdanning, som er varslet av regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å øke bevilgningen til resultatbasert omfordeling til statlige institusjoner i UH-sektoren med 50 mill. kroner mer enn regjeringens forslag til statsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstre parti viser til at når grunnbevilgningene til universiteter og høyskoler over lengre tid ikke oppleves som tilstrekkelige av institusjonene, vil dette kunne medføre at institusjonene vil få ytterligere vanskeligheter med å følge opp Kvalitetsreformen, at forskningsinnsatsen svekkes og at både studenter og ansatte gis et dårligere tilbud. Når studenttallet i tillegg stiger, og øvrige utgifter ikke kompenseres tilstrekkelig, sier det seg selv at institusjonene fort vil

komme i en varig skvis i forhold til pålagte oppgaver og finansieringen av disse.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at dette er bakgrunnen for at det i Venstres alternative statsbudsjett ble satt av 436,2 mill. kroner til en direkte styrking av basisbevilgningene i universitets- og høyskolesektoren, hvorav 16,2 mill. kroner av styrkingen ble øremerket private institusjoner.

Dette medlem vil særlig understreke betydningen av at man prioriterer forskning og høyere utdanning. Dette innebærer blant annet at norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. Dette medlem er derfor positiv til regjeringens intensjon om å utvikle flere verdensledende fagmiljøer. Dette medlem vil understreke at alle institusjonene må ha mulighet til å bygge opp fagmiljøer, som kan gjøre dem kvalifiserte til å kunne ta del i tilskuddsordningen for rekruttering av internasjonale toppforskere. For dette medlem er det viktig å understreke at en satsing på verdensledende forskningsmiljøer alene ikke er med på å gjøre Norge til en forskningsnasjon. Dette medlem mener at vi i tillegg trenger en kraftig opptapping av basisbevilgningene til universitetene og høyskolene, samt en økt satsing på forskning gjennom instituttene og i næringslivet. Dette medlem mener dette gir den bredden som er avgjørende for å styrke Norge som forskningsnasjon.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der basisbevilgningene til universiteter og høyskoler ble foreslått økt med én pst., 303 mill. kroner.

Dette medlem er opptatt av å styrke kompetansen i barnevernet. Den rød-grønne regjeringen styrket finansieringen av barnevernsstudiet ved å endre den til «klasse E», som en del av satsinga på barnevernet. Mange som arbeider i barnevernet kommer imidlertid fra sosionomstudiet. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der også sosionomstudiet ble foreslått oppgradert til klasse «E», med en budsjetteffekt på 15,3 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti konstaterer det er langt flere tiltak og økte midler for kvalitet i forskning sammenlignet med kvalitet i utdanning i regjeringens budsjettforslag, dette til tross for at det er behov for bedre kvalitet på mange studier. Ikke minst er det viktig at studentene blir møtt med god undervisning, undervisningslokaler med høy kvalitet, med godt utstyr og

relevante praksisplasser til alle som skal ha praksis i arbeidslivet. Bedre kvalitet i utdanningen vil forebygge frafall, øke motivasjonen hos studentene og gjøre dem bedre skikket til å møte arbeidslivet. Spesielt viktig er det å sikre mange gode kandidater innen tre profesjoner; lærer-, ingeniør-, og sykepleierutdanningene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til partiets alternative budsjett i finansinnstillingen, hvor 90 mill. kroner av bevilgningen til universiteter og høyskoler ble foreslått satt av til en søkbar ordning for satsinger for høyere undervisningskvalitet i UH-sektoren.

Arkivarutdanning

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 der det er satt av 6 mill. kroner i ekstra tilskudd til arkivarutdanning ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Dette må sees i sammenheng med fremtidig helsearkiv på Tynset.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at flertallet fant rom til denne bevilgningen etter forhandlinger i Stortinget, og er tilfreds med det. Disse medlemmer viser til at den rød-grønne regjeringen la inn midler til etablering av bachelorstudium i arkivfag ved Høgskolen i Sør-Trøndelag i sitt budsjettforslag for 2014. Imidlertid ble dette foreslått kuttet av den nåværende regjeringen med begrunnelsen at regjeringen ikke bevilget oppstartsbevilgning til Arkivet på Tynset for 2014. Disse medlemmer finner det uheldig at dette har forsinket både byggeprosjektet og utdanningen av arkivfaglig kompetanse i regionen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt forslag i finansinnstillingen hvor det ble foreslått å bevilge 6 mill. kroner til oppstart av arkivarutdanning ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST). Disse medlemmer viser for øvrig til merknader i familie- og kulturkomiteens budsjettinnstilling og forslaget om å bevilge 30 mill. kroner til oppstart av nytt Arkiv på Tynset over kap. 329.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett for 2015, der det ble foreslått 75 mill. kroner i oppstartsbevilgning til Arkivet på Tynset.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2015 hvor det ble foreslått å

bevilge et ekstra tilskudd på 4 mill. kroner til arkivutdanning ved Høgskolen Sør-Trøndelag i forbindelse med helsearkiv på Tynset. Videre viser dette medlem til finansinnstillingen hvor Sosialistisk Venstreparti foreslo 15 mill. kroner i oppstartsbevilgning til Arkivet på Tynset.

Rekrutteringsstillinger

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det er behov for flere rekrutteringsstillinger i årene som kommer. Undersøkelser viser at arbeidsmarkedet, også utenfor academia, i stadig økende grad etterspør personer med doktorgradskompetanse. Flertallet peker på at det for fremtiden særlig vil være viktig å satse på forskerkompetanse innenfor MNT-fagene, og særlig innenfor IKT-feltet.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 hvor det er satt av 37,5 mill. kroner til 100 nye stipendiatstillinger, i tillegg til de 47 stipendiatstillingene som ligger i regjeringens budsjettforslag for 2015. Dette flertallet mener flere stipendiatstillinger er viktig for å styrke oppbyggingen av gode forskningsmiljøer. Dette flertallet vil understreke at 50 av de nye stipendiatstillingene skal øremerkes UiS, UiN og UiA, og fordeles forholdsmessig. Dette flertallet mener tilskudd til stipendiatstillinger er et viktig bidrag til utvikling ved disse institusjoner. Dette flertallet vil understreke at de øvrige 50 stipendiatstillingene skal fordeles mellom de øvrige institusjonene. For dette flertallet er det viktig å understreke at de private skal ha en andel av disse.

Dette flertallet viser til at Forskningsrådet fra og med 2015 fjerner toppfinansiering av nye Marie Skłodowska Curie Actions (MSCA)-stipendiater i Horisont 2020. MSCA-stipendiater bidrar til å skaffe norske forskningsmiljøer internasjonale nettverk og gode forskerrekrutter. Dette flertallet frykter at universiteter og høyskoler vil mangle insentiv til å ansette stipendiater fra MSCA når toppfinansieringen fra Forskningsrådet forsvinner. Dette flertallet vil la norske universiteter og høyskoler få bruke øremerkede midler til rekrutteringsstillinger for å toppfinansiere MSCA-stipendiater. Det vil gi institusjonene nødvendig stimulans til fortsatt å søke slike stipendiater. Isolert sett vil det gi noe færre årsverk i øremerkede rekrutteringsstillinger, men doktorgradsproduksjonen vil bli opprettholdt. Det er unødvendig detaljstyring av institusjonene å legge begrensning på hvilken tilleggsfinansiering de kan

innhente for å nå Kunnskapsdepartementets måltall for stipendiater. Det er et enkelt og ubyråkratisk grep for å styrke insentivene for å søke MSCA-stipendiat-ter. Det vil øke handlingsrommet til UH-institusjonene. Det vil være særlig nyttig for de institusjonene som har mange øremerkede stipendiatstillinger. De aller fleste av disse er finansiert vesentlig dårligere enn nye stipendiatstillinger.

Dette flertallet foreslår at bevilgningene på kap. 260 post 50 reduseres med 2,272 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 260 post 70.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at budsjettforliket gir 147 nye stipendiatstillinger i 2015, og viser for øvrig til opptrappingen av stipendiatstillinger varslet i langtidsplanen for forskning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, og Sosialistisk Venstreparti viser til at det var en markant økning i antall nye studieplasser i perioden 2006 til 2013. Den rød-grønne regjeringen prioriterte særlig fagområder med behov for arbeidskraft, som lærere, ingeniører og sykepleiere. Behovet finnes ennå, og flere godt utdannede kandidater innenfor disse områdene er nødvendig for å styrke kunnskapssamfunnet. Disse medlemmer merker seg derfor med undring at regjeringen ikke foreslo opprettelse av nye studieplasser i det framlagte budsjettet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 37,5 mill. kroner til 100 nye stipendiatstillinger, i tillegg til de nye 47 stipendiatstillingene som ligger i regjeringens budsjettforslag.

Disse medlemmer mener stipendiatstillinger er viktige for å styrke oppbyggingen av forskningsmiljøer. I så måte er det viktig å styrke de fagmiljøene det pekes på i langtidsplanen for forskning: hav, klima/miljø/miljøvennlig energi, offentlig sektor (særlig helse og omsorg), muliggjørende teknologier, et innovativt og et omstillingsdyktig næringsliv. I denne sammenheng er det naturlig at UiS, UiN og UiA får et særskilt løft.

Komiteens medlem fra Venstre mener det er behov for en kraftig økning i antall rekrutteringsstillinger i UH-sektoren, jf. blant annet rapporten «Etterspørsel og tilbud av stipendiatstillinger i Norge frem mot 2020», forfattet av en arbeidsgruppe nedsatt av Kunnskapsdepartementet og Universitets- og høyskolerådet. I rapporten, som tar for seg en rekke momenter knyttet til forskerrekruttering og -utdanning, anslås det et behov for ca. 400 nye stipendiat-

stillinger pr. år i perioden frem til 2020. Størst behov er forventet innen teknologi- og realfagene.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å bevilge 136 mill. kroner til opprettelse av ca. 500 nye stipendiatstillinger fra høsten 2015, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner. 100 av disse stipendiatstillingene er satt av til Universitetet i Nordland, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder. Dette medlem vil understreke at disse universitetene må få likere vilkår med de øvrige universitetene.

Dette medlem mener det også er viktig å sikre et tilstrekkelig antall postdoktorstillinger, slik at doktorgradsstipendiater etter avlagt doktorgrad har mulighet til å få en rekrutteringsstilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å bevilge 34 mill. kroner til opprettelse av ca. 100 nye postdoktorstillinger f.o.m. høsten 2015, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner. De nye universitetene skal hensyntas særskilt i forbindelse med tildeling av rekrutteringsstillinger, i tråd med innmeldte behov.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag om å styrke forskningen gjennom 50 mill. kroner til rekrutteringsstillinger ved de tre nye universitetene, i Agder, Stavanger og Nordland.

Studieavgift for studenter utenfor EØS-området

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 hvor det slås fast at det ikke skal innføres studieavgift for studenter fra tredjeland. Etter flertallets syn tilfører de utenlandske studentene viktig kompetanse og mangfold, som gjør våre utdanningsinstitusjoner bedre. Som resultat av budsjettforliket 21. november 2014 økes derfor basisbevilgningene til UH-institusjonene med 80,5 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Flertallet er enige om at ordinære studieplasser ved offentlige institusjoner skal være gratis, og vil ikke gi adgang til å innføre studieavgift for studenter fra tredjeland.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig å beholde gratisprinsippet i norsk høyere utdanning og hegne om lik rett til utdanning. Disse medlemmer er derfor tilfredse med at flertallet avviser forslaget om å innføre studieavgift. Ved forrige behandling av

statsbudsjettet ble forslaget om å utrede en studieavgift for studenter avvist at stortingsflertallet. Det er ikke flertall i Stortinget for å innføre en studieavgift, og disse medlemmer forventer derfor at alle forslag om å innføre studieavgift legges til side og ikke fremmes på nytt.

Disse medlemmer viser til at forslaget gjaldt studieavgift fra studenter fra land utenfor EØS-området og Sveits fra og med høstsemesteret. Et av de viktigste målene i vedtatt politikk for forskning og høyere utdanning er økt internasjonalisering. Rekruttering av utenlandske studenter og forskere er avgjørende for om vi skal lykkes med å nå de ambisiøse målene vi har for å få fram forskningsmiljøer i verdensklasse. Da er det svært uheldig å innføre en studieavgift for studenter fra land i områder som har voksende markeder og som norsk næringsliv i stadig større grad orienterer seg mot: Asia, Afrika og Sør-Amerika. Dessuten vil det påvirke utvekslingen av studenter mellom Russland og Norge, som særlig universitet og høyskoler i Nord-Norge vil merke følgene av. Norge sliter med å være attraktiv, både på grunn av manglende kunnskap om hva vi har å tilby og på grunn av høye levekostnader.

Disse medlemmer peker dessuten på at regjeringen foreslo denne endringen på en uheldig måte. Budsjettet for universiteter og høyskoler ble forespeilet et kutt på 80,5 mill. kroner, mot at de som selv ønsket det kunne innføre studieavgift. Kuttene ville rammet alle institusjoner, uavhengig om dette var studier som hadde utenlandsstudenter eller ikke. Dessuten ville det medføre oppbygging av unødig, lokalt byråkrati, for å kreve inn pengene, stikk i strid med vedtatte intensjoner om mindre byråkrati.

Disse medlemmer konstaterer med tilfredshet at behandlingen i Stortinget har stoppet regjeringens planer om å ta studieavgift.

Komiteens medlem fra Venstre er opp-tatt av at alle norske statlige kunnskapsinstitusjoner skal være åpne for alle. Dette medlem vil understreke viktigheten av gratisprinsippet i norsk høyere utdanning. Dette medlem viser til at ved behandlingen av Prop. 1 S (2013–2014) gikk et flertall i Stortinget imot å utrede studieavgift for internasjonale studenter utenfor EU/EØS-området. Dette medlem registrerer at regjeringen likevel foreslo å trosse gratisprinsippet og innføre mulighet for studieavgift, samtidig som institusjonene trekkes i basisbevilgning. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det på denne bakgrunn ble satt av 80,5 mill. kroner mer til universiteter og høyskoler.

Studiesenteret Finnsnes AS

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket der det er satt av 5,7 mill. kroner til Studiesenteret Finnsnes AS (SF). Dette betyr at det foreslåtte kuttet i bevilgninger til SF i regjeringens forslag til statsbudsjett, ikke blir vedtatt. Flertallet viser til at midlene bevilges under rammen til Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet (UiT) som tilskudd til drift av senteret. Samarbeidsformen utredes nærmere mellom partene og skal være innrettet mot behovene i regionen både innenfor privat og offentlig sektor. Flertallet mener dette vil bidra til en styrking av tilbudet om livslang læring i regionen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til disse partienes ulike merknader om Studiesenteret Finnsnes AS under kap. 254.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener Studiesenteret Finnsnes AS har en betydningsfull rolle ved å tilby en desentralisert og fleksibel utdanning i Midt-Troms. Studiesenteret gir et tilbud til voksne som er etablert i regionen, og som har store utfordringer med å flytte til en by med høgskole eller universitet. Disse medlemmer viser til at tilbudet er avgjørende for lokal rekruttering og utdanning innenfor ulike yrkesgrupper.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 6,3 mill. kroner til Studiesenteret Finnsnes og studiesenteret.no over kap. 254 post 73. Disse medlemmer er videre tilfreds med at regjeringen i forliket med Venstre og Kristelig Folkeparti har lagt bort forslaget om å kutte i bevilgningen til Studiesenteret Finnsnes AS.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der det ble foreslått å videreføre statlig tilskudd og øke tilskuddet til både Studiesenteret.no og Studiesenteret Finnsnes AS med til sammen 10 mill. kroner.

Sørlandslab

Komiteen har merket seg at Universitetet i Agder (UiA) og næringsklyngene på Sørlandet samarbeider om etableringen av Mechatronic Innovation Lab, også kalt Sørlandslab, som et senter for utvikling, testing og pilotering av nye og innovative teknologiske løsninger. Dette vil være en viktig samar-

beidsarena for teknologisk forskning og innovasjon, med basis i mekatronikkompetansen på UiA, et felt hvor fagmiljøer ved universitetet innehar en ledende posisjon. Initiativet til et pilottestlaboratorium er viktig for regionen gjennom de fordelene slik infrastruktur gir for forskning og utdanning, men laboratoriet er særlig viktig for å bidra til at UiA videreutvikles som drivkraft for næringsutvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til mer omtale av dette i næringskomiteens budsjettinnstilling og til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 5 mill. kroner til dette prosjektet på kap. 900 post 31.

Private høyskoler

Komiteen viser til at flere private høyskoler ser behovet for strukturendringer og sammenslåinger i universitets- og høyskolesektoren, og muligheter for samarbeid og eventuelt fusjon av flere private institusjoner. Komiteen mener at utlysningen av SAKS-midler våren 2015 også må tilkomme private institusjoner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014, om at basisbevilgningen til private høyskoler økes med 4 mill. kroner, hvorav en forholdsmessig andel skjer gjennom en økning av den resultatbaserte omfordelingen (RBO), og de øvrige midlene som ordinære basisbevilgninger. Flertallet mener private høyskoler spiller en viktig rolle i norsk høyere utdanning og at det er viktig å få til større grad av likebehandling mellom offentlige og private aktører i finansieringen av utdanningsinstitusjonene. Flertallet er derfor tilfreds med at dette gjenspeiler seg i økte basisbevilgninger til institusjonene. Flertallet foreslår at bevilgningene på post 70 økes med 2,272 mill. kroner mot en reduksjon av post 50 på 2,272 mill. kroner, slik at private høyskoler får en andel av de nye stipendiatstillingene fra budsjettforliket av 21. november 2014.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet gikk inn for å øke bevilgningen til resultatbasert omfordeling til private institusjoner i UH-sektoren med 4 mill. kroner mer enn regjeringens forslag til statsbudsjett.

Bygg og utstyr

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at behovet for rehabilite-

ring og oppgradering av bygg ved de selvforvaltende institusjoner er godt dokumentert, blant annet gjennom undersøkelser utført av Riksrevisjonen og at dette etterslepet har bygd seg opp over flere år. Oppdaterte bygg og anlegg er en forutsetning for å skape ledende miljøer.

Flertallet peker videre på at det er nødvendig med oppdatert utstyr i profesjonsutdanningene for at studentene skal få best og mest mulig utbytte av studiene slik at dette er lett overførbart til det utstyret studentene møter i arbeidslivet. Flertallet er tilfreds med at utstyret i sykepleier- og ingeniørutdanningene styrkes med 30 mill. kroner.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 om å redusere bevilgningene til oppgradering av bygg i universitets- og høyskolesektoren med 10 mill. kroner, til 75 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Riksrevisjonens undersøkelse av statens rolle som forvalter av eiendomsmassen i universitets- og høyskolesektoren, og Stortingets behandling av den: Innst. 230 S (2012–2013) og Dokument 3:4 (2012–2013). Der kommer det fram at en tredel av eiendomsmassen kan beskrives som i middels eller svært dårlig teknisk stand. I tillegg er 40 pst. av bygningsmassen som sektoren forvalter, selv i dårlig stand.

I lys av dette er det bemerkelsesverdig og uheldig at regjeringen, for første gang på mange år, ikke har funnet rom for oppstart av noen nye byggeprosjekter, men kun viderefører byggeprosjekt som ble startet av den rød-grønne regjeringen.

UiB, UiT og Fram

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener universitetsmuseene har en svært viktig rolle som forvaltere og formidlere av den kunnskapen universitetene forvalter. Flertallet mener det er gledelig at Universitetet i Bergen har satt i gang rehabilitering av De naturhistoriske samlinger, og at Kunnskapsdepartementet har godkjent kostnadsrammen for prosjektet. Flertallet mener det er uheldig at regjeringen foreslår å stanse bevilgningene til den tiltrente rehabiliteringen.

Flertallet viser til at Riksrevisjonen har kritisert manglende vedlikehold av bygget og pekt på at dette kunne medføre store tap av kulturell, kunstnerisk og naturhistorisk verdi. I 2013 startet første fase

av rehabiliteringen og utflyttingen av objekter har pågått siden 2012. Bygningen er snart tømt for gjenstander slik at rehabiliteringen kan fullføres. Ved manglende bevilgning midt i prosessen vil kostnadene til ned-rigging av byggeplassen rundt museet være anslagsvis 5 mill. kroner. Fagkompetansen vil også bli borte og må bygges opp på nytt. Dette vil utsette fullføringen av prosjektet på ubestemt tid, noe som betyr mye for alle som vanligvis besøker museet, ikke minst mange barn og unge gjennom skolebesøk.

Flertallet viser til finansinnstillingen hvor disse partier foreslo 15 mill. kroner til rehabilitering av Universitetsmuseet i Bergen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning i Tromsø har både en viktig strategisk rolle i nordområdesatsingen og er en betydelig aktør i nasjonal og internasjonal klima- og miljøforskning. For å kunne holde aktiviteten oppe er behovet for større plass ved senteret betydelig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett hvor det ble foreslått 10 mill. kroner til oppstart av byggetrinn 2 ved Framsenteret i Tromsø.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det ble foreslått 25 mill. kroner til oppstart av byggetrinn 2 av Framsenteret i Tromsø.

Gløshaugen

Komiteen merker seg at styret ved NTNU enstemmig har uttalt at en mer samlet campus ved Gløshaugen vil bygge opp under universitetets evne til å oppfylle sin strategi og sitt samfunnsoppdrag. I vedtaket framhever styret NTNUs særlige mandat til å fremme tverrfaglige studietilbud og samarbeid i hele fagbredden, samt sjansen til å styrke universitetets nasjonale og internasjonale rolle.

Komiteen merker seg videre at konseptvalgutredningen som er satt i gang av NTNUs eier, Kunnskapsdepartementet, også foreslår en samlet campusløsning for NTNU.

Komiteen peker på at NTNU er i en særstilling i norsk sammenheng, med sin tunge teknologiske profil i kombinasjon med stor faglig bredde. Komiteen er kjent med at styret i NTNU mener en samling av campus på NTNU vil styrke universitetet i arbeidet med å videreutvikle de sterke fagmiljøene samfunnet vil trenge i framtiden. Komiteen kon-

staterer at dette prosjektet nå er til kvalitetssikring og imøteser resultatet av dette arbeidet.

ACN

Komiteen viser til at utdanningstilbudet som gis ved American College of Norway (ACN) siden oppstarten i 1992, har vært godkjent for utdanningsstøtte etter særskilt godkjenning fra Kunnskapsdepartementet. ACN kan ikke få godkjenning av NOK-UT fordi skolen driftes etter amerikansk modell. Uten godkjenning vil de norske studentene ved ACN miste rett til utdanningsstøtte fra undervisningsåret 2015–2016. Skolen har en lang historie, har stor betydning for lokalsamfunnet og tilbyr et unikt opplæringsopplegg i et tett samarbeid med skoler i USA. Det er god grunn til å legge til rette for at skolen kan fortsette å tilby dette unike opplæringsopplegget, som et godt og viktig tilbud til mange studenter som ønsker å ta høyere utdanning i USA. Komiteen ber departementet vurdere hva som er nødvendig for å legge til rette for at studenter ved ACN gis rett til utdanningsstøtte også fra undervisningsåret 2015/2016, og komme tilbake til dette på egnet måte.

Kap. 270 Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter

Det foreslås en bevilgning på kr 476 699 000 under dette kapitlet.

Komiteen peker på at internasjonal mobilitet blant studenter og forskere er viktig både i en global sammenheng og for forskning, utdanning, arbeids- og næringsliv i Norge. Norske studenter og forskere i utlandet besitter ofte kompetanse som komplementerer norsk høyere utdanning og forskning.

Komiteen viser også til prioriteringer for internasjonale studenter under kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning.

Komiteen viser til at studentsamskipnadene er svært viktige for mange studenter i hele landet, gjennom det velferdsarbeidet som tilbys studentene ved lærestedene.

Komiteen vil påpeke at velferdsarbeid er viktig for studentenes sosiale mobilitet, og at det bidrar til at flere studenter kan bruke mer tid på studier gjennom å holde studentenes kostnader nede.

Komiteen viser til at et godt helsetilbud for studenter er en viktig del av det å sikre gode rammer for å studere. I «Studentenes helse og trivselsundersøkelse» (SHOT) rapporterer 19 pst. av studentene om alvorlige psykiske symptomplager knyttet til blant annet sosial ensomhet, lav studiemestring, konsentrasjonsproblemer og dårlig selvbilde.

Samtidig mener komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kris-

telig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, at studenthelsetilbudet er for dårlig utbygd til å møte denne utfordringen og gi alle studenter et godt nok tilbud.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, er bekymret over at studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2014 viser at så mye som 19 pst. av studentene rapporterer alvorlige psykiske symptomer. Dette er dobbelt så høyt som i normalbefolkningen i samme aldersgruppe, og kvinner er mest utsatt. Dette flertallet mener dette gir grunnlag for målrettede tiltak for å forbedre psykisk helse blant studenter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 5 mill. kroner på kirke-, utdannings- og forskningskomiteens ramme og 10 mill. kroner på helse- og omsorgskomiteens ramme, totalt en satsing på 15 mill. kroner til å styrke det psykologiske helsetilbudet for studenter, der 5 mill. ble foreslått bevilget direkte til studentsamskipnadene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å bevilge 10 mill. kroner til tiltak for å bedre den psykiske helsen blant studenter (ny post 73).

Komiteens medlem fra Venstre viser til Vestres alternative statsbudsjett der det ble foreslått å etablere en egen tilskuddsordning for studentsamskipnader, høyskoler og universiteter som har prosjekter som vil føre til bedre psykisk helse blant studentene, og der det ble satt av 15 mill. kroner til formålet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett satte av 15 mill. kroner til forebyggingstiltak rettet mot studentenes psykiske helse.

Levekår

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at levekårsundersøkelsen blant norske studenter gir viktig kunnskap om studieforhold, helse, boligsituasjon, familieliv, fritidsvaner, økonomi og arbeidsforhold. Den siste levekårsundersøkelsen ble lagt fram høsten 2012. Disse medlemmer mener at forhold som økningen i antall studenter, press på boligmarkedet og stu-

denters økonomiske situasjon tilsier at det ikke bør gå for mange år mellom hver ny levekårsundersøkelse.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for snarlig oppstart av arbeidet med neste levekårsundersøkelse blant studenter.»

Studentboliger

Komiteen peker på viktigheten av fortsatt utbygging av studentboliger gjennom studentsamskipnadene. Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelse viser at 74 pst. av studentenes støtte fra Statens lånekasse for utdanning går til boligformål. I det henseende er bygging av studentboliger gjennom studentsamskipnadene viktig for studentenes totaløkonomi.

Komiteen er tilfreds med at regjeringen viderefører ordningen med høyere øvre kostnadsramme i pressområdene.

Komiteen viser til at bygging av studentboliger med statstilskudd er viktig for å møte studentenes behov for bolig, særlig i områder hvor det ordinære boligmarkedet er presset.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014, hvor det bevilges midler til bygging av 500 flere studentboliger, i tillegg til regjeringens forslag på 1 500. Flertallet merker seg et stort behov blant studentene for lettere tilgang til studentboliger, og er derfor fornøyd med at bygging av studentboliger prioriteres. En av studentsamskipnadenes viktigste velferdsoppgaver er å tilby studentboliger, da det gir studentene tilgang på en rimelig hybelenhet under studieperioden. Flertallet merker seg stort behov for studentboliger, spesielt i storbyer og pressområder. Flertallet mener påbegynte prosjekter og områder med størst behov må prioriteres. Videre viser flertallet til at det aldri før har blitt gitt tilskudd til bygging av så mange studentboliger som budsjettforliket av 21. november 2014 legger opp til.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener økt studiefinansiering og økt boligbygging er de viktigste grepene for å bedre studentenes økonomiske situasjon. Norge vil ha om lag 280 000 studenter i høyere utdanning i 2020. Disse medlemmer viser til at over 15 000 studenter sto i boligkø for studentbolig høsten 2014. Flere boliger er en nøkkel både til å gi ungdom mulighet til å studere og til å dempe presset på boligmar-

kedet. Boligsituasjonen er særlig vanskelig i pressområdene.

Disse medlemmer merker seg at regjeringens forslag til statsbudsjett ikke innebar noe taktskifte i bygging av studentboliger. Disse medlemmer konstaterer at det i forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti bevilges midler til studentboliger slik at forslaget kommer mer på nivå med opposisjonens forslag.

I perioden 2005–2013 ble de statlige tilskuddene til studentboliger mer enn doblet. For å møte behovet må takten økes ytterligere. Disse medlemmer mener det bør vedtas en forpliktende opptrappingsplan for studentboliger som sikrer at byggingen skjer raskt nok.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en opptrappingsplan for bygging av studentboliger.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine forslag i finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet gikk inn for en økning på 500 studentboliger i 2015 utover regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til sine merknader under punkt 2.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å øke bevilgningen til bygging av studentboliger med 57 mill. kroner, hvilket gir rom for bygging av 1 000 flere studentboliger enn regjeringens forslag i proposisjonen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at det i proposisjonen legges opp til å finansiere ca. 1 500 studentboliger i 2015. Gitt presset på leiemarkedet mener dette medlem at det er behov for en kraftig økning i bevilgningene til studentboliger ut over dette de kommende årene. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslo en bevilgning på 56 mill. kroner for å sikre at det bygges 2 500 studentboliger neste år.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der det ble foreslått bygget 500 ekstra studentboliger utover regjeringens forslag.

Kap. 276 Fagskoleutdanning

Det foreslås en bevilgning på kr 66 747 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at denne posten kun omhandler de fagskolene som får direkte støtte over statsbudsjettet, og ikke de som finansieres gjennom rammetilskudd til fylkeskommunen eller over budsjettet til Helse- og omsorgsdepartementet.

Komiteen viser videre til at tilgangen til bredden av gode fagskoleutdanninger er viktig for å sikre arbeidsmarkedet og næringslivet tilgang til yrkesrettet utdanning på høyere nivå – tilpasset ny teknologi, nye trender og nye krav i arbeidslivet. Fagskolenes kvalitetssikrede, fleksible og arbeidsmarkedsrettede utdanningstilbud, som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, er nødvendig for å sikre samfunnet nødvendig kompetanse.

Komiteen er fornøyd med styrkingen av den systematiserte kunnskapen om fagskolene. Innføringen av tilstandsrapport for fagskolene er et viktig bidrag for å sikre kvalitet, tette igjen kunnskapshull og i tillegg bidra til å gi fagskolesektoren økt synlighet. Mer og bedre kunnskap gir et bedre grunnlag for å videreutvikle fagskolene.

Komiteen mener at utfordringene i arbeidslivet, både på kort og lengre sikt tilsier at det er behov for et kraftig løft for fag- og yrkesopplæringer, også i fagskolen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til regjeringsplattformen til Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen som vil gjeninnføre en statlig finansiering av fagskolene og hvor det også varsles en styrking av de tekniske fagskolene. Flertallet stiller seg positivt til dette og viser videre til at man ved den varslede gjennomgangen av fagskolesektoren bør sette som mål å sikre studenter med godkjent fagskoleutdanning mulighet til overgang til videre med utdanning innenfor høyskoler og universitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at den rød-grønne regjeringen i august 2013 oppnevnte et offentlig utvalg til en gjennomgang av fagskolesektoren for å se på hvordan denne sektoren kan videreutvikles. Disse medlemmer ser fram til innstillingen fra utvalget og mener fagskolen i fremtiden kan rustes opp og styrkes som en yrkesrettet utdanning på høyere nivå.

Fagskolen må løftes som karrier vei. Det må bli lettere å veksle mellom yrkesrettet og akademisk utdanning. Slik kan vi bedre fylle behovene i et moderne kunnskapssamfunn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til partiets forslag i finansinnstil-

lingen, hvor det ble foreslått å styrke bevilgningen til Nasjonalt fagskoleråd med 2,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, også gjengitt under punkt 2 ovenfor, der det ble foreslått å øke bevilgningen på post 72 med 6 mill. kroner utover forslaget i proposisjonen, samt 35 mill. kroner over kap. 572 post 60.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det er satt av 5 mill. kroner for å øke støtten til læremidler på fagskoler. De maritime utdanningene har lenge hatt en vanskelig situasjon mht. læremidler. Dette medlem mener derfor det er særlig viktig at maritim utdanning blir prioritert ved tildelingen av disse midlene.

Kap. 280 Felles enheter

Det foreslås en bevilgning på kr 493 785 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til arbeidet med økt kvalitet i høyere utdanning. Dette budsjettkapitlet omfatter blant annet kvalitetssikringsorganet NOKUT, Samordnet opptak (SO), Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU), BIBSYS, CRISStin, Norgesuniversitetet, UNIS og UNINETT.

Komiteen merker seg at departementet vurderer at NOKUT samlet sett har god måloppnåelse i 2013.

Komiteen ser positivt på arbeidet med den nye studentundersøkelsen som resulterte i lanseringen Studiebarometeret i februar 2014. Komiteen registrerer videre den store veksten i tallet på antall søknader om godkjenning av utenlandsk utdanning som økte med 20 pst. fra 2012 til 2013. Dette har ført til ventelister for godkjenning.

Komiteen mener at fokus på internasjonalisering kan bidra til å styrke kvalitetsutviklingen i norsk utdanning. Senter for internasjonalisering av utdanning forvalter internasjonale samarbeidsprogram på vegne av Kunnskapsdepartementet, Utenriksdepartementet, Norad, Nordisk Ministerråd og EU-kommisjonen. Komiteen viser videre til at SIU i 2013 overtok ansvaret for å godkjenne samarbeidsprogram mellom norske og utenlandske videregående skoler. SIU overtok også ansvaret for å godkjenne utvekslingsorganisasjoner for rett til støtte gjennom Lånekassen. Komiteen mener SIU har en viktig rolle i å utvikle kunnskapsgrunnlaget for internasjonalt utdanningssamarbeid. I 2013 har SIU hatt fokus på bilateralt samarbeid med prioriterte land utenfor EU.

Komiteen viser til Kunnskapsdepartementets forslag om å bevilge 121,8 mill. kroner til UNIS i

2015. UNIS mottar også midler fra Forskningsrådet og næringslivet. Komiteen merker seg med interesse at studenter og ansatte ved UNIS utgjør en stadig viktigere del av lokalsamfunnet på Svalbard og driver en aktiv og utadrettet virksomhet som leverer utdanning og forskning av høy internasjonal kvalitet.

I takt med utviklingen i universitets- og høyskolesektoren i vårt land og internasjonalt er komiteen opptatt av at Norge gjennom UNINETT utvikler et landsomfattende datanett som kan tilby avanserte tjenester for forskning, formidling og utdanning i samspill med internasjonale forskningsnett i Europa og verden ellers.

Komiteen viser videre til betydningen av å sikre vår felles nordiske nettverksinfrastruktur, NORDUnet. Målet med tilskuddet til NORDUnet er å sikre tilgang til det nordiske samarbeidet om en IKT-infrastruktur i verdensklasse. Komiteen mener det er viktig å samarbeide gjennom NORDUnet for å gi de nordiske akademiske nettene mer kostnadseffektive løsninger enn om hvert land skulle operert alene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti minner om at regjeringen tidligere har vært opptatt av open-access tilgang, enten ved at flere publikasjoner blir publisert open-access, eller gjennom tilgang til artikler via institusjonelle forskningsarkiv. Disse medlemmer er usikker på om alle forskningsinstitusjoner og høyere utdanningsinstitusjoner i tilstrekkelig grad følger opp forventningene om økt tilgang til forskningspublikasjoner. Disse medlemmer vil derfor be om at departementet rapporterer om institusjonenes arbeid med open access.

Disse medlemmer mener arbeidet Artsdatabanken gjør har stor betydning for naturmangfoldet. Deres hovedoppgave som en nasjonal kunnskapsbank er å formidle oppdatert og lett tilgjengelig informasjon om arter og naturtyper. Gjennom innhenting, systematisering og formidling av kunnskap, bygger de broer mellom vitenskap og samfunn.

Disse medlemmer mener kunnskapsgrunnlaget om hvilke friluftsområder som er viktige, må styrkes. Derfor må det pågående arbeidet med kartlegging og verdsetting av friluftsområder foreres. Gjennom arealplanlegging og allemannsretten ivretas størstedelen av norsk natur for friluftsliv. Disse medlemmer mener det er viktig at vi allerede i planleggingen av en vei, sikring og tilrettelegging for allmenheten i naturen, boligutbygging eller andre naturinngrep har kunnskap om og kan ta hensyn til de viktigste områdene for biomangfold.

Disse medlemmer mener arbeidet Artdatabanken gjør med å kartlegge norsk natur og gjøre dette tilgjengelig for kommunene er vesentlig for å lykkes med dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor det ble foreslått å øke bevilgningen til Artdatabanken med 3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil peke på at tilgang til kunnskapskilder er viktig både av demokratiske hensyn og for å fremme god læring og forskning. Digitaliseringen øker muligheten for slik tilgang, men samtidig er det store begrensninger på grunn av kostnadene ved ulike abonnementsordninger. I denne sammenheng vil en videreutvikling av arbeidet CRIST' in utfører, være viktig.

Dette medlem mener det bør vurderes om ikke en felles avtale for alle institusjoner er mer hensiktsmessig. Det er grunn til å tro at en felles avtale vil kunne redusere kostnadene, samtidig som det øker tilgangen til viktige kunnskapskilder.

Dette medlem ber derfor departementet vurdere en sentral finansiering av konsortieavtaler.

Kap. 281 Fellestiltak for universiteter og høyskoler

Det foreslås en bevilgning på kr 399 514 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at målet for midler bevilget under dette kapitlet er å bidra til å styrke kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i universitets- og høyskolesektoren. Det innebærer samordning av fellestiltak og prioriterte områder.

Komiteen mener forskning om utdanningskvalitet gir et viktig grunnlag for å videreutvikle utdanningssystemet. Komiteen mener derfor regjeringens forslag om 15 mill. kroner i økt bevilgning til NOKUT for å styrke utdanningskvaliteten vil gi verdifull kunnskap, og viser til at midlene skal gå til et pilotprosjekt om nasjonale deleksamener innenfor matematiske fag på enkelte profesjonsutdanninger, et prosjekt med fagfelleevaluering i samarbeid med utenlandske kvalitetssikringsorgan og utvikling av en modell for felles fagevalueringer av utdanning og forskning i samarbeid med Forskningsrådet. Komiteen imøteser kunnskapsgrunnlaget disse prosjektene vil gi NOKUT og andre relevante miljøer i utdanningssektoren.

Lærerutdanning

Komiteenes medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Socialis-

tisk Venstreparti mener god lærerutdanning er et av de viktigste langsiktige virkemidlene vi har for å sikre en god skole. Innholdet i lærerutdanningene bør være relevant for jobben læreren skal inn i, både i lærerkollegiet og i klasserommet. Utdanningen skal være forskningsbasert og faglig oppdatert, og preges av høy kvalitet i alle ledd. Den nyutdannede læreren må være i stand til å fungere godt fra første dag som lærer, sammen med elevene og i lærerkollegiet. Det betyr at studentene både skal ha hatt en relevant praksis med seg og være teoretisk skolert for yrket og for videre faglig utvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at universitets- og høyskolesektoren har hovedansvaret for denne oppgaven. Disse medlemmer vil understreke at regjeringens rammebetingelser er avgjørende for om de er i stand til å løse dette. Lærerutdanningene har vært gjennom to store reformer de siste årene og ny 5-årig master foreslås innført i 2017. Tusenvis av lærere går på etter- og videreutdanning (EVU) og nye krav om 30/60 studiepoeng i matematikk, norsk og engelsk for å kunne undervise, vil øke behovet ytterligere. Forskningen skal styrkes, særlig på de tradisjonelle profesjonsfagene som lærerutdanning og sykepleie, hvilket betyr at flere av de faglige ansatte skal forske og publisere mer, og undervise mindre. Dessuten pågår det en strukturreform som vil medføre betydelig omstilling for mange institusjoner.

Disse medlemmer understreker ressursbehovet som er nødvendig om institusjonene skal gjennomføre regjeringens «Lærerløft», og er i stand til alle disse oppgavene samtidig. Det finnes knapt spor av nye ressurser rettet inn mot de som skal utdanne lærerne.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre vil understreke at nøkkelen til å løfte kunnskapen i skolen er å satse på lærernes kompetanse. Det er avgjørende at universitetene og høyskolene er i stand til å gi gode faglige tilbud av høy kvalitet, og at samarbeidet med skoleeierne er godt. Disse medlemmer viser til at det allerede i fjor ble bevilget 50 mill. kroner til å styrke universitets- og høyskolenes kompetanse og kapasitet innen etter- og videreutdanning for lærere, som en del av regjeringens lærerløft.

Lærerløftet inneholder flere tiltak for å styrke lærerrollen og lærerutdanningen. Disse medlemmer støtter regjeringens forslag om nye kompetansekrav for lærere som underviser i matematikk, norsk og engelsk i grunnskolen. Disse medlemmer viser videre til regjeringens forslag om å innføre femårig forskningsbasert masterutdanning for lærere fra

2017, og skjerpede opptakskrav til grunnskolelærerutdanningene og lektorutdanningene. Disse medlemmer vil understreke at en god lærerutdanning er grunnlaget for kvalitet i det pedagogiske arbeidet i klasserommet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets budsjettforslag i finansinnstillingen hvor det ble foreslått 90 mill. kroner til å styrke utdanningskvaliteten, særlig innen profesjonsfagene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er positiv til utvikling av flere masterprogram innen lærerutdanningen, men ønsker ikke å gjøre grunnutdanningen for grunnskolelærere til en obligatorisk masterutdanning. Dette medlem mener grunnskolelærerutdanningen fortsatt bør være en 4-årig grunnutdanning med obligatorisk mentorordning og plikt til etter- og videreutdanning. Det gir mulighet til å bygge videre på med masterutdanning etter at en har skaffet seg praksis i skolen etter en tid i yrket.

Komiteens medlem fra Venstre mener en god lærerutdanning er avgjørende for å sikre gode skoler. Dette medlem er positiv til at regjeringen ønsker å etablere en femårig lærerutdanning. Dette medlem mener det er viktig at det settes av midler til å etablere disse tilbudene og å gjøre lærerutdanningsinstitusjonene klare til omleggingen av lærerutdanningen. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det ble satt av 25 mill. kroner til utvikling av lærerutdanningen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti støtter omleggingen til en femårig masterutdanning for lærere, som et ledd i å styrke lærernes kompetanse og skolene som lærende organisasjoner. Dette medlem er opptatt av at en slik masterutdanning må være praksisorientert, slik blant annet den såkalte Tromsø-modellen har vært organisert. Gjennom en mastergrad blir ikke bare studentenes prosjekter knyttet til skolehverdagen, men det kan skapes forpliktelser mellom skolen og de høyere utdanningsinstitusjonene. Slik kan skolen tas inn i forskningen, og forskningen inn i skolen.

Utstyr

Komiteen viser til budsjettforslaget og ser at det legges vekt på effektivitet og tiltak som kan føre til økt kvalitet og relevans for studenter og ansatte. Det vil styrke konkurransen om de beste talentene og også bidra til å styrke vår nasjonale verdiskapning.

Forskningsrådet

Komiteen viser til at målet på dette området for 2015 er å styrke universiteter og høyskoler som innovasjonsaktører, gi mer og bedre forskning i høyskolene og i profesjonsfagene og fremme forskning ved universitetsmuseene.

PRAKUT og Utdanning 2020 ble i 2014 slått sammen til det nye programmet FINNUT for utdanningsforskning og innovasjon i utdanningssektoren.

Komiteen merker seg også at FORNY 2020 styrkes, og at offentlig sektor-ph.d.-ordningen ble etablert i 2014 etter modell av nærings-ph.d.-ordningen. Komiteen er også tilfreds med at praksisrettet FoU for helse- og velferdstjenestene (PraksisVel), jf. Meld. St. 13 (2011–2012) utdanning for velferd, følges opp.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er bred konsensus blant partiene om at Norge må starte overgangen til fornybarsamfunnet, hvor vi er mindre avhengig av inntekter fra oljesektoren enn i dag. Skal Norge lykkes i det grønne skiftet, må et lignende skifte også skje innenfor forskningen. Vi vil ikke trenge petroleumsforskning med formålet å finne mer petroleum eller å øke produksjonen. Det er allerede funnet mer olje og gass enn klimaet kan tåle. I overgangen til fornybarsamfunnet trenger vi lite offentlig finansiert petroleumsforskning. Oljenæringen disponerer selv store midler til forskning. Den offentlig finansierte forskningen må dreies mot fornybar energi.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor bevilgningene til oljeforskning over programmer som blant annet PETROMAKS2 ble foreslått kraftig redusert, til fordel for forskning på fornybare energikilder. Det vises videre til den store satsingen på fri, banebrytende forskning i samme budsjett.

Internasjonale program

Komiteen viser til at Norge i stadig sterkere grad internasjonaleseres. For å sikre fremtidig verdiskapning og konkurransekraft må norske universiteter, høyskoler og forskningsmiljøer ta aktivt del i den internasjonale kunnskapsutviklingen. En viktig målsetting er å øke det internasjonale samarbeidet i høyere utdanning gjennom en nordisk avtale om tilgang til høyere utdanning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at regjeringens forslag om å innføre studieavgift for internasjonale studenter ville ført til mindre internasjonalisering av norsk høyere utdanning og forskning, hvilket ville vært svært uheldig. Disse medlemmer er til-

freds med at forslaget ble lagt vekk i budsjettavtalen med Venstre og Kristelig Folkeparti, og forventer at alle forslag om å innføre studieavgift legges bort og ikke fremmes på nytt.

UHR

Komiteen viser til Universitets- og høyskole- rådets mål om å fremme samordning mellom universitet og høyskoler innenfor høyere utdanning, forskning, formidling og ressursforvaltning.

Samiske språk

Komiteen viser til at samiske språk står i en svært alvorlig situasjon. Butenschøn-utvalget konkluderte med at samtlige samiske språk i varierende grad er truet av språkdød, og at omfattende tiltak er nødvendige for å redde de mest utsatte av dem. Utvalget fremmet også en serie forslag som vil kunne styrke arbeidet.

Komiteen ber regjeringen følge opp utvalgets arbeid og komme tilbake med ytterligere tiltak for å møte denne utfordringen.

8. Utdanningsstøtte

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Det foreslås en bevilgning på kr 11 476 433 000 under dette kapitlet (eksklusiv post 90 som behandles av finanskomiteen).

Komiteen minner om Statens lånekasse for utdannings samfunnsoppdrag om å gi alle mulighet til en utdanning uavhengig av kjønn, alder, geografiske forhold, funksjonsevne og sosial bakgrunn.

Komiteen viser til at det i undervisningsåret 2013–2014 var omtrent 395 900 personer som mottok stipend og/eller lån fra Lånekassen. Av disse var 173 800 i videregående opplæring, 182 800 var i høyere utdanning, mens 39 300 var i annen utdanning. Hele ni av ti studenter i høyere utdanning mottar støtte fra Lånekassen ifølge levekårsundersøkelsen.

Komiteen er tilfreds med at regjeringen foreslår at valutajusteringsordningen nå også skal omfatte lånedelen av støtten til skolepenger gitt til norske studenter som studerer i utlandet. Komiteen mener dette er viktig for å legge til rette for at flere skal kunne ta utenlandsopphold i studiet, og for at norske studenter i utlandet får en mer forutsigbar økonomi.

Komiteen støtter opp om regjeringens forslag om å bedre sykestipendordningen for studenter som har rett til sykepenger fra folketrygden.

Komiteen har tidligere, over flere år, pekt på betydningen av at norske studenter tar studier i USA. USA er for Norge det viktigste enkeltlandet hva gjel-

der internasjonalt forsknings samarbeid. Tettere samarbeid og utveksling på utdanningsnivå har derfor vært ønsket. Komiteen stiller seg bak regjeringens forslag om å innføre en generell rett til støtte for studenter som ønsker å ta førsteåret av bachelorutdanningen, det såkalte freshman-året, i USA eller i ikke-vestlige land. Tidligere har dette kun vært mulig om utdanningsinstitusjonen har vært plassert på én av tre anerkjente rangeringslister over kvalitetsinstitusjoner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Stortingets flertall under behandlingen av budsjettet for 2014 ba regjeringen legge frem en plan for økning av studiestøtten og studiestøttens lengde, med mål om realisering av heltidsstudenten.

Flertallet har ikke registrert at noen slik plan er lagt frem fra regjeringen. Flertallet kan ikke se en satsing for å realisere heltidsstudenten i statsbudsjettet, og etterlyser regjeringens plan om øking av studiestøtten for å nå dette målet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at basisstøtten gitt til studenter i høyere utdanning øker med 3,1 pst. til 100 920 kroner. Disse medlemmer merker seg at regjeringen følger opp Sundvolden-erklæringen og justerer studiestøtten med mer enn pris- og kostnadsvekst.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å lønns- og prisjustere studiefinansieringen fullt ut ved å øke post 50 med 3,4 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Venstre er positiv til at regjeringen i større grad behovsprøver stipendene i videregående opplæring slik at de treffer de elevene som trenger det mest. Dette medlem mener dagens ordning med ikke-behovsprøvd stipend i videregående opplæring skal erstattes med et behovsprøvd stipend på inntil 750 kroner i måneden. Dette medlem viser til at dagens ordning slår særlig uheldig ut for elever på bygg- og anleggsteknikk og vil foreslå at det ikke-behovsprøvd stipendet på bygg- og anleggsteknikk økes til 7 000 kroner årlig. Dette medlem viser til forslaget om ny ordning i Venstres alternative statsbudsjett.

11 mnd. studiestøtte

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener studentenes økonomi

er avgjørende for muligheten til å studere på heltid, for hvor mange som gjennomfører og for å rekruttere til framtidens kunnskapssamfunn. Norge har et relativt høyt frafall innen høyere utdanning, og for mange klarer ikke å fullføre på normert tid. Innføringen av elleve måneders studiestøtte vil bidra til å motvirke dette. En økning av studiestøtten til å omfatte 11 måneder vil gi studentene mulighet til å være studenter også i juni, og bruke mer tid på å studere framfor å arbeide.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre elleve måneders studiestøtte i løpet av inneværende stortingsperiode.»

Disse medlemmer viser til at den rød-grønne regjeringen foreslo å innføre en utvidelse til 11 måneders studiestøtte fra studieåret 2014/2015 i Prop. 1 S (2013–2014). Imidlertid varslet den sittende regjeringen i Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014) at den ikke hadde til hensikt å innføre en slik utvidelse. Disse medlemmer konstaterer at dette ikke ble endret i forbindelse med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre i budsjettbehandlingen på Stortinget, og at ordningen følgelig ikke er iverksatt for studieåret 2014/2015. Disse medlemmer viser til at en utvidelse til 11 måneders studiestøtte først vil kunne innføres fra og med neste studieår, og at endringen først vil ha full budsjettvirkning fra 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet gikk inn for å innføre en 11. måned med studiestøtte med virkning fra undervisningsåret 2015/2016.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett der en slik utvidelse til 11 måneders studiestøtte igjen ble foreslått innført. For å sikre et anstendig nivå på studiestøtten vil disse partier også justere studielånet i takt med den gjennomsnittlige lønnsveksten i samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at den rød-grønne regjeringen foreslo 11 måneders studiestøtte fra 2015 i sitt forslag til statsbudsjett for 2014. I lys av dette finner disse medlemmer det forunderlig at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke følger opp sitt eget forslag til statsbudsjett for 2014 med å gi studentene 11 måneders studiestøtte fra undervisningsåret 2014/2015 i sine alternative

budsjetter for 2015. Disse medlemmer mener det er merkelig at disse partier ikke setter av reelle midler til tiltak man i ord er for, i stedet for å komme med nye lovnader hvert år.

Komiteens medlem fra Venstre mener det er positivt at regjeringens forslag til økt kjøpekraft for studenter, gjennom noe økt studiestøtte, er et steg i riktig retning. Samtidig viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å innføre 11 måneders studiestøtte med virkning fra undervisningsåret 2015–2016.

Bostipend

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket der det foreslås 85,7 mill. kroner slik at bostipendet for elever i videregående opplæring ikke skal behovsprøves. Flertallet mener dette er viktig for elever i fylker hvor mange elever bor hjemmefra for å ta videregående opplæring.

Flertallet mener også at en reduksjon i bostipend til mange elever kunne påvirket rekrutteringen og eksistensgrunnlaget til mange internatskoler som er et verdifullt alternativ for mange.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Lånekassens grunnstipend for elever i videregående opplæring var ment å gi elever fra familier med særlig svak økonomi de samme mulighetene som andre til å gjennomføre videregående opplæring. Disse medlemmer viser til at nær 40 pst. av elevene i videregående opplæring mottar stipendet i dag. For at ordningen skal treffe gruppen stipendet var ment for, viser disse medlemmer til regjeringens forslag om å legge om stipendet, slik at omtrent tolv pst. av elevene nå vil motta stipendet. Disse medlemmer viser til at flertallet av disse elevene vil få høyere stipend etter omleggingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i regjeringens forslag til statsbudsjett ble foreslått kuttet 85,7 mill. kroner i bostipendet for elever i videregående opplæring. Et slikt kutt ville fått negative konsekvenser for mange elever, og særlig rammet ungdom i distriktene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 85,7 mill. kroner til ut over regjeringens forslag slik at bostipendet for elever i videregående opplæring ikke ville bli behovsprø-

vet. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringens kuttforslag ble reversert gjennom budsjettforliket i Stortinget.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der Senterpartiet går imot regjeringens kuttforslag og innstramming i grunnstipend- og bostipendordningene ved å foreslå å øke bevilgningen på post 70 med til sammen 357,3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der det legges inn 85,7 mill. kroner slik at bostipendet for elever i videregående opplæring ikke skal behøvsprøves.

Folkehøyskoleelever

Komiteen mener at folkehøyskolene utgjør et verdifullt supplement til det øvrige studietilbudet, og at det er viktig at folkehøyskolen er et tilbud som er tilgjengelig for flest mulig. Komiteen mener en god studiestøtteordning bidrar til at flere elever får muligheten til å ta et år på folkehøyskole.

Komiteen ønsker å opprettholde 10 måneders studiestøtte for folkehøyskoleelevene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket der det foreslås 11,5 mill. kroner for å opprettholde 10 måneders studiestøtte til elever på folkehøyskole.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til regjeringens forslag til statsbudsjett, der det ble foreslått å kutte 11,5 mill. kroner i studiestøtte til elever på folkehøyskole, med den konsekvens at elevene ville fått en måned mindre studiestøtte hvert år. Et slikt kutt ville rammet elever ved at den økonomiske støtten ble redusert samtidig som egenbetalingen ble på samme nivå. Dette ville gitt elever på folkehøgskoler dårligere råd og også gått ut over folkehøgskolenes rekruttering og budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 11,5 mill. kroner for å opprettholde ti måneders studiestøtte til elever på folkehøyskole.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å opprettholde dagens ordning med ti måneder stipend for elever på folkehøgskoler og øke

bevilgningen på post 1 med 12 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Annet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjettforslag, der det ble foreslått å øke bevilgningen over post 73 med 30 mill. kroner for å ettergi kr 20 000 i studielån til ferdig utdannede studenter som tar arbeid i Nordland, Troms og Finnmark.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der bevilgningen til utstyrsstipend for elever ved bygg- og anleggsgfag ble foreslått økt med 11,3 mill. kroner.

9. Merknader om forskning og utvikling i statsbudsjettet som helhet

Forskning i statsbudsjettet som helhet er omtalt i budsjettproposisjonen for Kunnskapsdepartementet, del III kapittel 5, jf. forskningspolitiske mål i den siste forskningsmeldingen som Stortinget behandlet i juni 2013, Meld. St. 18 (20122013) Lange linjer – kunnskap gir muligheter og Innst. 372 S (2012–2013). Videre vises til Meld. St. 7 (2014–2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024.

Av del III i proposisjonen framgår også FoU-bevilgningene i statsbudsjettet under de enkelte departementene.

Komiteen understreker betydningen av å investere målrettet og langsiktig i forskning og utvikling (FoU) for å bygge kunnskapsfunnet. For å sikre fremtidig næringsliv og nye norske arbeidsplasser er det en forutsetning at vi prioriterer å bygge ny kunnskap gjennom en betydelig investering i FoU.

Komiteen peker på Kunnskapsdepartementets rolle i å koordinere forskningspolitikken i hele statsbudsjettet og merker seg at regjeringen har høye ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon. Samtidig med budsjettet la regjeringen frem Meld. St. 7 (2014–2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024, der langsiktige mål og prioriteringer for sektoren samlet trekkes opp. Komiteen ser frem til å behandle meldingen som egen sak.

Komiteen merker seg regjeringens ambisjoner for økt deltakelse i EUs forsknings- og innovasjonsprogram som et ledd i arbeidet for å styrke kvaliteten og øke norske forskeres deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid. Samtidig merker komiteen seg at regjeringen prioriterer egne midler til å bygge

opp verdensledende fagmiljøer som har særlige forutsetninger for å hevde seg internasjonalt.

Komiteen peker på den sentrale rollen Norges forskningsråd har i å finansiere forskning, gi forskningspolitiske råd og skape møteplasser. Komiteen understreker at Norges forskningsråd har en viktig rolle i å utvikle et velfungerende FoU-system som er relevant for både eksisterende og nytt næringsliv. For å øke verdiskapingen i næringslivet understreker komiteen at det er nødvendig å øke den vitenskapelige kvaliteten, sikre relevant forskningsinfrastruktur, sikre en hensiktsmessig instituttsektor og sørge for virkemidler som stimulerer til kommersialisering av FoU-resultater. Komiteen merker seg at regjeringen har fastsatt nye mål for Forskningsrådets virksomhet på bakgrunn av både evalueringen av Forskningsrådet og en forvaltningsrevisjon utført av Riksrevisjonen, som begge har pekt på utfordringer med mål- og resultatstyringssystemet (MRS). Komiteen merker seg at Kunnskapsdepartementet vil sikre et bedre system for overordnet og strategisk styring av Forskningsrådet fra departementene. Hensikten er at styringen skal dreies mer i retning av resultater av virksomheten samtidig som Forskningsrådet får større frihet til å forvalte programmer og aktiviteter på tvers av departementene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen foreslår en markant styrking av de offentlige investeringene i forskning. Ifølge NIFU (Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning) har offentlige bevilgninger til forskning aldri tidligere utgjort en høyere andel av BNP. Ifølge NIFUs analyse innebærer Høyre/Fremskrittspartiet-regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015 en samlet bevilgning til forskning og utvikling på 30 mrd. kroner. Det er vel 2,1 mrd. kroner mer enn i 2014, som tilsvarer en nominell vekst på 7,6 pst. og en realvekst på 4,2 pst. Denne veksten kommer året etter en realvekst på 4,1 pst. i 2014-budsjettet. Med det foreslåtte budsjettet for 2015 viser regjeringen at den mener alvor med sine uttrykte ambisjoner om å skifte takt i forskningspolitikken. NIFUs statsbudsjettanalyse viser også at FoU-bevilgningenes andel av samlet statsbudsjett er på sitt nest høyeste siden 2000. Andelen av brutto nasjonalprodukt (BNP) er anslått til 0,93 pst., høyere enn noe tidligere år på 2000-tallet. FoU-bevilgningene målt som andel av BNP har vært høyest i de to budsjettene som Høyre/Fremskrittspartiet-regjeringen har hatt ansvar for. Dersom også anslått provenyutap knyttet til SkatteFUNN-ordningen regnes med, øker BNP-andelen av statsbudsjettets utgifter til FoU i 2015 til én pst. av BNP, også det be-

tydelig høyere enn tidligere år. Med budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene på Stortinget styrkes den totale forskningsinnsatsen ytterligere med nærmere 100 mill. kroner til eksempelvis basisbevilgninger til UH-sektoren, Forny 2020, marin forskning, Havforskningsinstituttet og klima- og miljøforskning. I tillegg bevilges det i forliket midler til ytterligere 100 stipendiattstillinger i UH-sektoren.

Flertallet mener det er viktig at regjeringen setter internasjonalt samarbeid høyt på agendaen. Det medfører at nærmere halvparten av økningen i forhold til 2014 skyldes vekst i bevilgninger til kontingenter til internasjonalt forskningssamarbeid, særlig EU-programmer, til forskningsfartøy og til universitetsbygg. I tillegg utgjør FoU-andelen av økning i rammebevilgningene over Helse- og omsorgsdepartementets (HOD) budsjett til regionale helseforetak om lag 200 mill. kroner. Veksten for øvrig er knyttet til bevilgninger over budsjettene til Kunnskapsdepartementet (KD) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD).

Flertallet mener det er prisverdig at regjeringen har gjort reelle prioriteringer ved å satse spesielt på EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, med tilhørende satsing på stimuleringsordninger som skal gjøre det lettere å søke forskningsprosjekter i EU. Andre prioriterte temaer i forskningsinnsatsen er forskningsinfrastruktur, næringsrettet forskning, åpne arenaer og et reelt løft for fremragende kvalitet og verdensledende forskningsmiljøer.

Flertallet peker på at regjeringen allerede i budsjettet for 2015 foreslår å bevilge mer enn 660 mill. kroner for å følge opp den fremlagte Meld. St. 7 (2014–2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024. Dette økte til om lag 800 mill. kroner etter budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre. Blant de største tiltakene er 100 mill. kroner til en satsing på verdensledende fagmiljøer, 100 mill. kroner til forskningsinfrastruktur og 60 mill. kroner til fri prosjektstøtte og 115 mill. kroner for å stimulere til økt norsk deltakelse i Horisont 2020. Planen legger til grunn regjeringens ambisjoner om å styrke forskningsinnsatsen for å nå målet om at forskning skal utgjøre 3 pst. av BNP innen 2030. Regjeringen varsler om tiltak i løpet av perioden 2015–2018:

- Trappe opp med 500 nye rekrutteringsstillinger.
- Trappe opp bevilgningene til forskningsinfrastruktur med 400 mill. kroner mer.
- Trappe opp bevilgningene for å stimulere til deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont 2020, med 400 mill. kroner mer.

Flertallet merker seg også at regjeringen vil prioritere to viktige bygg som støtter opp under de målene som er satt i langtidsplanen; et nytt bygg for livsvitenskap ved Universitetet i Oslo og oppgradering av Marinteknisk senter i Trondheim.

Flertallet støtter forslaget om en dedikert satsing på fremragende forskningsmiljøer med 100 mill. kroner. Satsingen inkluderer rekruttering av toppforskere, der 70 mill. kroner er fordelt etter spisse kvalitetskriterier, 20 mill. kroner til et partnerskapsprogram for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med prioriterte land utenfor EU og utvikling av utdannings- og forskningssamarbeidet mellom Universitetet i Oslo (UiO), Simula Research Laboratory (Simula) og University of California, San Diego (UCSD) med 10 mill. kroner.

Flertallet understreker at det er viktig at det forskes mer også i næringslivet. Derfor er det bra at regjeringen foreslår å styrke en rekke ordninger som skal gjøre dette mer attraktivt. Blant de største tiltakene er Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), som foreslås styrket med 70 mill. kroner, marin forskning, som foreslås styrket med 40 mill. kroner og Forny2020, som foreslås styrket med 20 mill. kroner. Videre merker flertallet seg at regjeringen foreslår å styrke både SkatteFUNN-ordningen, som har en forventet provenyeffekt på om lag 120 mill. kroner, og bevilgningene til programmer i Forskningsrådet som har en bred samfunnsmessig betydning (muliggjørende teknologier) med 20 mill. kroner.

Flertallet viser til budsjettforliket hvor det er enighet om at det i nysalderingen av statsbudsjettet for 2014 vil bli bevilget 167 mill. kroner for å sikre norsk deltakelse i neste fase av Copernicus-programmet. Videreføring av Norges deltakelse åpner muligheter for norsk høyteknologisk næringsliv. Kontraktspotensialet for norske aktører for perioden 2014–2020 er på i overkant av én mrd. kroner, og informasjon fra Copernicus vil bli av sentral betydning for å fatte informerte beslutninger i klima- og miljøpolitikken.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at regjeringen også har styrket sin egen koordinering av forskningspolitikken ved at den vil behandle forskningspolitikken i ordinære regjeringskonferanser, ikke i eget undervalg. Videre merker disse medlemmer seg at Kunnskapsdepartementet skal ha en forsterket rolle som koordinator gjennom budsjettprosessene og store prosjekter som langtidsplan, EU-strategi og mål- og resultatstyring av Forskningsrådet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at forskning og

høyere utdanning er av avgjørende betydning for å bygge landet gjennom ny kunnskap og godt kvalifisert arbeidskraft. Norge trenger grunnforskning, og vi trenger forskning rettet inn mot særskilte næringer og samfunnsutfordringer.

Disse medlemmer viser til at sterke og tilgjengelige universiteter og høyskoler er viktig for å skape vekst og livsgrunnlag for hele landet. Disse medlemmer understreker at Norge har gode universiteter og høyskoler, med forutsetninger for å bli enda bedre.

Disse medlemmer er positive til flere av styrkingene som er gjort av forskningsbudsjettet, men kritisk til at nye satsinger er gjort på bekostning av betydningsfulle og veletablerte satsinger, for eksempel innen klimaforskning, forskning på sikkerhet og ekstremisme og landbruksforskning. Veksten skjer over to departementer: Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, i tillegg går halvparten av økningen til internasjonalt forskningssamarbeid. Olje- og energidepartementet har FoU-bevilgninger på samme nivå som i 2014, korrigert for pris- og lønnsvekst. Alle de andre departementene har enten en realnedgang i sine bevilgninger, etter som det ikke korrigeres for pris- og lønnsvekst, eller de har kutt i forskningsbevilgningene.

Disse medlemmer påpeker at hvert enkelt departement har et særlig ansvar for å framskaffe kunnskap og kompetanse innenfor sitt fagområde, og viser til vektlegging av dette i Forskningsmeldingen: Meld. St.18 (2012–2013). Norge står foran betydelige endringsbehov både i offentlig og privat sektor. Da er det uheldig at regjeringen ikke prioriterer midler til forskning innenfor de mange fagdepartementene.

Med ny kunnskap legges grunnlaget for hva vi skal leve av i Norge. Gode koblinger mellom forskning, innovasjon og utdanning er viktig for vår omstillingsevne. Gjennom å velge ut forskningssatsinger velger vi som samfunn også ut hvilke næringer som skal lykkes og hvilke utfordringer vi skal bidra til å løse. Disse medlemmer ønsker å satse på forskning som bygger hele landet, som gir klarere prioritet til næringer der Norge har sine fortrinn. Forskning og innovasjon i offentlig sektor har stor betydning for landets samlede verdiskapning. Det er dessuten helt nødvendige virkemidler når vi skal videreutvikle en god offentlig sektor. Regjeringen viser liten vilje til å ta fatt på sentrale utfordringer innenfor helse, miljø, barnevern, rusomsorg, samfunnssikkerhet og beredskap, for å nevne noen områder, når den ikke evner å øke forskningen til fagdepartementene.

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen endrer de etablerte spillereglene for norsk forskning til at det nå er regjeringen som skal håndplukke hvilke institusjoner det skal satses mest på.

Innretningen bryter med det veletablerte prinsippet i sektoren om at man skal belønne kvalitet gjennom åpen konkurranse.

Disse medlemmer mener også det er uheldig at satsingen på håndplukkede institusjoner i praksis finansieres ved kutt i bevilgningene til høyskole og de resterende universitetene. Dette er institusjoner med et særlig tungt ansvar for viktige profesjonsutdanninger som lærer-, sykepleier- og ingeniørutdanninger, samt forskning knyttet til disse fagmiljøene, offentlig sektor generelt og velferdsstaten spesielt. Kvaliteten på disse forskningsmiljøene er avgjørende for en god skole, for et godt helsevesen og for at vi kan bygge landet for fremtiden.

Disse medlemmer viser til omtalen av Copernicus-programmet i næringskomiteens budsjettinnstilling, Innst. 8 S (2014–2015). Dette europeiske programmet er viktig næringspolitisk, men også forskningspolitisk. Ikke minst innen prioriterte områder som bærekraftig ressursforvaltning, sivil sikkerhet, klima og miljø. Romfartsteknologien i programmet skal gi datainnsamling og analyse med hensyn til havovervåking, overvåking av klimaendringer og miljøtrusler, katastrofehåndtering og overvåking av rasfare.

Disse medlemmer har merket seg at det fra både LO, NHO, Tekna, NITO, Forskerforbundet, Cicero, Nansensenteret, NIFRO og NILU, er blitt uttrykt bekymring for at dersom Norge trekker seg ut av programmet, vil viktige forsknings- og kompetansmiljøer bli berørt, og det vil svekke norsk industris muligheter til å få kontrakter innen programmet.

Disse medlemmer merker seg at bevilgningen til deltakelse i Copernicus-programmet foreslås vedtatt i nysalderingen av statsbudsjettet for 2014.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 330 mill. kroner ut over regjeringens forslag til forskning.

Disse medlemmer er tilfreds med at det er bred politisk enighet om å trappe opp bevilgningene til forskning og utvikling. Ved å se på bevilgningene de siste årene har forskningssektoren fått jevnt tilslag av økte ressurser.

Den forrige regjeringen økte den offentlige finansieringen med reelt 6,7 mrd. kroner – noe som tilsvarer en realvekst på 32,1 pst. i perioden 2005 til 2013. Gjennomsnittlig årlig realvekst var på 3,5 pst. I 2005 utgjorde bevilgningene til FoU over statsbudsjettet 0,79 pst. av BNP. Andelen økte til 0,92 pst. i 2013.

For 2014-budsjettet vedtok Stortinget økte bevilgningene til FoU på om lag 27,7 mrd. kroner, tilsvarende en nominell vekst på 6,9 pst. og en realvekst på 4,1 pst.

Det bevilges mer fra det offentlige på FoU i forhold til BNP i Norge enn for EU og OECD-landene samlet. Dette kommer fram i Forskningsbarometeret, sist publisert i 2014. Utfordringen i Norge er at næringslivet har lavere innsats innen forskning enn i andre land og at de i relativt liten grad er orienterte mot nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Derfor mener disse medlemmer at det er riktig å prioritere tiltak som stimulerer næringslivsforskning og internasjonalt samarbeid. Derfor støtter disse medlemmer økte rammer på SkatteFUNN, økte midler til FORNY, marin forskning, brukerstyrte innovasjonsprosjekter og muliggjørende teknologier. 70 mill. kroner i økte bevilgninger til BIA er et treffsikkert virkemiddel og disse medlemmer støtter dette.

Stim-EU er viktig for å øke deltagelsen i EUs programmer. Disse medlemmer støtter derfor 115 mill. kroner i økte bevilgninger på denne posten.

Samtidig som økt forskning i næringslivet er vesentlig for å styrke konkurranseevnen, er det viktig å sikre relevant forskning av høy kvalitet på områder som utvikler offentlig sektor. Særlig gjelder dette økt kunnskap og kompetanse innen pedagogikk og utdanningsforskning, helse- og omsorgssektoren og MNT-fagene, særlig IKT. Økt kunnskap om fag som er relevante for velferdsstaten (barnevern, rusomsorg, andre sosiale tjenester) er vesentlig for å utvikle offentlige tjenester videre.

Skal dette lykkes, mener disse medlemmer det ikke er tilstrekkelig med vekst kun i bevilgningene under Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet. NIFUs statsbudsjettanalyse viser at det kun er vekst i de to nevnte departementene, men ikke i de andre departementene. Olje- og energidepartementets FoU-bevilgninger er på samme nivå som i 2014 når det er korrigert for pris- og lønnsvekst. Øvrige departementer er foreslått å få tilnærmet nominell nullvekst eller nedgang i sine FoU-bevilgninger.

Disse medlemmer prioriterer derfor økte bevilgninger til institusjoner som Artsdatabanken med 3 mill. kroner, Veterinærinstituttet med 10 mill. kroner, Landbruksforskning med 20 mill. kroner, Bioforsk med 10 mill. kroner, Sørlandslabben med 5 mill. kroner, 100 mill. kroner mer til helseforskning, 3 mill. kroner til Forsvarets forskningsinstitutt (forskning på høyreekstremisme).

Universitet- og høyskolene utdanner forskerne. Disse medlemmer mener derfor det er riktig å øke bevilgningene til vitenskapelig utstyr med 100 mill. kroner, samt opprette 147 nye stipendiatstillinger.

Disse medlemmer viser til betydelig økt byggeaktivitet i UH-sektoren under den forrige regjeringen. Mange av disse prosjektene videreføres i

2015-budsjettet. Men det er uheldig at to byggeprosjekt ikke prioriteres av den nåværende regjeringen.

Disse medlemmer viser til finansinnstilling med forslag om 25 mill. kroner mer på bygg ut over regjeringens forslag (Universitetsmuseet i Bergen og oppstart byggetrinn II Framsenteret i Tromsø).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er nødvendig å bruke en større andel av samfunnets ressurser på forskning enn i dag, og at det spesielt er den frie grunnforskningen som bør styrkes. Dette gjenspeiles i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det ble foreslått økte ressurser til forskningsfeltet, og der disse ressursene ble gitt i form av frie midler.

Dette medlem er kritisk til dreiningen mot økt konkurranseutsetting og programstyring av forskningsmidler og mot mindre frihet for forskningsinstitusjonene til selv å ta strategiske valg. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det ble gjort en dreining mot en økt andel frie forskningsmidler gjennom en styrking av basisbevilgningene til universiteter og høyskoler, en økt satsing på banebrytende forskning gjennom FRIPRO og en omgjøring av nye resultatbaserte forskningstilskudd til langsiktige, grunnleggende forskningsbevilgninger under Norges forskningsråd.

Dette medlem mener samtidig det er nødvendig å kutte kraftig i de store oljeforskningsprogrammene, som Petromaks, og flytte disse pengene over til fri grunnforskning. Skal Norge lykkes i omstillingen til et grønt lavutslippssamfunn, er det en feil prioritering å binde store forskningsmidler opp i oljenæringen. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det ble kuttet 150 mill. kroner i oljeforskning, og der forskningsinnsatsen innenfor energiområdet ble vridd fra fossil energi og over til fornybar.

Dette medlem viser også til forslaget om å sikre norsk deltakelse i Copernicus-programmet med en bevilgning på 167 mill. kroner.

10. Forskning under Kunnskapsdepartementet

Programkategori 7.70 Forskning under Kunnskapsdepartementet omfatter bevilgninger til forskning gjennom Norges forskningsråd og til internasjonalt samarbeid, forskningsinstitutter og andre tiltak, de nasjonale forskningsetiske komiteene, samt meteorologiformål.

Direkte forskningsbevilgninger til universiteter og høyskoler er omtalt under programkategorien for disse (punkt 7) og forskningsbevilgninger i statsbudsjettet som helhet (punkt 9).

Kap. 283 Meteorologiformål

Det foreslås en bevilgning på kr 379 482 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 284 De nasjonale forskningsetiske komiteene

Det foreslås en bevilgning på kr 18 149 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at forskningsintensiteten og teknologiutviklingen er i stadig økning, og forventes å øke kraftig i årene som kommer. I en slik tid blir det nasjonale arbeidet med forskningsetikk stadig viktigere. De nasjonale forskningsetiske komiteene skal, med utgangspunkt i normdannelse og tradisjon i vårt samfunn, fungere som nasjonale utkikksposter, opplysere og rådgivere i forskningsetikk innenfor alle fagområder, og er dermed en viktig del av det norske forskningssystemet. Oppgavene er fastsatt i forskningsetikkloven, som også understreker at komiteene er faglig uavhengige organ.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at når omfanget av forskning øker, bør også omfanget av den forskningsetiske virksomheten øke. Samtidig som flertallet er fornøyd med de forskningsetiske komiteenes aktivitet, ser flertallet at virkeområdet er begrenset med hensyn til ressurser. Flertallet ber regjeringen vurdere tiltak som kan styrke det samlede forskningsetiske arbeidet nasjonalt.

Kap. 285 Norges forskningsråd

Det foreslås en bevilgning på kr 3 237 882 000 under dette kapitlet.

Komiteen mener det arbeidet Norges forskningsråd gjør, er viktig for å sikre høy kvalitet og relevans i norsk forskning. Gjennom å administrere konkurransen om forskningsmidler har Forskningsrådet en nøkkelrolle i så måte. Deres arbeid skal gi god ressursutnyttning og god arbeidsdeling i forskningssystemet. Forskningsformidling og det å stimulere til at resultatene i forskningen blir tatt i bruk, er også en vesentlig oppgave.

Komiteen viser til at en rekke program finansieres over Forskningsrådet: mange av disse programmene er meget gode og bidrar til at forskningsmålene oppnås. FRIPRO, STIM-EU, samt mange store programområder innen ulike fag, er komite-

en tilfreds med at det satses på. Det samme gjelder senter-satsingene som har vist seg å være vellykket og har løftet kvaliteten i norsk forskning betydelig.

Komiteen merker seg at den overordnede konklusjonen i evalueringen av Forskningsrådet sier at Forskningsrådet i hovedtrekk fungerer godt. Men komiteen merker seg også at evalueringen peker på at Forskningsrådet bør systematisere sitt arbeid med evalueringer og legge større vekt på effekten av innsatsen.

Riksrevisjonens tidligere merknader om at Kunnskapsdepartementet bør gjøre forskningspolitikken sterkere og mer kraftfull gjennom en bedre koordinering av departementene, er fortsatt gyldig. Det er fortsatt store utfordringer knyttet til samhandling og å løfte forskningens betydning på alle saksfelt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, peker på at regjeringens forslag til forskningsbudsjett for 2015 innebærer en nominell vekstramme på 2,1 mrd. kroner, fra 27,9 mrd. til 30 mrd. kroner. I tillegg foreslår regjeringen å styrke SkatteFUNN kraftig. Norges forskningsråd får en stor del av veksten i FoU-bevilgningene, som bidrar til at Norges forskningsråd får en betydelig realvekst i sine bevilgninger i 2015. Bevilgningene er i tråd med flere av Forskningsrådets viktigste satsingsforslag.

Flertallet peker på at Kunnskapsdepartementet allerede høsten 2013 startet arbeidet med å videreutvikle systemet for en mer overordnet og strategisk styring av Forskningsrådet, som en respons på evalueringen i 2012 og Riksrevisjonens merknader om at Kunnskapsdepartementet bør styrke sin koordinering av forskningspolitikken.

Flertallet trekker spesielt frem satsingen på å øke norsk deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont 2020. STIM-EU foreslås økt med 85 mill. kroner til 140 mill. kroner i 2015, noe som styrker muligheten for norske forskningsinstitutter for å delta i EU-prosjekter. Videre merker flertallet seg at posisjoneringsstøtte (POS) og annen EU-støtte økes med 20 mill. kroner. Forskningsrådet får 10 mill. kroner til å etablere flere NCP-stillinger – nasjonale kontaktpersoner som skal jobbe dedikert med å øke den norske deltakelsen i Horisont 2020.

Flertallet viser til at det er satt av 100 nye mill. kroner i økning til å investere i laboratorier, databaser og annet forskningsutstyr. Innen 2018 skal investeringene i slik forskningsinfrastruktur trappes opp med til sammen 400 mill. kroner, ifølge langtidsplanen, slik at årlige investeringer i forskningsinfrastruktur blir 800 mill. kroner.

Flertallet merker seg at budsjettet til Fri prosjektstøtte (FRIPRO) øker med 60 mill. kroner, og budsjettet for FRIPRO blir med dette 850 mill. kroner.

Flertallet peker på den betydelige prioriteringen av næringsrettet FoU, gjennom en sterk økning av de næringsrettede virkemidlene i Norges forskningsråd. Både SkatteFUNN, Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA) og Forny2020 får økninger i sine bevilgninger for å styrke etablerte og nye bedrifters evne til å satse på forskning i egen regi. Regjeringen styrker også bevilgningen til forskningsprogrammer som har en bred samfunnsmessig betydning (muliggjørende teknologier) med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er avgjørende for Norge med økt satsning på forskning for å sikre framtidig verdiskaping og en sterk og funksjonell offentlig sektor. Den globale konkurransesituasjonen utfordrer samfunnet vårt, og forskning til nytte for et konkurranseutsatt næringsliv er utslagsgivende for om vi lykkes. En sterk velferdsstat er med på å sikre alle like muligheter. Å satse på forskning og bruke oppdatert kunnskap i offentlig sektor, vil være et vesentlig bidrag til en fortsatt god offentlig velferd i framtiden.

Disse medlemmer mener Forskningsrådets mange programmer i det store fungerer målrettet og godt. Et av rådets viktigste virkemidler er Fri prosjektstøtte (FRIPRO). Ordningen som i 2013 utgjorde 22 pst. av Forskningsrådets fordeling av alle sine midler, er et godt virkemiddel for å fremme forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Den har hatt positiv innvirkning på rekruttering, karriereutvikling, internasjonalt samarbeid og kjønnsutjevning, ifølge en rapport fra 2012.

Disse medlemmer har merket seg at forskningsmiljøene selv opplever at FRIPRO fungerer godt. Denne posten har økt betydelig over flere budsjetter, både under den rød-grønne regjeringen og under nåværende regjering. 638 mill. kroner er posten på i 2013. Med dette budsjettet vil FRIPRO øke med ytterligere 114 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser i den anledning til finansinnstillingen. For øvrig viser disse medlemmer til utfyllende omtale av Forskningsrådets virkemidler under punkt 9.

Komiteens medlem fra Venstre er opp-tatt av å styrke forskningen i Norge betydelig, og at staten så raskt som mulig skal nå målet om at de statlige bevilgningene til forskning og utvikling skal

være 1 pst. av bruttonasjonalproduktet. Dette medlem viser til at det kommer inn stadig flere søknader til fri prosjektstøtte (FRIPRO) under Norges forskningsråd. Dette medlem viser til evalueringen av FRIPRO fra 2012 der det kom tydelig frem at ordningen er et godt virkemiddel for å fremme forskning av høy vitenskapelig kvalitet, uavhengig av fagområde. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det ble foreslått å øke bevilgningen med 400 mill. kroner til fri prosjektstøtte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket hvor det bevilges 25 mill. kroner til forskning om klima, miljø og miljøvennlig energi. Flertallet viser til at de globale klimautfordringene er store, og krever økt forskningsinnsats. Etter flertallets mening trenger vi mer forskning både på klimændringer, virkningene av disse og tiltak for å redusere endringene og virkningene. Flertallet er fornøyd med at regjeringen har løftet frem klima, miljø og miljøvennlig energi som ett av de seks prioriterte fagområdene i Meld. St. 7 (2014–2015).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjettforslag foreslo å bevilge 5 mill. kroner til et internasjonalt karbonobservasjonsprogram, samt program for å bistå klimarisiko-planlegging i kommunene (ny post 72).

Komiteen mener at ordningen med sentre for fremragende forskning har fungert etter hensikten, og har vært med på å styrke kvaliteten og innsatsen på viktige forskningsområder der det er gode fagmiljøer.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn ble satt av 25 mill. kroner mer til sentre for fremragende forskning.

Dette medlem vil understreke at institusjonene i UH-sektoren sliter med et stort etterslep i form av vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr. Utskiftingstakten er økende, og det er liten tvil om at man må prioritere også dette området dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever langsiktig opptrapping.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn ble foreslått å styrke utstyrssatsingen over Forskningsrådets budsjett med ytterligere 50 mill. kroner.

Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak

Det foreslås en bevilgning på kr 488 361 000 under dette kapitlet.

Komiteen mener forskningsinstituttene står for et svært viktig bidrag i norsk forskning med tanke på kvalitet, internasjonalisering, innovasjon og å spre ny kunnskap til samfunnet og næringslivet. Både for offentlig sektor og svært mange bedrifter gir instituttsektoren viktige bidrag til fornying og innovasjon. Instituttene representerer en stor variasjon i saksfelt og størrelse. Noen er sterke på internasjonal orientering, andre på nærhet til lokalt næringsliv eller andre på behov for kunnskap i egen region. Evalueringer viser at de gjennomgående leverer forskning av høy kvalitet, og komiteen mener instituttsektoren gjennom sitt virke har en svært viktig rolle i norsk forskningspolitikk. Dessuten er instituttsektoren en viktig nasjonal deltaker i EUs rammeprogram. Komiteen har store forventninger til instituttsektorens deltakelse i Horisont 2020.

Komiteen viser til behovet for å sikre forskningsinstituttene en tilfredsstillende basisfinansiering, for på denne måten å styrke anvendt forskning.

Fem ulike institutter ba Forskningsrådet om å bli faglig vurdert for inkludering i ordningen med basisbevilgninger. Det medførte i revidert nasjonalbudsjett en økt bevilgning på 15 mill. kroner i forhold til det vedtatte budsjettet for 2014.

Komiteen konstaterer at dette er videreført i neste års budsjett.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 om å styrke bevilgningene til forskningsinstitutter med 10 mill. kroner utover regjeringens forslag. Flertallet viser videre til bevilgningen på 15 mill. kroner i RNB 2014, og videreføringen av denne i regjeringens budsjettforslag, og ber om at økningen på 10 mill. kroner benyttes til institutter som kvalifiserer for innlemmelse i ordningen med strategisk instituttbevilgning. Flertallet mener dette bør bety at Uni Research kan bli en del av basisfinansieringsordningen. Flertallet viser til at det ved Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2014, Meld. St. 2 (2013–2014), jf. Innst. 260 S (2013–2014) ble bevilget midler til de instituttene som søkte statlig basisfinansiering. Flertallet forventer at Uni Research med dette blir inkludert i ordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett i finansinnstillingen, hvor det ble foreslått å

øke regjeringens bevilgningsforslag til forskningsinstituttene med 10 mill. kroner. Disse pengene var ment til å sikre Uni Research opptak i basisfinansieringsordningen, nå som instituttet er godkjent av Forskningsrådet etter strenge kvalitetskriterier.

Disse medlemmer mener videre at de 15 mill. kroner som ble bevilget i revidert nasjonalbudsjett for 2014 og som foreslås videreført i statsbudsjettet 2015, skal brukes til opptak av nye institutter i ordningen i henhold til Forskningsrådets vedtatte kriterier. Uni Research var det eneste instituttet som ble godkjent i denne runden.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Uni Research er godkjent av Forskningsrådet som forskningsinstitutt med offentlig delfinansiering. Dette medlem har som intensjon at de økte bevilgningene til forskningsinstitutter på ulike poster skal føre til at Uni Research får plass i ordningen.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der bevilgningene ble foreslått økt med 15 mill. kroner slik at Uni Research kan komme inn under de offentlige støtteordningene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener kunnskap må være navet i nordområdesatsingen. Samtidig som den internasjonale interessen for nordområdene øker, aktiviteten i nordområdene øker og klimaendringene gjør seg stadig mer gjeldende, velger regjeringen å redusere kunnskapssatsingen i nord. Dette medlem synes dette er sterkt beklagelig, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der bevilgningen til Polarinstituttet ble foreslått økt med 14 mill. kroner, norsk deltakelse i Copernicus-programmet sikret med 167 mill. kroner, og byggetrinn to ved Framsenteret finansiert med en bevilgning på 25 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjettforslag foreslo å styrke de regionale forskningsfondene over post 60 med 15 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Venstre er opp-tatt av å styrke forskning og innovasjon i hele landet. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn ble foreslått å styrke de regionale forskningsfondene med 25 mill. kroner.

Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak

Det foreslås en bevilgning på kr 2 348 726 000 under dette kapitlet.

Komiteen mener det er viktig å legge til rette for at norske utdannings- og forskningsmiljøer skal ha gode muligheter til å delta aktivt i internasjonalt utdannings- og forskningssamarbeid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det er riktig å styrke det internasjonale forskningssamarbeidet. Derfor er det bra at regjeringen foreslår en strategisk styrking på 20 mill. kroner til etablering av et partnerskapsprogram for samarbeid om høyere utdanning og forskning utenfor EU. Deltakelse i internasjonale grunnforskningsprogrammer er viktig for norske forskere, og derfor øker også regjeringen sine bevilgninger til ulike internasjonale organisasjoner. Den største økningen i kapitlet er økning i kontingenten for norsk deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont 2020.

Flertallet mener det er en selvfølge å delta i dette strategisk viktige samarbeidet og peker på viktigheten av at regjeringen også prioriterer støtte til norske aktører for å styrke sine muligheter for gjennomslag for norske prosjekter.

11. Forskning under Nærings- og fiskeridepartementet

Under programkategorien 17.20 Forskning og innovasjon behandles i denne innstillingen Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd gjennom Norges forskningsråd, herunder bl.a. tilskudd til marin forskning, samt kapitlene for Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy og NIFES.

Øvrige kapitler under programkategorien behandles av næringskomiteen i Innst. 8 S (2014–2015). SkatteFUNN-ordningen behandles av finanskomiteen i Innst. 3 S (2014–2015).

Regjeringens overordnede mål er å bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi, gjennom å stimulere til kunnskapsbasert næringsutvikling og til økt FoU-innsats. Det vises i den forbindelse til punkt 9 ovenfor og til langtidsplanen for forskning, jf. Meld. St. 7 (2014–2015), som blir behandlet i Stortinget på nyåret 2015.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Det foreslås en bevilgning på kr 2 047 800 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, understreker at investeringer i forskning og utvikling (FoU) er avgjørende for å sikre norsk næringsliv fremtidig konkurranse-

kraft og evne til verdiskaping, som igjen er en forutsetning for å sikre fremtidig velferd. Regjeringens budsjettforslag innebærer en markant økning i bevilgningene til de næringsrettede virkemidlene i Norges forskningsråd. SkatteFUNN får doblet rammen for hvor mye FoU-virksomhet man kan få skattefradrag for. Dette betyr at de største bedriftene, som har stor FoU-aktivitet, vil få skattefradrag for enda mer av FoU-aktiviteten. Den nye maksimumsgrensen får stor effekt for disse. Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) har en budsjettøkning på 70 mill. kroner og får et årlig budsjett på 544 mill. kroner. Dette betyr at flere bedrifter kan søke om innovasjonsprosjekter, og Forskningsrådet vil kunne bevilge inntil 60 flere innovasjonsprosjekter gjennom BIA. Økningen på 70 mill. kroner vil kunne utløse private investeringer i forskning og innovasjonsaktivitet på drøyt 100 mill. kroner.

Flertallet mener de offentlige virkemidlene rettet mot næringslivet sammen med næringslivets egne investeringer vil øke forskningsinnsatsen, heve kompetansen og styrke bedriftenes konkurransekraft. Det vil også øke samarbeidet mellom norsk næringsliv og de beste forskningsmiljøene og gi gode bidrag til at norsk næringsliv blir mer kunnskapsintensivt.

Flertallet viser til budsjettforliket hvor bevilgningene til Forny 2020 økes med 25 mill. kroner. Dette er en ytterligere styrking av bevilgningene til Forny 2020, sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett. Flertallet mener økte bevilgninger til Forny 2020 vil bidra til å styrke kommersialisering av forskningsresultater og TTO'enes rolle i dette arbeidet.

Flertallet peker på viktigheten av at regjeringen i tillegg foreslår å styrke bevilgningen med 20 mill. kroner til Forny2020, som går til kommersialisering av forskningsresultater.

Flertallet viser til budsjettforliket av 21. november 2014 om å styrke bevilgningene til marin forskning med 5 mill. kroner utover satsingen i regjeringens forslag til statsbudsjett. Flertallet mener marin forskning bidrar til å realisere utviklings- og vekstpotensialet i sjømatnæringen og at det derfor er viktig med økte bevilgninger til marin forskning.

Flertallet viser til at det i regjeringens forslag til statsbudsjett ble foreslått å styrke basisbevilgningen for de teknisk-industrielle forskningsinstituttene med 29,3 mill. kroner. Som en følge av budsjettforliket av 21. november 2014 foreslås denne økte bevilgningen justert til 19,3 mill. kroner.

Flertallet viser til at det i regjeringens forslag til statsbudsjett ble foreslått å styrke bevilgningen til programmer for muliggjørende teknologier med 10 mill. kroner. Som en følge av budsjettforliket av 21. november 2014 foreslås denne økte bevilgningen kuttet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til bevilgningsforslaget til Forskningsrådet. Forny 2020 er et godt virkemiddel for å få økt verdiskaping ut av de mange milliardene Stortinget årlig bevilger til forskning. Formålet med programmet er å stimulere til verdiskaping gjennom kommersiell utnyttelse av forskningsresultater utført ved universitet, høyskoler, helseforetak eller institutter. Disse medlemmer påpeker at det bevilges mye over offentlige budsjetter til forskning i Norge, men at vi har et stort uforløst potensial i økt kommersialisering av forskningsresultatene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener norsk næringsliv har store muligheter til lykkes, også i en situasjon hvor petroleumssektorens aktiviteter blir mindre. Da må næringslivet intensivere aktiviteten i FoU, for å fremme forskning og utvikling av nye produkter, produksjonsprosesser og tjenester i bedriftene.

Disse medlemmer vil peke på særlig to tiltak utenom SkatteFUNN, som på næringsnøytralt vis, vil bidra til å nå dette målet. Det ene er en todelt tilskuddsordning kalt IFU og OFU. Det andre er FORNY 2020. IFU og OFU er Kontrakter som innebærer et forpliktende og målrettet samarbeid mellom to eller flere parter i næringslivet (IFU) eller mellom næringslivet og det offentlige (OFU). Støtten til slike kontrakter som administreres av Innovasjon Norge, er viktig for å fremme innovasjon og produktivitet i bedriftene.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslo å øke bevilgningene til Forny 2020 med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet registrerer at forliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer et kutt i bevilgningen til programmer for muliggjørende teknologier med 10 mill. kroner. Dette medlem er kritisk til dette og vil påpeke at utvikling innen informasjon- og kommunikasjonsteknologi (IKT), bioteknologi og nanoteknologi er nødvendig for innovasjon, fornying og omstilling i næringslivet og i offentlig sektor.

Komiteens medlem fra Venstre er oppatt av å styrke forskningen i næringslivet. Dette medlem viser til at det på denne bakgrunn i Venstres alternative statsbudsjett ble foreslått å styrke den næringsrettede forskningen med 75 mill. kroner, som tillegg til satsing på spesifikke programmer. Dette medlem vil bidra til økt innovasjon og miljøvennlig verdiskaping i maritim sektor. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett

der det på denne bakgrunn ble foreslått å styrke bevilgningen til Maroff-programmet med 5 mill. kroner. Dette medlem er opptatt av at Maroff-programmet skal bidra til en omstilling av norsk næringsliv og redusere todelingen i norsk økonomi. Dette medlem er opptatt av å støtte opp om forsknings- og utviklingsprosjekter i næringslivet. Dette medlem viser til at Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) fungerer slik at offentlige midler stimulerer det private næringslivet til økt forskning innenfor egne prioriterte temaer. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det på denne bakgrunn ble foreslått å styrke bevilgningen til BIA med 75 mill. kroner.

Dette medlem vil øke muligheten til forskning, videreutdanning og utviklingsprosjekter i næringslivet. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det på denne bakgrunn ble foreslått å etablere 50 nye nærings-ph.d. fra høsten 2015 og en bevilgning på 9,4 mill. kroner til det formålet.

Kap. 925 Havforskningsinstituttet

Det foreslås en bevilgning på kr 703 600 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at Havforskningsinstituttet (HI) sitt hovedmål er å være en ledende leverandør av kunnskap og råd for bærekraftig forvaltning av ressursene og miljøet i de marine økosystemene.

Komiteen vil peke på at HIs arbeid med å skaffe et godt kunnskapsgrunnlag til forvaltningen nasjonalt og internasjonalt er avgjørende for å legge til rette for en bærekraftig vekst i havbruksnæringa, en fornuftig langsiktig beskatning av de villlevende fiskeressursene og en god økosystembasert forvaltning.

Komiteen er positiv til at Havforskningsinstituttet sammen med GRID Arendal og NIVA har opprettet Blue Forest-nettverk for å øke forskningen på blå skog, bl.a. karbonfangst og matproduksjon i fjorder og betydning av tareskog. Komiteen er opptatt av at dette nettverket får gode rammevilkår, og blir en del av satsingen på forskning på klima, miljø og miljøvennlig energi. Komiteen håper deler av de økte bevilgningene til Havforskningsinstituttet som en følge av budsjettforliket kan benyttes til å støtte opp under Blue Forest-nettverket.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 om å øke bevilgningene til Havforskningsinstituttet med 10 mill. kroner. Flertallet mener dette vil bidra til å styrke Havforskningsinstituttets posisjon som en sentral forskningsaktør.

Flertallet understreker regjeringens ambisjoner for sjømatnæringen. Dette kommer året etter en styrking av den marine forskningen på 55 mill. kroner i statsbudsjettet for 2014, som viser at regjeringen fortsetter å trappe opp forskningen for å utvikle en bærekraftig sjømatnæring. Havforskningsinstituttets andel av denne satsingen går til en styrking av investeringene i informasjonsteknologisk infrastruktur for å sikre forsvarlig forvaltning og effektiv bruk av historiske og framtidige marine data med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet peker på en samlet styrking av marin forskning på 40 mill. kroner i statsbudsjettet for 2015, som øker til 55 mill. kroner etter forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å øke bevilgningen til Havforskningsinstituttet med 10 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Disse medlemmer registrerer at flertallet fant rom for den samme bevilgningen innenfor nye rammer etter budsjettforhandlinger i Stortinget og er tilfreds med det.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at hav er ett av de prioriterte fagområdene i Meld. St. 7 (2014–2015). Dette medlem mener det er nødvendig å styrke bestandsforskningen i havet og at det planlagte forskningstoktet i Sørishavet og Sør-Atlanteren blir gjennomført som planlagt slik at vi får mer kunnskap om krill. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn ble satt av 30 mill. kroner til Havforskningsinstituttet. Dette medlem viser også til samarbeidet mellom Havforskningsinstituttet, GRID Arendal og NIVA, «Norwegian Blue Forest Network», som blant annet arbeider for bevaring av mangrove-skog. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det ble satt av 2,5 mill. kroner i tilskudd til dette nettverket.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der bevilgningen til Havforskningsinstituttet og dets stadig viktigere forsknings- og rådgivningsarbeid ble foreslått styrket med 15 mill. kroner.

Kap. 926 Forskningsfartøy

Det foreslås en bevilgning på kr 613 800 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 om å redusere bevilgningene til nytt isgående forskningsfartøy med 50 mill. kroner i 2015 som følge av en forskyvning av utgifter knyttet til prosjektet.

Kap. 927 NIFES

Det foreslås en bevilgning på kr 165 600 000 under kapitlet for Norsk institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES).

Komiteen viser til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet understreker regjeringens ambisjoner for sjømatnæringen, og peker på en samlet styrking av marin forskning på 40 mill. kroner i statsbudsjettet for 2015, som øker til 55 mill. kroner etter forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre. NIFES' andel av den samlede satsingen utgjør en styrking av forskning på plantevernmidler i før. Økningen i bevilgningene til NIFES kommer på toppen av økningen på 15 mill. kroner i budsjettet for 2014 til overvåkning av fremmedstoffer i sjømat, og disse medlemmer mener det er bra at dette fremdeles skal prioriteres i 2015.

Kap. 928 Annen marin forskning og utvikling

Det foreslås en bevilgning på kr 301 900 000 under dette kapitlet.

Komiteen mener at det for Norge som sjømatnasjon er avgjørende å satse strategisk på å utvikle kunnskap innen områder hvor vi har kunnskapsbehov og forutsetninger for å lykkes i den internasjonale konkurransen. Videre utvikling av sjømatsekskaper og sjømatproduksjon avhenger i stor grad av bedre teknologi, nye produkter, godt markedsarbeid og spissa satsinger som bereder grunnen for nye marine næringer.

12. Forskning under Landbruks- og matdepartementet

Programkategori 15.20 Forskning og innovasjon omfatter Landbruks- og matdepartementets bevilgninger til forskningsprogrammer, vesentlig via Norges forskningsråd, samt basisbevilgninger til forskningsinstitutter.

Regjeringen følger i proposisjonen opp de forskningspolitiske prioriteringene i forskningsmeldingen som Stortinget behandlet i juni 2013, jf. Meld. St. 18 (2012–2013) og Innst. 372 S (2012–2013). Det vises til punkt 9 ovenfor og til langtidsplanen for forskning, jf. Meld. St. 7 (2014–2015), som blir behandlet i Stortinget på nyåret 2015.

Kap. 1137 Forskning og innovasjon

Det foreslås en bevilgning på kr 451 137 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket der det ble avsatt 32 mill. kroner i økt bevilgning til landbruksforskning sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett. Dette betyr en styrking av bevilgningene til landbruksforskning på 13,3 mill. kroner sammenlignet med 2014. Flertallet mener landbruksforskning er et viktig bidrag for å nå målsettingene innenfor landbruks- og matpolitikken.

Flertallet foreslår at 8 mill. kroner av den økningen som gjennom budsjettforliket ble avsatt til forskningsprogrammer i regi av Norges forskningsråd på post 50, i stedet gis som basisbevilgninger til forskningsinstitutter under post 51.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet understreker regjeringens sterke budsjett for forskning i budsjettet for 2015, som innebærer en ytterligere vekst i forhold til 2014. Aldri har offentlige bevilgninger til forskning utgjort en høyere andel av BNP.

Disse medlemmer påpeker at denne sektoren har gode muligheter til å øke sin forskningsinnsats, blant annet gjennom mer aktiv bruk av den forsterkede SkatteFUNN-ordningen, som får doblet rammen for hvor mye FoU-virksomhet man kan få skattefradrag for.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til proposisjonen og merker seg at regjeringen velger å redusere bevilgningen til forskning og innovasjon i jordbruk, skogbruk og naturbaserte næringer, herunder også forskningsinnsats rettet mot å redusere utslipp til luft og vann og andre klimatiltak i disse næringene.

Disse medlemmer vil understreke at satsing på forskning og kunnskapsutvikling er et avgjørende verktøy for å nå målsettingen om økt matproduksjon. At regjeringen i sitt forslag velger å nedprioritere midler til forskning på landbruksområdet er derfor et steg i feil retning. At kuttene blir reversert som en følge av forliket bidrar ikke til den satsingen på

forskning som er helt nødvendig for å øke matproduksjonen bl.a. ved å møte klimaendringene og mat-helse-utfordringer vi vet kommer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er kritiske til regjeringens kutforslag i bevilgningene til forskning og innovasjon i landbruket. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor disse partier foreslo å øke regjeringens forslag til bevilgning med 20 mill. kroner.

Disse medlemmer registrerer at flertallet fant rom for den samme reverseringen innenfor nye rammer etter budsjettforhandlinger i Stortinget og er tilfreds med dette.

Komiteens medlem fra Venstre mener det er stort behov for kunnskap om natur, naturmiljø og naturbruk. Dette medlem ønsker derfor å reversere de foreslåtte reduksjonene og øke støtten til Bioforsk, NILF og Norsk institutt for skog og landskap ytterligere. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det på denne bakgrunn ble satt av 30 mill. kroner til å øke støtten til landbruksforskningen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det er lagt inn til sammen 100 mill. kroner ut over forslaget i regjeringens budsjettforslag på kap. 1137 fordelt på post 50–53.

13. Merknader til kapitler under Kulturdepartementet

Under Kulturdepartementet behandles i denne innstillingen bare kap. 310, 340 og 342. Øvrige kapitler behandles av familie- og kulturkomiteen i Innst. 14 S (2014–2015).

14. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn

Under programkategori 8.15 Samfunns- og frivillighetsformål behandles kap. 310 i denne innstillingen. Kapitlet gjelder tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke.

Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.

Det foreslås en bevilgning på kr 320 098 000 under dette kapitlet.

Tilskuddet til trossamfunn og livssynssamfunn er en lovhjemlet overslagsbevilgning, beregnet ut fra medlemstall.

Komiteen legger til grunn at regjeringen vil føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitik og aktivt fremme tros- og livssynsmessig virksomhet.

Komiteen viser til at tilskuddet til trossamfunn og livssynssamfunn er en lovhjemlet overslagsbevilgning, beregnet ut fra medlemstall. Tilskuddsordningen skal sikre stor grad av økonomisk likebehandling av de ulike tros- og livssynssamfunnene i Norge.

Komiteen viser til at flesteparten av innbyggerne tilhører Den norske kirke, men tallet på personer som tilhører andre tros- og livssamfunn er økende.

Det økende mangfoldet kan i stor grad knyttes til innvandring. Den romersk-katolske kirke representerer nå den største kristne trosretningen utenfor Den norske kirke. Islam er den nest største religionen i Norge, målt i medlemstall. Human-Etisk Forbund er det største livssynssamfunnet. Komiteen legger til grunn at dialog og samarbeid fremmer gjensidig forståelse og respekt for både felles verdier og ulikheter i samfunnet.

Komiteen ser at en økning av medlemmer i ulike trossamfunn gir behov for nøytrale lokaliteter som ivaretar disse samfunnenes ulike behov. Komiteen slutter seg til regjeringens forslag om å tilrettelegge for at det etableres flere livssynsnøytrale seremonirom i kommunene. Komiteen registrerer at tilskudd til seremonirom er en prøveordning som skal evalueres i 2015.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 der det ble satt av 16 mill. kroner i omstillingsmidler til Den norske kirke, jf. kap. 340. Som følge av dette går flertallet inn for å øke tilskuddet til andre tros- og livssynssamfunn over post 70 med 2,4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen hvor Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 16 mill. kroner i omstillingsmidler til Den norske kirke over kap. 340 post 1. Som en følge av dette ble det også foreslått å øke tilskuddet til andre tros- og livssynssamfunn med 2,4 mill. kroner over post 70.

Private kirkebygg

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til forliket av 21. november 2014 hvor bevilgningene til tilskudd til private kirkebygg settes til 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til forliket av 21. november 2014 om å øke bevilgningene til tilskudd til private kirkebygg med 5 mill. kroner. Dette medlem ønsker en å øke tilskuddet ytterligere, og viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås å bevilge 10 mill. kroner til tilskudd til private kirkebygg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg regjeringens forslag om å avvike tilskuddsordningen til private kirkebygg. Disse medlemmer mener at hensynet til likebehandling av ulike tros- og livssynssamfunn tilsier at det er riktig å opprettholde denne ordningen. Siden kirkebygg i bruk av Den norske kirke finansieres og forvaltes av det offentlige gjennom de kirkelige fellesrådene, mener disse medlemmer at det offentlige også bør gi tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke og private stiftelser og private organisasjoner innenfor Den norske kirke.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjettfor- slag foreslo å opprettholde tilskudd til privateide kirkebygg og øke bevilgningen på post 75 med 10 mill. kroner.

15. Den norske kirke

Programkategori 08.40 omfatter statlige bevilgninger til Den norske kirke. Kommunene har etter kirkeloven det økonomiske ansvaret for bygging, drift og vedlikehold av kirker, for anlegg og drift av gravplasser og for enkelte kirkelige stillinger. Andre tros- og livssynssamfunn får tilskudd som omtrent tilsvarer offentlige bevilgninger til Den norske kirke, målt pr. medlem, jf. kap. 310 foran.

Kap. 340 Den norske kirke

Det foreslås en bevilgning på kr 1 847 667 000 under dette kapitlet.

Komiteen ser positivt på at regjeringen gjennomfører en politikk i tråd med det inngåtte kirkeforliket. Historisk og kulturelt står Den norske kirke i en særstilling, og kristen tro og tradisjoner har gjennom tusen år vært med på å prege norsk kultur og samfunnsliv. Tro, religion og livssyn spiller en viktig rolle i det norske samfunnet, både for fellesskapet og for enkeltmennesker. Tros- og livssynsfrihet er en ukrenkelig menneskerett og en grunnleggende demokratisk verdi. Komiteen viser til at Den norske kirke skal opprettholdes som en åpen, landsdekkende folkekirke.

Omstillingsmidler

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Kulturdepartementet har sendt på høring et forslag om at Den norske kirke skal etableres som et eget rettssubjekt, som en oppfølging av skillet mellom stat og kirke. Flertallet forventer at midlene fra budsjettforliket av 21. november 2014 på 16 mill. kroner i omstillingsmidler til kirken, sammen med resten av overføringene til den norske kirke, vil bidra til omstillingsprosessen.

Flertallet viser for øvrig til at avbyråkratiseringsreformen økte til 0,6 pst. i budsjettforliket av 21. november 2014, noe som får konsekvenser også for bevilgningene på kap. 240 post 1.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti stiller spørsmål ved at regjeringen har varslet en omfattende reform for å gjennomføre ytterligere endringer i forholdet mellom stat og kirke, men ikke bevilget penger til å tilrettelegge for en god prosess i sitt forslag til statsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er tilfreds med at det er foreslått å bevilge midler til omstilling i regjeringspartienes budsjettforlik med Venstre og Kristelig Folkeparti, og viser videre til Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen, hvor det ble foreslått å bevilge 16 mill. kroner til å sikre en god omstillingsprosess.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjettfor- slag foreslo å øke bevilgningen til omstilling i Den norske kirke ved å øke post 1 med 17 mill. kroner ut- over forslaget i proposisjonen.

Prestetjenesten

Komiteen merker seg at Den norske kirke er og skal være en landsdekkende og lokalt forankret kirke. Derfor er kirken også i fremtiden avhengig av en prestatjeneste som er nærværende i lokalsamfunnene. Komiteen viser i den sammenheng til at det er betydelige rekrutteringsutfordringer mange steder.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at en landsdekkende prestatjeneste er en viktig forutsetning for at den norske kirke skal oppfylle sin rolle som en bred og åpen folkekirke. Det er utfordrende for kirken å sikre en tilfredsstillende prestedekning i områder med stor befolkningsvekst og i spredtbygde strøk. Disse medlemmer viser til at regjeringen har varslet at

den vil oppheve boplikten for prester og at sak om dette er under utredning.

IKT

Komiteen viser til at å knytte kirkens organisasjonsenheter sammen i felles ikt-systemer er viktig for kirkelig organisasjonsutvikling, moderniseringen av kirkens kommunikasjonsformer og effektivisering av oppgaveløsningen.

Komiteen har merket seg at intranettløsningen skal være ferdigstilt i løpet av første halvår i 2015, etter at det i 2013 og 2014 ble bevilget vel 20 mill. kroner til en felles inter- og intranettløsning for kirken. Internettløsningen skal være operativ i november 2014. Målet med ikt-satsingen er at alle kirkens organisasjonsenheter får tilgang til felles ikt-løsninger, selv om enhetene er organisert og finansiert ulikt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, er opptatt av å bevare legitimiteten til Den norske kirke. Flertallet mener tilliten til kirkens medlemsdatabase må styrkes for å bevare denne legitimiteten. Flertallet mener at Den norske kirke må fremskynde arbeidet med å få på plass en mulighet til å melde seg inn og ut av kirken på Internett.

Kirkevalg

Komiteen konstaterer at det etter endringene i kirkeloven i 2013 er bestemt at det skal gjennomføres direkte valg til bispedømmerådene og Kirkemøtet samtidig med kommune- og fylkestingsvalgene. For perioden 2015–2019 skal dette gjennomføres i 2015. Valgene forberedes av Kirkerådet, med bakgrunn i valgreglene som Kirkemøtet fastsetter for å ivareta demokratiske verdier og prinsipper.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det skal gjennomføres direkte valg til bispedømmerådene og Kirkemøtet samtidig med kommune- og fylkestingsvalget i september 2015. I 2014 ble det bevilget 5,5 mill. kroner til forberedelse av kirkevalgene i 2015, jf. Innst. 260 S (2013–2014) og Prop. 93 S (2013–2014). Utover denne bevilgningen foreslår regjeringen at det for budsjettåret 2015 bevilges ytterligere 76 mill. kroner til gjennomføring av kirkevalgene. Den samlede bevilgningen til kirkevalgene i 2015 vil da være 81,5 mill. kroner.

Flertallet viser til at målet for denne bevilgningen er å sikre at kirkens organer gjennom valg skal være representative for kirkens medlemmer og ha demokratisk legitimitet.

Sjømannskirken

Sjømannskirken ivaretar på vegne av Den norske kirke den kirkelige betjeningen av nordmenn i utlandet. Komiteen viser til det viktige arbeidet som utføres med base i 31 faste stasjoner og 20 medarbeidere i ambulerende tjeneste. Sjømannskirken er til stede på alle kontinenter og i mer enn 80 land.

Komiteen har merket seg at det diakonale arbeidet ved mange stasjoner er økende og i endring med mange nye grupper nordmenn i utlandet. Dette krever både kompetanse og kapasitet. Komiteen vil understreke betydningen av dette arbeidet og ser at det er ressurskrevende.

Komiteen viser til at et økende antall nordmenn velger å bo i utlandet i lengre eller kortere perioder. Komiteen mener Sjømannskirken har stor betydning som et kirkelig, kulturelt og sosialt møtested for mange av disse.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at manglende bevilgninger gjennom flere år gjør at Sjømannskirken nå har et årlig etterslep på om lag 25 mill. kroner, som tilsvarer 37 stillinger. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett for 2015 foreslo å bevilge 10 mill. kroner til flere stillinger i Sjømannskirken i 2015.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjettforslag foreslo å øke bevilgningen til Sjømannskirken med 5 mill. kroner utover regjeringens forslag i proposisjonen.

Trosopplæring

Komiteen viser til at reform av trosopplæringen i Den norske kirke ble igangsatt i 2004, jf. St.meld. nr. 7 (2002–2003) Trusopplæring i ei ny tid. Målet er at menighetene skal kunne tilby et systematisk og sammenhengende trosopplæringstilbud for alle barn og unge som er døpt i Den norske kirke. Trosopplæringstilbudet er forankret lokalt. Kirkemøtet vedtok i 2009 en nasjonal plan for trosopplæringen som er retningsgivende for det lokale opplæringstilbudet.

Komiteen mener videre at trosopplæringstilbudet er grunnleggende viktig for å opprettholde en bred og levende, landsdekkende folkekirke.

Komiteen har merket seg at gjennomsnittlig 49 pst. av målgruppen deltok i opplæringstilbud i 2013, og at deltakerandelen generelt er noe økende selv om det fortsatt er de allerede godt etablerte og innarbeidede tilbudene, slik som dåpssamtalen, konfirmasjonsopplæringen og tiltak for 4-åringene som har høyest oppslutning. Komiteen peker også på

at trosopplæringsreformen fortsatt er under kontinuerlig utvikling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, legger vekt på at kjennskap og trygghet til eget livssyn er en viktig forutsetning for toleranse og respekt for andres tro og livssyn. I et flerkulturelt samfunn er dette grunnleggende for å sikre en god sameksistens og tillitsfull dialog.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet mener trosopplæring er en av kirkens viktigste oppgaver, men tilskuddet til trosopplæring har ikke fått en økning som tilsvarende lønnsveksten. Disse medlemmer viser til at dersom kirken skal ha mulighet til å opprettholde innsatsen i trosopplæringen, må tilskuddet økes slik at de ansatte kan få lønnsvekst på lik linje med andre.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett for 2015 foreslo å øke bevilgningen til trosopplæring med 7,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjettforslag, foreslo å øke bevilgningen til trosopplæring med 7,5 mill. kroner utover regjeringens forslag i proposisjonen.

Kap. 342 Kirkebygg og gravplasser

Det foreslås en bevilgning på kr 126 524 000 under dette kapitlet.

Rentekompensasjon for kirkebygg

Komiteen viser til at kommunene har det grunnleggende økonomiske ansvaret for drift og vedlikehold av kirker. Komiteen viser til tilstandsun dersøkelsen av kirkebyggene som Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA) gjennomførte i 2013–2014, og registrerer at undersøkelsen indikerer at vedlikeholdstilstanden stort sett er på samme nivå som kontrollen utført i 2010 viste. Komiteen merker seg at den positive utviklingen som framkom mellom undersøkelsene i 2006 og 2010, ser ut til å avta.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til forliket av 21. november 2014 om å styrke rentekompensasjonsordningen for kirkebygg, noe som får en budsjetteffekt på 245 000 kroner i 2015. Flertallet er klar over at behovet for vedlikehold av kirkebygg er

stort og mener på bakgrunn av dette at de foreslåtte økte bevilgningene vil bidra til dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener behovet fortsatt er stort for å ta vare på den kulturarven som ligger i våre kirkebygg. Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett foreslår å ikke videreføre ordningen med rentekompensasjon for opprustning av kirkebygg. Disse medlemmer merker seg videre at det som resultat av forliket mellom regjeringen, Venstre og Kristelig Folkeparti ble foreslått styrket, og er tilfreds med dette.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor disse partier foreslo å øke investeringsrammen for opprustning av kirkebygg til 500 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til de omfattende utfordringer kommunene står overfor når det gjelder vedlikehold og restaurering av kirkebygg. KA, Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, beskriver i rapporten «Felles eie – felles ansvar – En tilstandsrapport for norske kirker» (2013/2014) at mer enn hver fjerde kirke har problemer knyttet til ytterveggene, at 21 pst. av kirkene har utilfredsstillende tilstand på yttertak og tårn. 14 pst. av kirkene har problemer med grunn og fundamenter. Disse medlemmer ser rapporten som et varsku om et stort behov for innsats – også fra staten.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjettforslag foreslo å øke rammen for rentekompensasjonsordningen for kirkebygg med 1,5 mrd. kroner og for 2015 å øke bevilgningen på post 60 med 25 mill. kroner.

Dette medlem vil minne om de store utfordringer som knytter seg til automatisk fredede steinkirker, og mener at staten må ta et særlig medansvar for særlig viktige, automatisk fredede steinkirker. Dette medlem minner om at det i en nasjonal kontekst er særlig viktig å ta hensyn til de utfordringer som knytter seg til domkirkene i Stavanger og Bergen og viser i den forbindelse til Senterpartiets alternative budsjett med forslag om å øke kap.1429 post 73 med 40 mill. kroner.

Dette medlem viser i den forbindelse også til Senterpartiets alternative budsjett med forslag om en sterk økning av Riksantikvarens tilskuddsmidler, og særlig til økningen i tilskudd til automatisk fredede bygninger.

Dette medlem viser også til primærkommunenes hovedansvar for kirkevedlikeholdet. Dette medlem minner om at det er nær sammenheng mellom en sterk kommuneøkonomi og kommunenes

evne til å ivareta oppgaver som vedlikehold av kirkebygg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser i den forbindelse til forslaget om en kraftig styrking av kommuneøkonomien i disse partiers alternative budsjetter for 2015.

Sikring av kirkebygg

Komiteen viser til at mange kirkebygg er blant de viktigste historiske bygningene Norge har, og at det er av stor betydning at disse sikres og ivaretas på en best mulig måte. Komiteen er fornøyd med at Den norske kirke gjennom Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA) har etablert et kompetansemiljø innen kirkebyggforvaltningen som kan bistå kirkeeierne med å forvalte kirkebyggene på best mulig måte. Komiteen er også positiv til at kompetansemiljøet blir tildelt støtte i budsjettet til drift og utvikling av kirkebyggdatabasen (dokumentasjon om kirkebyggene), tilrettelegging for brann- og innbruddsforebyggende tiltak, kunnskapsutvikling om effektiv energibruk i kirkene, tilstandsundersøkelser av kirkebyggene og dokumentasjons- og formidlingsarbeid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket av 21. november 2014 om å styrke bevilgningene til sikring av kirkebygg med 2 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er tilfreds med at det i forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti er satt av 2 mill. kroner til sikring av kirkebygg. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets budsjettforslag i finansinnstillingen hvor det ble foreslått en tilsvarende styrking.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at mellom 70 og 80 pst. av Den norske kirkes 1 625 kirker bør ha automatisk brannslukningsanlegg, ifølge KA. Dette medlem mener derfor at innsatsen for å sikre disse byggene

bør trappes opp, og viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett for 2015 foreslo å bevilge 2 mill. kroner for å igangsette et nasjonalt løft for sikring av kirkebygg i 2015.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til rapporten «Felles eie – felles ansvar – En tilstandsrapport for norske kirker» (2013/2014), hvor KA konstaterer at kun 11 pst. av kirkene har slokkeanlegg. Dette medlem noterer imidlertid også at tilstanden er bedret for de fredede kirkene som gruppe, men selv i denne gruppen mangler 70 pst. slokkeanlegg. Dette medlem vil understreke alvorret i situasjonen, og mener det er behov for en sterkere statlig innsats for å sikre våre kirkebygninger mot brann og innbrudd. Dette medlem viser i den forbindelse til de bevilgningsøkninger som er foreslått i Senterpartiets alternative statsbudsjett på kap. 1429 Riksantikvaren.

Komiteens medlem fra Venstre viser til behovet for restaurering og sikring av en rekke av våre eldre kirkebygg. Dette medlem viser i denne forbindelse til Venstres alternative statsbudsjett hvor det med dette som bakgrunn ble satt av 20 mill. kroner til Stavanger Domkirke og 20 mill. kroner til Bergen Domkirke.

16. Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til vedtak under finansdebatten i Stortinget 1. desember 2014 om netto utgiftsramme for rammeområde 16 i statsbudsjettet for 2015, jf. Innst. 2 S (2014–2015) og Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015), og til sine merknader og endringsforslag. Samlet utkast til bevilgningsvedtak innenfor denne netto utgiftsrammen står under punkt 18.

Tabellen nedenfor viser endret bevilgningssum på de aktuelle kapitler/poster som følge av budsjettprosessen i Stortinget (forliket) og komitéflertallets forslag til endringer etter dette.

Oversikt over bevilgningsendringer under rammeområde 16 Kirke, utdanning og forskning

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	Budsjettforliket Innst.2 S Tillegg 1	H, FrP, KrF og V Innst.12 S - vedtak
Utgifter (i tusen kroner)					
200		Kunnskapsdepartementet			
	1	Driftsutgifter	254 948	254 697 (-251)	254 697 (-251)
	21	Spesielle driftsutgifter	10 969	10 958 (-11)	10 958 (-11)
220		Utdanningsdirektoratet			
	1	Driftsutgifter	255 011	254 753 (-258)	254 753 (-258)
	21	Spesielle driftsutgifter	147 497	147 344 (-153)	147 344 (-153)
221		Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehagene			
	1	Driftsutgifter	13 859	13 845 (-14)	13 845 (-14)
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat			
	1	Driftsutgifter	91 553	91 464 (-89)	91 464 (-89)
224		Senter for IKT i utdanningen			
	1	Driftsutgifter	60 792	60 733 (-59)	60 733 (-59)
	21	Spesielle driftsutgifter	23 946	23 913 (-33)	23 913 (-33)
225		Tiltak i grunnopplæringen			
	1	Driftsutgifter	21 886	21 865 (-21)	21 865 (-21)
	21	Spesielle driftsutgifter	101 256	101 166 (-90)	101 166 (-90)
	60	Tilskudd til landslinjer	197 772	202 772 (+5 000)	202 772 (+5 000)
	74	Tilskudd til organisasjoner	11 932	15 432 (+3 500)	15 432 (+3 500)
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen			
	21	Spesielle driftsutgifter	767 102	766 307 (-795)	766 307 (-795)
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 033 944	1 083 944 (+50 000)	1 083 944 (+50 000)
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen	96 163	91 069 (-5 094)	91 069 (-5 094)
	63	Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats fra 1.-4. trinn	0	200 000 (+200 000)	200 000 (+200 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	Budsjettforliket Innst.2 S Tillegg 1	H, FrP, KrF og V Innst.12 S - vedtak
228		Tilskudd til private skoler mv.			
	78	Kompletterende undervisning	34 461	34 461 (0)	31 361 (-3 100)
	82	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd	10 330	20 330 (+10 000)	20 330 (+10 000)
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører			
	1	Driftsutgifter	23 191	23 168 (-23)	23 168 (-23)
230		Statlig spesialpedagogisk støtte- system			
	1	Driftsutgifter	637 555	636 932 (-623)	636 932 (-623)
	21	Spesielle driftsutgifter	60 036	59 978 (-58)	59 978 (-58)
253		Folkehøyskoler			
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	743 316	766 016 (+22 700)	766 016 (+22 700)
254		Tilskudd til voksenopplæring			
	70	Tilskudd til studieforbund	162 501	202 501 (+40 000)	202 501 (+40 000)
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorgani- sasjoner	6 202	6 202 (0)	12 402 (+6 200)
255		Tilskudd til freds- og menneske- rettssentre			
	76	Raftostiftelsen	2 846	4 846 (+2 000)	4 846 (+2 000)
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk			
	1	Driftsutgifter	48 786	48 735 (-51)	48 735 (-51)
	21	Spesielle driftsutgifter	16 497	16 480 (-17)	14 880 (-1 617)
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet			
	21	Spesielle driftsutgifter	5 198	5 192 (-6)	5 192 (-6)
258		Tiltak for livslang læring			
	1	Driftsutgifter	4 817	4 812 (-5)	4 812 (-5)
	21	Spesielle driftsutgifter	65 923	65 867 (-56)	64 367 (-1 556)
260		Universiteter og høyskoler			
	50	Statlige universiteter og høyskoler	29 689 399	29 831 318 (+141 919)	29 829 046 (+139 647)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	Budsjettforliket Innst.2 S Tillegg 1	H, FrP, KrF og V Innst.12 S - vedtak
	70	Private høyskoler	1 222 872	1 225 730 (+2 858)	1 228 002 (+5 130)
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter			
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	380 000	408 500 (+28 500)	408 500 (+28 500)
280		Felles enheter			
	1	Driftsutgifter	79 468	79 392 (-76)	79 392 (-76)
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	70 149	70 082 (-67)	70 082 (-67)
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	171 165	171 018 (-147)	171 018 (-147)
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler			
	1	Driftsutgifter	122 013	121 853 (-160)	121 853 (-160)
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	135 833	135 731 (-102)	135 731 (-102)
283		Meteorologiformål			
	50	Meteorologisk institutt	285 248	284 957 (-291)	284 957 (-291)
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene			
	1	Driftsutgifter	18 149	18 132 (-17)	18 132 (-17)
285		Norges forskningsråd			
	52	Langsiktig, grunnleggende forskning	1 524 979	1 523 564 (-1 415)	1 523 564 (-1 415)
	53	Strategiske satsinger	980 818	1 004 814 (+23 996)	1 004 814 (+23 996)
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	455 663	455 364 (-299)	455 364 (-299)
	55	Administrasjon	276 422	276 153 (-269)	276 153 (-269)
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak			
	21	Spesielle driftsutgifter	29 715	39 704 (+9 989)	39 704 (+9 989)
	53	NUPI	4 620	4 616 (-4)	4 616 (-4)
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	163 285	163 094 (-191)	163 094 (-191)
288		Internasjonale samarbeidstiltak			
	21	Spesielle driftsutgifter	26 872	26 865 (-7)	26 865 (-7)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	Budsjettforliket Innst.2 S Tillegg 1	H, FrP, KrF og V Innst.12 S - vedtak
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.			
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	303 318	305 718 (+2 400)	305 718 (+2 400)
	75	Tilskudd private kirkebygg	0	5 000 (+5 000)	5 000 (+5 000)
340		Den norske kirke			
	1	Driftsutgifter	1 192 843	1 207 676 (+14 833)	1 207 676 (+14 833)
	21	Spesielle driftsutgifter	38 292	38 255 (-37)	38 255 (-37)
342		Kirkebygg og gravplasser			
	1	Driftsutgifter	57 627	57 572 (-55)	57 572 (-55)
	60	Rentekompensasjon-kirkebygg	58 230	58 475 (+245)	58 475 (+245)
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	10 667	12 667 (+2 000)	12 667 (+2 000)
920		Norges forskningsråd			
	50	Tilskudd til forskning	2 047 800	2 055 913 (+8 113)	2 055 913 (+8 113)
925		Havforskningsinstituttet			
	1	Driftsutgifter	376 300	385 937 (+9 637)	385 937 (+9 637)
	21	Spesielle driftsutgifter	327 300	327 003 (-297)	327 003 (-297)
926		Forskningsfartøy			
	1	Driftsutgifter	133 700	133 568 (-132)	133 568 (-132)
	21	Spesielle driftsutgifter	78 800	78 723 (-77)	78 723 (-77)
	45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold	401 300	351 300 (-50 000)	351 300 (-50 000)
927		NIFES			
	1	Driftsutgifter	85 400	85 322 (-78)	85 322 (-78)
	21	Spesielle driftsutgifter	80 200	80 113 (-87)	80 113 (-87)
928		Annen marin forskning og utvikling			
	50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	53 400	53 353 (-47)	53 353 (-47)
	72	Tilskudd til Nofima	97 500	97 415 (-85)	97 415 (-85)
1137		Forskning og innovasjon			
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	234 914	266 662 (+31 748)	258 662 (+23 748)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	Budsjettforliket Innst.2 S Tillegg 1	H, FrP, KrF og V Innst.12 S - vedtak
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	175 611	175 433 (-178)	183 433 (+7 822)
	52	Innovasjonsaktivitet m.m.	5 139	5 134 (-5)	5 134 (-5)
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	3 473	3 470 (-3)	3 470 (-3)
2410		Statens lånekasse for utdanning			
	1	Driftsutgifter	367 982	367 647 (-335)	367 647 (-335)
	50	Avsetning til utdanningsstipend	5 838 165	5 850 065 (+11 900)	5 850 065 (+11 900)
	70	Utdanningsstipend	2 739 832	2 825 532 (+85 700)	2 825 532 (+85 700)
		Sum utgifter	68 346 465	68 996 335 (+649 870)	68 996 335 (+649 870)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H og FrP (budsjett- avtalen i 2 S Tillegg)	H, FrP, KrF og V (kuf Innst. 12 S – vedtak)
Inntekter (i tusen kroner)					
3220		Utdanningsdirektoratet			
	1	Inntekter ved oppdrag	3 952	3 948 (-4)	3 948 (-4)
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat			
	2	Salgsinntekter mv.	5 035	5 030 (-5)	5 030 (-5)
3224		Senter for IKT i utdanningen			
	1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 596	1 594 (-2)	1 594 (-2)
3229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører			
	2	Salgsinntekter mv.	1 683	1 681 (-2)	1 681 (-2)
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem			
	1	Inntekter ved oppdrag	60 036	59 978 (-58)	59 978 (-58)
	2	Salgsinntekter mv.	14 749	14 734 (-15)	14 734 (-15)
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk			
	1	Inntekter ved oppdrag	10 996	10 985 (-11)	10 985 (-11)
3280		Felles enheter			

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H og FrP (budsjett- avtalen i 2 S Tillegg)	H, FrP, KrF og V (kuf Innst. 12 S – vedtak)
	2	Salgsinntekter mv.	1 288	1 287 (-1)	1 287 (-1)
3340		Den norske kirke			
	2	Inntekter ved oppdrag	38 292	38 255 (-37)	38 255 (-37)
3925		Havforskningsinstituttet			
	3	Oppdragsinntekter	335 700	335 403 (-297)	335 403 (-297)
3926		Forskningsfartøy			
	1	Oppdragsinntekter	78 900	78 823 (-77)	78 823 (-77)
3927		NIFES			
	1	Oppdragsinntekter	84 000	83 913 (-87)	83 913 (-87)
		Sum inntekter	4 862 667	4 862 071 (-596)	4 862 071 (-596)
		Sum netto	63 483 798	64 134 264 (+650 466)	64 134 264 (+650 466)

17. Forslag fra mindretall (rammeuavhengige forslag)

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2015 med forslag om å innføre praksisbrev som en del av tilbudsstrukturen i videregående opplæring, med en fylkeskommunal plikt til å tilby praksisbrev.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt kompetanseregister, som grunnlag for en ordning med et utvidet ID-kort i bygge- og anleggsbransjen. Registeret administreres av Vox.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for snarlig oppstart av arbeidet med neste levekårsundersøkelse blant studenter.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge fram en opptrapingsplan for bygging av studentboliger.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen innføre elleve måneders studiestøtte i løpet av inneværende stortingsperiode.

18. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	254 697 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 958 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 673 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	254 753 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	147 344 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	55 478 000	
221		Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene		
	1	Driftsutgifter	13 845 000	
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	91 464 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 452 000	
223		Sametinget		
	50	Tilskudd til Sametinget	40 331 000	
224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Driftsutgifter	60 733 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	23 913 000	
225		Tiltak i grunnsopplæringen		
	1	Driftsutgifter	21 865 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	101 166 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	60	Tilskudd til landslinjer	202 772 000	
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	23 003 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	58 551 000	
	64	Tilskudd til opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge	160 410 000	
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	465 500 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	46 887 000	
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	8 306 000	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	256 167 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	222 194 000	
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lære kandidater med spesielle behov	50 408 000	
	71	Tilskudd til kunst- og kulturarbeid i opplæringen	25 594 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner	6 290 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	13 754 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner	15 432 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	766 307 000	
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 083 944 000	
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen	91 069 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	39 662 000	
	62	Tilskudd for økt lærertetthet	384 077 000	
	63	Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats fra 1.–4. trinn	200 000 000	
	70	Tilskudd til NAROM	7 921 000	
	71	Tilskudd til vitensentre	48 920 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmanskskolen	2 179 000	
	61	Tilskudd til voksenopplæring i Andebu kommune	4 951 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	5 899 000	
	70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	7 356 000	
	71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide videregående skole	25 427 000	
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	32 069 000	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya	676 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Tilskudd til Signo grunn- og videregående skole og Briskeby videregående skole	41 324 000	
	75	Tilskudd til opplæring i rusinstitusjoner	10 330 000	
	76	Tilskudd til Foreningen Norden og Norsk håndverksinstitutt	3 587 000	
228		Tilskudd til private skoler mv.		
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 701 414 000	
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 468 254 000	
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	139 306 000	
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> ...	109 555 000	
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	27 166 000	
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	240 682 000	
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	46 533 000	
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	13 780 000	
	78	Kompletterende undervisning	31 361 000	
	79	Toppidrett	40 250 000	
	80	Privatskoleorganisasjoner	714 000	
	81	Elevutveksling til utlandet	1 839 000	
	82	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd	20 330 000	
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	1	Driftsutgifter	23 168 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 128 000	
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Driftsutgifter	636 932 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	59 978 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 644 000	
252		EUs utdannings- og ungdomsprogram		
	70	Tilskudd	439 921 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	766 016 000	
	71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	4 683 000	
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	598 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring		
	70	Tilskudd til studieforbund	202 501 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	12 402 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre		
	70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	31 166 000	
	71	Falstadsenteret	18 111 000	
	72	Stiftelsen Arkivet	8 768 000	
	73	Nansen Fredssenter	5 870 000	
	74	Narviksenteret, <i>kan overføres</i>	29 890 000	
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	7 875 000	
	76	Raftostiftelsen	4 846 000	
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Driftsutgifter	48 735 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	14 880 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	5 192 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	163 518 000	
258		Tiltak for livslang læring		
	1	Driftsutgifter	4 812 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	64 367 000	
	60	Tilskudd til karriereveiledning	30 960 000	
260		Universiteter og høyskoler		
	50	Statlige universiteter og høyskoler	29 829 046 000	
	70	Private høyskoler	1 228 002 000	
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter		
	71	Tilrettelegging for internasjonal mobilitet	16 708 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	79 991 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	408 500 000	
276		Fagskoleutdanning		
	72	Annen fagskoleutdanning	66 747 000	
280		Felles enheter		
	1	Driftsutgifter	79 392 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 000	
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	70 082 000	
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	171 018 000	
	71	Tilskudd til UNIS	121 827 000	
	72	Tilskudd til UNINETT	26 472 000	
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	24 694 000	
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	121 853 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 857 000	
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	135 731 000	
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	46 388 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	67 148 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet	16 275 000	
283		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	284 957 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	94 234 000	
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene		
	1	Driftsutgifter	18 132 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Langsiktig, grunnleggende forskning	1 523 564 000	
	53	Strategiske satsinger	1 004 814 000	
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	455 364 000	
	55	Administrasjon	276 153 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 71</i>	39 704 000	
	53	NUPI	4 616 000	
	56	Ludvig Holbergs minnepris	10 050 000	
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	163 094 000	
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	226 008 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	40 564 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	14 119 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	26 865 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	246 426 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	2 053 648 000	
	75	UNESCO-kontingent	18 573 000	
	76	UNESCO-formål	3 207 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	60	Tilskudd til livssynsnøytrale sermonirom	10 661 000	
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslags-</i> <i>bevilgning</i>	305 718 000	
	75	Tilskudd private kirkebygg	5 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	6 119 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
340		Den norske kirke		
	1	Driftsutgifter	1 207 676 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	38 255 000	
	70	Kirkevalg, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	76 167 000	
	71	Tilskudd til Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet	81 297 000	
	75	Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, <i>kan overføres</i>	459 068 000	
342		Kirkebygg og gravplasser		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	57 572 000	
	60	Rentekompensasjon–kirkebygg, <i>kan overføres</i>	58 475 000	
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	12 667 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd til forskning	2 055 913 000	
925		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	385 937 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	327 003 000	
926		Forskningsfartøy		
	1	Driftsutgifter	133 568 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	78 723 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	351 300 000	
927		NIFES		
	1	Driftsutgifter	85 322 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	80 113 000	
928		Annen marin forskning og utvikling		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	151 000 000	
	50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	53 353 000	
	72	Tilskudd til Nofima	97 415 000	
1137		Forskning og innovasjon		
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	258 662 000	
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	183 433 000	
	52	Innovasjonsaktivitet m.m.	5 134 000	
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	3 470 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	367 647 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 994 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	5 850 065 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 825 532 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	796 858 000	
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	894 282 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	508 050 000	
	74	Tap på utlån	304 700 000	
	76	Startstipend for kvotestudenter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 570 000	
		Totale utgifter		68 996 335 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 948 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 159 000	
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	2	Salgsinntekter mv.	5 030 000	
3224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 594 000	
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	69 297 000	
3229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	2	Salgsinntekter mv.	1 681 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 103 000	
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Inntekter ved oppdrag	59 978 000	
	2	Salgsinntekter mv.	14 734 000	
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Inntekter ved oppdrag	10 985 000	
	2	Salgsinntekter mv.	338 000	
3280		Felles enheter		
	1	Eksterne inntekter NOKUT	10 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 287 000	
3281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	2	Salgsinntekter mv.	10 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
3288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 599 000	
3340		Den norske kirke		
	1	Ymse inntekter	44 016 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	38 255 000	
3342		Kirkebygg og gravplasser		
	1	Ymse inntekter	18 043 000	
	2	Leieinntekter m.m.	3 574 000	
3925		Havforskningsinstituttet		
	3	Oppdragsinntekter	335 403 000	
3926		Forskningsfartøy		
	1	Oppdragsinntekter	78 823 000	
3927		NIFES		
	1	Oppdragsinntekter	83 913 000	
3928		Annen marin forskning og utvikling		
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	21 500 000	
	29	Termingebyr	43 130 000	
	89	Purregebyrer	262 510 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80	Renter	3 757 151 000	
		Totale inntekter		4 862 071 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 200 post 1	Kap. 3200 post 2
Kap. 220 post 1	Kap. 3220 post 2
Kap. 222 post 1	Kap. 3222 post 2
Kap. 224 post 1	Kap. 3224 post 1
Kap. 229 post 1	Kap. 3229 postene 2 og 61
Kap. 230 post 1	Kap. 3230 post 2
Kap. 256 post 1	Kap. 3256 post 2
Kap. 280 post 1 og post 21	Kap. 3280 postene 1 og 2
Kap. 281 post 1	Kap. 3281 post 2
Kap. 2410 post 1	Kap. 5310 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på 21-postene mot tilsvarende merinntekter.

3. avhende fast eiendom ved universiteter og høyskoler, jf. Instruks om avhending av statlig eiendom mv., og bruke inntekter fra salg av eiendommer til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.

4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntektene blir ført til eiendomsfondet til Forskningsrådet.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2015 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	30,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20,0 mill. kroner
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	99,8 mill. kroner
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	543,0 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale 20 prosent av tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen over kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen, post 68 Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen påfølgende budsjettår, når endelig regnskap foreligger.

3. gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 3 mrd. kroner under kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen, post 65 Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg.

4. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2016 (andre halvdel av undervisningsåret 2015–2016) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2015 (første halvdel av undervisningsåret 2015–2016), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
5. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2016 (andre halvdel av undervisningsåret 2015–2016) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2015 (første halvdel av undervisningsåret 2015–2016), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale 1 000 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 2 000 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale 853 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 708 kroner ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2015 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a. opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - b. bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - c. bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
 - d. bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 340 post 1	kap. 3340 post 1
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 2
kap. 342 post 1	kap. 3342 postene 1 og 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 925 post 21	kap. 3925 post 3
kap. 926 post 21	kap. 3926 post 1
kap. 927 post 21	kap. 3927 post 1
kap. 928 post 21	kap. 5574 post 74

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 925 post 21, kap. 926 post 21 og kap. 927 post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene i

2016 under henholdsvis kap. 3925 post 3, kap. 3926 post 1 og kap. 3927 post 1. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2016 under de nevnte utgiftsbvilgninger, skal alle ubrukke merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

VIII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	100 mill. kroner

IX

Investeringsramme kirkebygg

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2015 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 0,5 mrd. kroner over kap. 342 Kirkebygg og gravplasser post 60 Rentekompensasjon – kirkebygg.

X

Stortinget ber regjeringen gjennomgå praktiseringen av gratisprinsippet i leirskoleopplæringen, slik at dette tilbudet kan sikres på en god måte.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 4. desember 2014

Trond Giske

leder og ordf. for kap. 200

Henrik Asheim

ordf. for kap. 225, 227
og 3225

Norunn Tveiten Benestad

ordf. for kap. 280, 281,
3280 og 3281

Sivert Haugen Bjørnstad

ordf. for kap. 270, 2410,
5310 og 5617

Christian Tynning Bjørnø

ordf. for kap. 220, 224, 230, 3220,
3224 og 3230

Torgeir Knag Fylkesnes

ordf. for kap. 222, 255, 283,
284 og 3222

Kent Gudmundsen

ordf. for kap. 252, 257
og 276

Martin Henriksen

ordf. for kap. 223, 925, 926, 927,
928, 1023, 3925, 3926, 3927 og 5610

Iselin Nybø

ordf. for kap. 253 og 254

Tone Merete Sønsterud

ordf. for kap. 256 og 3256

Bente Thorsen

ordf. for kap. 258, 310,
342 og 3342

Anders Tyvand

ordf. for kap. 221 og 228

Kristin Vinje

ordf. for kap. 288, 340, 920,
3288 og 3340

Anne Tingelstad Wøien

ordf. for kap. 226, 229,
1137 og 3229

Marianne Aasen

ordf. for kap. 260, 285,
287 og 3287

